

ક્રીસ્તીય
દીવ્યરૂપ
ક્રીસ્તા

મલીકમોહમદ

ઓર

ગેતીઅફરોજક.

ઉરદુ કબાન ગુજરાતી હરફેમે.

છપાવનાર

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

અમદાવાદ,

શ્રી જૈન-વિધાવિજય પ્રેસ.

સંવત ૧૯૨૫

સને ૧૯૦૮.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંગ્રહ
૨૨૮૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૨૮૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ગોલ્ડન મોન્ટ્રાસ ગોલ્ડન મોન્ટ્રાસ

રોજ

વિષય ૭૬૬૮ : ૩ ૪૬૮

દીબાચા.

બચ્ચેત.

મકદુર હમેં કબ હચ્ચે તેરી હમ્દો સનાકા,
હકા કે ખુદાવન્દ હચ્ચે તુ અરઝો સમાકા;
ઇનસાન ચઇખુલ ખુનયાનકી કયા મગ્નલકો,
પચ્ચેદા કરનેવાલોકી તારીફ કરસકે.

બચ્ચેત.

તેઝપર હચ્ચેં તાચેરે વહમે ખીયાલ,
ઉતકે પર જલતે હચ્ચેં ઉડનેસે મહાલ.

ઇન દીનોમેં એક અંગ્રેજકો હીંદુસ્તાની ઝખાન સીખ-
નેકા શઓકથા, ઝોર આગે હીંદુસ્તાન જગતનશાનમેં કે હ-
કતઆલા ઇસે અમન ઝોર અમાનમેં રમે. ઇન ખાતોંકા કુછ
ચરયા નથા ઇસ વાસ્તે નીયાઝમદ દરગાહે ઇલાહી બંદચ્ચે
“ મેહરચંદ ” કોમ કાહી ખતરી લાહેરીને બસબખે ખુરશકે
“ કેનલી ” સાહેબ કે સાથ રહા કરતાથા, ઝોર સાહેબે મમ-
દુલકો ઇસ ઝખાનકે સીખનેકા શઓક હુવા, સોહરચંદ મંચેને
તલશાકી પર ઇસ ઝખાનમા કોઈ કીતાબ, જો રોઝમરરા બો-
લનેકે મવાશીકકે ખાસેઆમકી સમજહમેં આવે બહમ ન પ-
હોંચી. લાચાર ઇસ હેચા મદાનને મવાખીક આપની અકલો
લીયાકતકે કીરસચ્ચે આઝરશાહ સમનરખ ખાનોકા, ફારસી
ઝખાનસે હીંદી ઝખાનમેં તરજુમા કરકે “ નવ આઇન હીંદી ”
નામ રખા. ઝોર દાનીશમંદાને વાલા મનશસે ચેઉમેદ હચ્ચે
કે અગર ઇસ્મે કુચ ભુલ ઝોર ખતા માલુમ હોવે તો અચે-
બ ગીરી ન કરે બલકે સાથ ઇસ્લાકે પરદે પોશી કરે.

તારીખ.

સરાખ અગર ઇસ્મે સેહેવો ખતા હચ્ચે,
તો સાહબ દીલોસે ઉમીદે અતા હચ્ચે;
કહી મુજસે હાતીફને તારીખ ઇસ્કી,
બંયા કર તુ આ મેહેર કીરસેકો જલ્દી.

કીરસા મલીકમોહમદ

ઝોર

ગેતી અફરોઝકા

આગાઝ દારતાન—વીલાયત ખુદ નશાન હોંદુસ્તાનકા એક પાદશાહ “આઝરશાહ” નામ અહલો ઇનસાફમેં ખીચ તમામ આલમકે મશહુરો મારફત્યા. લેકીન કોઈ બેટા કે જસસે દુનીયામેં નામ બાકી રહે નથા ઇસ વાસતે હમેશા દીલગીર રહેતાથા, ઝોર ફકીરાને ખુદા પરસ્તરી ખીદમત, હમેશા જાનો દીલસે કરતાથા, કે શાયદ કીસી અલાહકે દોશતરી દોઆસે મુરાદ હાંસીલ હોવે. જો એક મુદત ઇસી તરેહ યુઝરી, ઝોર મુરાદ હાંસીલ ન હુઈ. એક રોઝ આખી રાતકે વક્ત પાદશાહકે દીલમે યેહ ખીઆલ આયા કે પ્રતની ઉમર મઝમેને યુંહી ગફલતમે ખોઈ; મેરે બાદ કોઈ અઝેસા નહીં કે વારીસે તખ્ત હોવે, ઝોર ઇસ ઝીંદગીકા એકદમ ભરોસા નહીં.

હઝે ઝીંદગી હું બાબકે માનીંદ એક નફસ,

કયા સઝેરમેં જહાંકી કરે ચશ્મવા કોઈ;

આબેરવાંકી તરેહ રવાં હઝે સદા યેહ ઉઝ,

નાઝાં હો અઝેસી ઉઝપે અઝે મેહર કયા કોઈ.

અબ યેહ બેહતર હઝે ફૂકે કીસી જંગલમેં જાકર બાકી ઉમર હકતઆલાકી બંદગીમેં સર્જ કરે. જબ યેહ ખીઆલ દીલમેં આયા, ઉસી વક્ત તાજ શાહીકા સરસે ઉતારા, ઝોર લીબાસ ફકીરીકા પહેનકે જંગલકે તરફ રવાના હુવા, ઝોર અપને અહેવાલસે કીસીકા ખબર ન કરી, કોસ દોઝેક જાકે કયાદેખતા હઝે કે એક પીર ઝક્રફ સખ્ખપોશ કુઝા પુસ્ત નીહા-યત ઝખરીસે અસાકે બલ આહેસતા આહેસતા ચલા આતા હઝે નઝદીક આનકર કહા; “અઝે આઝરશાહ અસસલામે

અસીકુમ " પાદશાહને સલામકા જવાબદીયા ઓર કહા અએ પીર રૌશનઝમીર, ઇસિ ઝહીશિમે કે ઉમર આપકી સવ સવા-સો બરસસે ઝીયાદા માલુમ હોતી હએ, ઓર બગઝેર આ સાકે કદમ ઉઠાનેકી તાકત નહીં ઇસિ આધી રાત કે વક્ત જંગલ ખતરનાકમે કયું શીરતેહો ? મગર ખીઝર હોકે રાહ જુ બેહુવેકો રાહ ખતલાતેહો ! ઉસને કહા, અએ જવાન ન ખીઝરહુ ન ઇલિયાસ એક આદમી હું જહાનકો મકાને નાપા-યદાર જનકર અંરસી બરસસે ઇસી વીરાનેમે રહેતાહું, ઓર આગે મંએ ઇસી જંગલમે ફગથા, કે મુસાશીરોકો મ-કરો દગાસે મારકર સખ માલ ઓર આસખાખ ઉનકા લેલે તાથા, તીસ બરસ તક ચેહી કામ કરતા રહા.

ઇતેફાકન એકરોઝ હો જવાન સુશીદપોશ રાહમે મીલેતો મૈને ચેહજનાકે ચેહ જવહરી બચે હએ ઇનકે પાસ મુકરર જવાહેર હોગા દગાસે ઉન દોનોકો મારડાલા, તો ઉનકે પાસ સીવાએ બદનકે કપડોકે ઓર કુછ ન નીકલા. મએ ઉન જવાનોકે મારનેસે બહોત પસતાયા, ઓર અપને દીલમે કસમ ખાઇકે, આજસે હરગીઝ તમામ ઉમર ચેહ કામ ન કરુંગા. વહાંસે ઉસીવક્ત ધરકો રવાના હુવા. ઇસ અંદેશેમેથા કે સીવાય ઇગ વીદ્યા કે ઓર કોઈ હુનર મુજહે નહીં આતા, અબ મએ ખુરાક કીસતરેહ પએદા કરુંગા ? આગે જાકે દેખતા ક્યાહું કે, એક બડા અઝદહા કે બદનકે બોજહેકે બાયસ જગાસે હરકત નહીં કર સકતા, જંગલમે મુઢ ખોલે પડા હએ ઉસકો મએ દેખકર મુતઅજઝમ હુવા કે ચેહ જનદાર તો કુછ જગાસે સરક નહીં સકતા, દેખા ચાહીએ કે ઇસકે તર્ફ ખાનેકો કયુકર પહોચતા હએ ? ઓર ચેહબી મુમકીન નહીં કે બગઝેર કુવતકે જસકે મએ ઇસી અંદેશેમે થા કે એકા એક દેખતા ક્યાહું કે યક ટોલા હરનોંકા બીલા તહાશા ફ-ઓડાહુવા ચાનીંદ હવાકે ચલા આના હએ, ઓર એક શેર ઉવકે ખીછે સીકારકે વાસતે ચલા આતા હએ. હરન અઝદહેકે મુંહકો પહાડકા દરા જનકે શેરકી દહેશતસે સખ ખુદબખુદ

ઉસકે અંદર લુસગયે ! અઝઢહાને શીલકઝોર મુંહ બંદ કરકે
 ઉનસબોકા એક લુકના કરકે હલકસે નાચ ઉસી વક્ત ખુદાકે હુક
 ફેર આસાનકેમ તરફ સર ઉકાયા સો ઉસી વક્ત ખુદાકે હુક
 મસે એક છોટીસી બદલીઉઠી. ઝોર ખુબમેંદ બરસા. અઝઢહેને પાની
 પીકે આરામ કીયા ઝોર વોહ શેર નાઉમમેદ હોકર જંગલકે તરફ
 ચલા ગયા ? મએને યેહ દેખકર કહા, સુખહાનઆલા તેરી કયા
 કુદરત હએ કે; શેર ઝોરાવરને ધતની મેહેનત કરી, ઝોર કુછ
 હાથીલ ન હુવા. ઝોર જાંદાર જે જુંબીશ નહીં કરસકતા, જુને
 રીઝક પહોંચાયા !

બયેત.

તેરી કુદરતકા કંઈ દરીયાફત હાલ,
 હએ ખીયાલે ખામ અપની કયા મગલ.

અએ આઝરશાહ, મેરે દીલમેં જે યેહ તમામ વહમ હુવા-
 યા કે. અબ ખાનેકો કયુંકર પએદા હોગા સો અઝઢહેકા અહેવાલ
 દેખકર ચકીત હુવા કે જસને જ દીયા હએ સો વોહ હર તરેહ
 રીઝકબી દેગા, ઝોર મેઘખતીઆર મેરી ઝખાનસે યેહ શએ-
 ર નીકલા.

શેઆર.

તખીરકા અએ દીલ તુ અબસ સુખતેલા હુવા,
 તકદીરકા મીટતા નહીં હરગીઝ લીખા હુવા.

ઉસી વક્ત દુનીયા, ઝોર અહેલે દુનીયાંકી મોહબ્બતસે દીલ
 ઉકાકર જંગલકો રવાના હુવા. અબ શામ તક જે કુછ મયસ્સર
 હોતા હએ સો તાકતે બદનને વાસ્તે ખાકર ફરાગતસે ખુદાએત
 આલાકી ધખાદતમેં મશગુલ રહેતા હું ઝોર ઈસ વકનશ ખીઝર
 અલેહીસ્લામને તેરે પાસ ઈસવાસ્તે ભેજા હએ કે તુ જે એ અ-
 વલાદીકે ગમસે ફકીર હોનેકે ઈરાદેપર ધરસે તીકલા હએ સો યેહ
 ખીઆલ ખામદીલસે દુરકર, કે તેરે નસીબમેં અવલાદ હએ લેકી-
 ન ઝલાલા જે તેરી જેઝ હએ ઉસશે નહીં ખુતનકે પાઝાહકી
 એક બેટી સમનજખ ” નામ હુસનોજમાલમેં માહેતમામ હએ.

અએત.

ચાંદસે નીસખત જે દું ઉસકો નહીં ધનસાફ હએ
ચાંદકે મુંહપર હએ છાઇ ઉસકા મુખડા સાફ હએ.

અગર ઉસસે તુ અપના બચાહ કરેગા તો અવલાહ તેરી
હોખી. ઉસ બુદેને ખીઝર અલેહીસલામકે તદ્દસે યેહ પએ
ગામ કહે કે કહા:—અએ આઝરશાહ અખ તુ ધરકો જા, રાત
થોડી ખાકી રહી અગર સુખહો હો જાએગી તો તેરે નવકર તુ
જહે ઇસ હાલતસે દેખકર જાનેંગે કે દીવાના હો ગયા ઓર
તમામ આલમ ખન્દા કરેગા યેહ ખાત કહેકર આપ ઇધરશે
આયાથા ઇધરકો રવાના હુવા, આઝરશાહ, સમનરખ કે
હુસનકી તારીફ સુનકર બીનદેખે, આશક હુવા. ઓર વહાંસે
ફીરકર જાસે રાહસે નીકલાયા ઉસી રાહસે મહેલમેં દાખીલ
હોકર પલંગપર સો રહા, ઓર અપને આને જાનેસે કીસીકા
ખબર ન કરો. દુસરે રોઝ દીવાને આમકે ખાદ વઝીરો, ઓર
અમીરો દાનીશમન્દ સાહેબે તદ્દખીરકે તંઈ ખીલવંત ખાસમેં
ખીઠાકર રાતકી તમામ હકીકત, ઓર સમનરખપર આશક
હોનેકી કએશીયત બખાનિકી ખુજસતરાએ વઝીરને આલખ
બખલાકર અરજ કીયા કે મશહીકસે મગરીખ તક રએ ઝમી-
નકે તામ્તનશીન સર ઇરાહકા ઇસ આસતાનેપર રખતે હએ. અ-
એસા કેન હએ કે, ઇનકાર કરે ? પહેલે ઇસ મુજ્દમકે વા-
સતે ખારગાહ આસમાન જાહસે કોઇ કસીદખ તરીકે નામેખરકે
સમનરખકે ખાપકે પારા જાવે યકીન હએ કે વોહ અપના ઇફતે
ખાર જાનકે જીનહાર ઇનકાર ન કરેગા ઓર મુખાંદા જે ગુર
સલતનસે ઉસકે દીલમેં ઓર કુચ ખીયાલ આયા તો ફેર હરખ
ઓર ઝરખસે જાસતરેહ મુનાસીખ હો કીયા જાવેગા, પાદશાહકો
યેહ સુલાહ પસાંદ આઇ, ઓર ફરમાયા દે અએ, ખુજસતરાએનો
વહાં જાનેકે વાસતે ખુજ હસે બેહેતર ઓર કએદન હએ. ખુજ
સતરાએ નસલીમાન બખલાકર અરજકીયા જે ઇરશાદ હો. સો
બેહેતર ઉસીવકત મુનશીસે શાહ ખુતન કેવાસતે નામા લીખવાયા,
ઓરતોહકે અપને મૂલકે દેકર ખુજસતરાએકો રખસત કીયા.

નામા આઝરશાહકે તરફસે લે જાના ખુજસતરાએકા તરફ મુલ્કે

ખુતનકે સમનરૂખસે શાદી કરનેકે બાબમેં ઓર વહાસે

સમનરૂખકા લાના તરફ અપને શેહેરકે,

બાદ હમદે કરીમે કારસાજ કે જીસને દીનકે તંઈ તુરે આ-
કતાબસે રોશની બખશી, ઓર શબકે તંઈ શમે અનવરસે
મુનવ્વર કીયા, ઝાહેર ખાતીર દોસતી મુનાઝીરકી હુધ અમ-
રચે મુદતોસે ફી માબએન વાસ્તા તવદુદ વ સદાકા મરખુત
ઓર કદીમશે જાને બયાનમેરીશતા મોહબ્બતોવીલાકા મજબુત
હયે લેકીન જો એક અરસેસે તરીકયે ખતો કીતાબતકા એકકલમ
મસદુદ ઓર સીલસીલા નામાઓ પએગામડા મદકુદ હયે સો
મરદુમ ઝાહેરીખી અસલા ખીઆલ વપર હકીકત કારે મઆની
કે નહીં લેખતે બલકે જો ખાતેકે આલમે મોહબ્બત વધતેહાદમેં
ગુંજાયશ વહમ વ વીયાલકી નરખતી હોપે દીલમે લાતે હયે. જો
કેઝમાનેમેં કોઈ શયે મોહબ્બત, ઓર ઇખલાસસે બેહતર નહીં
હયે, ખુસુસ ઝહુર પાના ઇસ અમર શરીફકા પાદશાહોંમેકે
બરગુઝીદા દરગાહ કીબરીયાકે હયે, મુજબ આપતો આસાયશ
બલકુલ્લાહ હયે, સો વાસતે મઝબુતી સીલસીલએ ઇસ્તેખાતો
ઇતેહાદકે, ઓર ઇસતેકામ સર રીસ્તા તવદુદ વોવીવાદકે, ખુબદતુ;
લ ઉમ્ર ખુજસતરાએને રૂખસત ઇસ તરફકી પાઈ હયે. ઓર
અમાનત રાઝસર બસતાકે ઉસકે હવાલે હયે બારયાબ ખીલ
વત ખાસકા હોકે તફવીજ કરેગા ઉમ્મેદ કે પંજએ ઉરસે મુ-
શદ, બહીનાએ કુખુલ રંગીન હોવે, ઓર શાહેદે મુદઆકા આ-
ગોશ ઇનિબતમે બએડે, ઓર આઈદા હમેશા રસમનામા ઓર
પએગામકી ત ફએનસે જારી રહે—બયેત—મુલ્કે મોહબત રહે
બસતા મુદામ, નામા બસ અબ ખતમ હુવા વસસલામ. ખુજ-
સતરાએ જાદ તહે મરાહીલ વકતા મનાઝીલકે શહેર ખુતનમે
પહોંચા સો વહાંકા પાદશાહ ચેહ બખર સતકે મુતઅબ્બ
હુવા કે અબતક કોઈ કસીદ શહેનશાહ હીદુસતાનકા નહીં
આયાયા, અબ ઉસકે આનેકા કયા સબબ ? ઇસી મુક્તમેબેયા

ਕੇ ਅਰਥ ਭੇਜੀਨੇ ਆਨਕਰ ਅਰਥ ਕੀਆ ਕੇ ਛੀਂਦੁਸਤਾਨਕੇ ਪਾਦਸ਼ਾਹ
 ਕਾ ਐਕਥੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਰੇਵਲਤਪੇ ਛਾਤੀਰ ਛਐ। ਫ਼ਰ-
 ਮਾਯਾ ਕੇ ਆਵੇ। ਖੁਜਸਤਰਾਐ ਐਕਥੀਯਾਂਤ ਕਾਯਦੇਵਾਂਕੀ ਤਰਾਛ
 ਆਦਾਯ ਯਯ ਲਾਯਾ ਐਰ ਆਤਰਸ਼ਾਹਕਾ ਨਾਮਾ ਦੇਕੇ ਸਯ
 ਫ਼ਰੀਕਤ ਜੇ ਮੁਨਾਸੀਯ ਯਨੀ ਸੋ ਯਯਾਨੀ ਅਰਥ ਕੀ। ਐਰ ਤੋਛਫ਼ਾ
 ਨਯਰੇ ਯੁਯਾਰੇਨੇ। ਪਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਨਾਮੇਕਾ ਅਫ਼ੇਵਾਲ ਫ਼ਰੀਯਾਫ਼ਤ ਕਰਕੇ ਨੇਛਾ-
 ਯਤ ਖੁਸ਼ੀਸੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਕੇ ਜੇ ਕੁਛ ਆਤਰਸ਼ਾਹਨੇ ਲੀਯਯਾ 'ਫ਼ਮਨੇ ਕੁ-
 ਯੁਲ ਕੀਆ ਲੇਕੀਨ ਯਹਾਂ ਥੋਡੇ ਰੋਜ ਆਰਾਮ ਕਰੋ। ਕੇ ਸਖ਼ਰਕੀ ਮਾਂਛ-
 ਗੀ ਰਖਾ ਛੇਵੇ, ਯਾਦ ਹੋ ਮਛੀਨੇਕੇ ਤੁਮਕੋ ਭਯਸਤ ਕਰੇਂਗੇ। ਖੁਜਸਤ-
 ਰਾਐਨੇ ਖਸ ਖੁਸ਼ ਯਯਰੀਕੇ ਸੁਨਤੇਹੀ ਨੀਯਾਯਤ ਖੁਸ਼ਦੀਲ ਛੋਕਰ ਕਛਾ;
 ਯਾਂਛਾ ਤਾਐਫ਼ਾਰ ਛਐ, ਕੀਸੀ ਤਰੇਛ ਛੁਕਮਸੇ ਯਾਫ਼ੇਰ ਨਹੀਂ ਜਯ ਮੀ-
 ਯਾਯ ਮੁਯਾਰਕਮੇ ਆਵੇ ਭਯਸਤ ਕੀਯਐ ਫ਼ੇਰਯਮੀਯੋਸੀ ਕਰਕੇ ਵਜੀਰ
 ਭਯਸਤ ਛੁਵਾ ਪਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਅਪਨੇ ਅਫ਼ੇਵੇ ਕਾਰੇਂਕੇ ਤਾਂਝ ਫ਼ਰਸ਼ਾਦ ਕੀਯਾ
 ਕੇ ਖੁਜਸਤਰਾਐ ਜਯਨਕ ਯਹਾਂ ਛਐ ਤਯਤਕ ਉਸਕੇ ਯਾਵਰਯੀਯਾਂ-
 ਨੇਕਾ ਲਵਾਯੇਮਾ, ਆਰਸਯਫ਼ਮਰਾਛੀਯੋਂਕਾ ਯਰਯ ਫ਼ਰੋਰੋਜ ਯੀਲਾਨਾਯਾ
 ਪਛੋਂਯਾ ਕਰੇ ਐਰ ਅਸਯਾਯ ਸ਼ਾਦੀਕਾ ਜਵਦੀ ਤਯਾਰ ਕਰੇ। ਵੋਛ ਮ-
 ਵਾਸ਼ੀਕਫ਼ਰਸ਼ਾਹ ਆਲੀ ਕੇ ਖੁਜਸਤਰਾਐਕੀ ਦੀਲ ਜੇਯਐ ਯਰਾ ਗਾਫ਼ੀਲ
 ਨ ਛੋਤੇਯੇ, ਐਰ ਥੋਡੇ ਦੀਨੇਂਯੇ ਸਯਲਵਾਯੇਮਾ ਸ਼ਾਦੀਕਾ ਮਵਾਸ਼ੀਕ
 ਸ਼ਫ਼ੇਨਸ਼ਾਹੋਂ ਕੇ ਤਯਯਾਰ ਕੀਯਾ, ਫ਼ੇਰ ਪਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਸਮਨਭਯਕੋ ਲੀਯਾਸ
 ਉਸੀ ਪਛੇਨਾਕਰ ਯਛੋਤ ਲਯੋਂਡੀਯਾਂ ਆਫ਼ਤਾਐ ਟੀਲਅਤ ਐਰ ਯੁਲਾ-
 ਮਾਨੇ ਖੁਯਸੁਰਤ ਦੇਕਰ ਖੁਜ ਸਤਰਾਐਕੇ ਸਾਥ ਰਵਾਨਾ ਕੀਯਾ। ਐਰ
 ਯੀਰਾਛਯਾਰ ਅਸਯ ਯਾਦ ਫ਼ਰਸ਼ਤਾਰ ਮਯੇ ਸੁਨੇਰੀ ਸਾਯੋਫ਼ਰਾਕ ਐਰ ਛਾ-
 ਥੀ ਯੇਸ਼ੁਮਾਮਾਰ ਐਰ ਅਛੇ ਤੋਛੇਫ਼ੇ, ਐਰ ਅਸਯਾਯ ਯੇਕੀਆਸ ਐਰ
 ਯਛੋਤ ਉਟ ਯਯਾਨੇਸੇ ਲਵੇਛੁਐ ਫ਼ਛੇਯਮੇਂ ਦੇਕਰ ਕਛਾ, ਅਯੇ ਖੁਜਸਤਰਾ-
 ਐ, ਆਤਰ ਸ਼ਾਹਕੋ ਮੇਰੇ ਤਰਫ਼ਸੇ ਆਛੇਯੀ ਕਰਕੇ ਕਛੇਨਾ ਕੇ ਅਯਰਯੇ
 ਯੇਛ ਅਸਯਾਯ ਤੁਮਾਰੇ ਛੁਯੁਰਕੇ ਲਾਯਕ ਨਹੀ ਲੇਕੀਨ ਤੁਮਫ਼ਾਰੀ ਆਰਯੁਕੇ
 ਮਵਾਸ਼ੀਕ ਸਮਨਭਯਕੋ ਕਨੀਯਗੀਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੀਯਾ ਛਐ। ਖੁਜਸਤਰਾਐਨੇ
 ਖਸ ਯਾਤਕਾ ਜਵਾਯ ਜੇ ਕੁਛ ਮੁਨਾਸੀਯਯਾ, ਸੋ ਕਛਾ ਐਰਭਸਤ
 ਮਾਂਗੀ। ਪਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਸਾਤ ਯਾਰਯੇਕਾ ਯੀਲਅਤ ਮਯੇ ਸਰਯੇਯ ਮੁਨ-

रसा ओर मोतीझोंकी माला ओर हाथी, ओर घोड़े, ओर पानसो
 भीलभूत हस्त्रोंके भवाहीके ठरकी हभसहीयेके देकर अरबपुर
 आप होकर इभसत कीया. पुनस्ताराये समनइभके साथलेकर
 मंजील अ मंजील अपनेमुल्कके स्वाना हुवा. अहरोजके पाद अ
 पने मुल्कमे हाभील हुवा, शहरके नजरीके ओके आगया आग मु-
 राद नाम उसके हरयेके दरभूतमे मेवे तरेह तरेहके भयोके भ-
 योकेसे भयोअुं ये ओर दरभूतोंकी शापोपर तरेह तरेह के जन-
 वर अयेके हुये अपनी अपनी आवाजमे भस्तये ओर यमनमे
 कीसभ कीसभके पुलोंकी वोह आहारथी के वाहल वाह वहां डेरा
 कीया, ओर आजरशाहके अपने आनेकी अजर पोयाधि.

पादशाह उस पुशअ परीके सुनकर नेहायत पुशहुवा, ओर
 हरतरह शाहीयाने अजने लगे, तमाम शहरमे उम्दा हरश आ-
 छाया, ओर अजअ कंदीलों वगअेरांकी तछयारी करके आजरशाह
 आप अमीरेके साथ लेकर मुराद आगके तरह मुतवजहा हुवा
 समनइभने पादशाहके आनेकी अजर सुनकर अपने आहमीअो-
 से कहा के, आगके दरवाजेसे शहर पनाहके दरवाजेतक अर अदतकी
 तमाम हरश करो ओर आजरशाहके यहां आनेके पाद वोह तमा-
 म हरशोपुश अयेरात करेके इकीरां, ओर मोहताअेके तकसीम
 करेओ ओर लअोडीयों, परीपअेकरों के तर्ह हुकम दीया के, पाद-
 शाहपर नीसार करनेके वासते कई अवा न जवाहेरके तछयार र-
 भयो. सो वोह भवाहीके हुकमके अज लाये, ओर समनइभने
 आगमे पादशाहके वात्रते ओके तभूतअमुर रदका ओर ओके तभूत
 जडाव लावो गवहरका, ओर ओके तभूत सोनेका सअ तरेहके ज-
 वाहेरसे जडा हुवा भीछवाया, ओर तरेह तरेहके कपडोंका हरश
 कीया. आजरशाहने पहेले पुनस्ताराये वजीराके अगलगीर कीया,
 नेहायत प्यारसे भीलभूत पादशामना भये अपनी हस्तार सरअ-
 स्तकि ओर कभरकापटका, ओर अजर ओके तलवार, ओ-
 के धोअआह रदतार के उसके आपसे यादगारया भये सा-
 अ मुस्सा धनियत कीया, ओर अहोत मेहेअानीसे क-
 हा, अये पुनस्ताराये अे तु अपने उपर छिन्नी मेहेन-

ત ઇમિલીઆર નકત્તા, તો ઇસકા વીસાલ હરગીઝ ન હોવા. ઉનસે તસલીમાત કરકે કહેા કે, યેહ સખ કામ આપહીકે ઇકિ-ખાલસે સરંખમ હુવા હએ, ઓર હમસે તાબેદારોંકી અગર સર કારકે કામમે બનબી કામ આવે તો દરેગ ન કરે. પાદશાહ ખુશતરાએકી વફાદારીસે બહોત ખુશ હોકર તરફ બાગકે રવાના હુવા. સમનરખકી લેઓંડીયોને મોતી, ઓર ચાકુત, ઓર ઝમરફદકે ખવાન પાદશાહકે ઉપર તસદ્દુક કરકે ખએરાત કીયે, ઓર અંદર બાકર જે દેખા તો તમામ દરો દીવાર મોતી, ઓર જવાહરસે આરાસતા હોરહે હયે. ઓર હસ્તરફ તરેહતરેહસે ઉમ્દા ફરશખીછે હમે? આઝરશ હયેહ કાહ દેખકર નેહાયત ખુશ. ઓર મહકુઝ હુવા આગે બા કર જે દેખા તોયે કસેહ દરીમે નાઝનીં મીનાકારીકે વખતપર બયેહી હયે, ઓર લઓંડીયાં પરીપએકર આસપાસ ફસતબસતા ખડી હયે, ઓર દો તખ્ત લાલો લવહરકે, ઓર યેક તખ્ત સોનેકા જડાવ ખીછા હયે. સમનરખને આઝરશાહકેતખ દેખકર હુવટ ખીચ લીયા ઓર તખ્તસે ઉતરકર ઝમીનપર ખડી હુઈ, ઓર લઓંડીયાં કો ઇશારા કીયા, ઉન્હોંને પાદશાહકો તખ્તપર બીઠાયા સો પાદશાહને તખ્તપર બયેકતેહી યેહ બયેત હસએ હાલ પડી.

ખએત.

આશકસે અપને ઇતિના તુ મત કર હીબખ બન,
મુખડા ઝરા દીખાદે બાડકર નીકાલ્ય બન.

સમનરખને શરમસે ઇસ બાતકા જવાબ કુછ ન કીયા. આઝરશાહને ઉસકા હાથ પકડકર તખ્તપર બીઠાયા, ઓર દારોગાકો હુકમ કીયા કે, જશન શહાનાકી તઈઆરી કરો વઝીરને દો લાલ મુખારક બાહકહેકર નઝર ગુઝરાકી ફેર સબોંને અપને દરેબેકે મવાશીકનઝરે દી પાશાહને સખકી નઝરેલેકર ફરએકકે મરતબેકે મુવાશીક ખીલચત દેકર સરફરાઝ કીયા ઓર સમનરખકો હઝારો ખુશીઓર શાદીસે શાદીવાને બબને હુએ સાથ કમાલ ઓર હરમતકે અપને ખુઝરગોંડી રસમકે મવાશીક સખ રસમ કીએ શહેરમે લે બાકર મહેલમે દાખીલ કીયા, ઓર બાદ અકહ નીકાહકે

તરીકે ખુઝરોએ બળવાએ, ઓર ખુઝરોએકી કબીલાને સમ નરખાનોકી સલાહમત હાસીલ કરેકે નઝર ખુઝરાની સમનરખ બાનો કુબુલ કરેકે ઉસીવકત ખીલઅત ખાસ અપની પોશાકકી ચુરકે સમેત, ઓર એક, સોનેકી ખુરસી ઓર મોતીઓંકી માલા, ઓર એક સુદેહ હાથી જે દહેજ મે આયાથા, મએ સુન્દરી માંજ કે જસકી નમામ અમ્મારી સોને ઓર જવાહરસે મુસ્તબથી દેક ર બહોત એઝાએ ઇકરામસે રખસત કીયા. વોહ આદાબ બબ લાકર અપને ઘરકો રખસત હુઈ ઓર પચાસ તોડે અશરફાંકે સમનરખ બાનોપર નીસાર કરેકે રાહમે ફકીરોંકા ઓર મોહતા બેકો ખાંટતી હુઈ ઘર ગઈ. ફેર હુઝરકે વઝીર, ઓર ઉમરાઓંકે કબીલે સુલાહમત કરેકે ખાદગુઝારને નઝરોંકે દરજે બદરજે સર ફરાજ હુએ, ઓર આઝરશાહને ખુદ અપને સરદારોંકા હરએકકે દરજેકે મવાફીક ઇનામ દીયા, ઓર ખએરાત કરનેકે વાસ્તે ખ-ઝાનેકા દરવાઝા ખોલ દીયા, ઓર ઇતની બખશીશ કરી કે ઉસ રોઝ કીસીકે દીલમેં કીશી ચીઝકા અફસોસ બાકી ન રહા દેર ખુદ બદવસત દાદો દહેશસે ફરાગત કરેકે મહેલમેં ઢાખીલ હુએ. સમનરખને પાદશાહકો દેહકર મુહપર નીકાબ ખીચ લીયા. પાદશાહ નઝદીક જઠર અપને હાથસે ધુંધટ ઉઠાકર દેખા, તો તમામ ચેહેરેપર પસીનેકે કતરે હએ, ઓર નાઝની પેસીનેસે ધબરા રહી હએ ઓર કલેબ ધડકતા હએ આઝરશાહને અપને રમાલસે ઉસકે મુંહકે પસીના પુછકર છાતીસે લગાયા, ઓર કઠબોસે બેકર લબો આરેઝકે કહા.

અખીયાત.

અરક હએ દેખપે તેરે યા મુલાબ ટપકે હએ,

અબબ તો ચેહ હએ કે શોલસે આબ ટપકે હએ.

દેખા કંઈ તુનેહીકો મંજુર હએ તો ચેહ હએ.

આંખે ન ખોલુ તુજહ બીન મકદુર હએ તો ચેહ હએ

નાઝનીને ચેહ દીયા શરમાકે આહેસ્તા જવાબ,

મુંહ લગાએ કઓન મુજહકો ગર નચાહે તુ મુજહે.

ફે તો આપસમે ખી દેરતક ખ્યાર, ઓર મોહબતકી ખાતે

કરતે રહે, પીછલે પહેર ઘડી છે એક બાકી રહી, આઝરશાહને
 મહેલસે બરઆમદ હોકે સખ મુબરાહપોંકા મુબરા લીયા ઝોર સ-
 રઆમ કંચનીઓકે નાય હોનેકા હુકમ કીયા. ઝોર આપ વઝીરો
 ઝોર અમીરો સમેત અલાહદા મકાનમે તવાએફકેરકસ દેખને લ-
 ગે. ઝલાલા આઝરશાહકી પહેલી કબીલાને સમનરખકે આનેસે
 તએશ ખાકર અપને દીલમે કહા કે, કુછ અએસી તદ્દવીર કીજીએ
 કે, જીસમે આઝરશાહકા દીલ સમનરખકી તરફસે આઝરદા હોખવે,
 નહીં તો રાતદીન ઉસીકી સોહબતમે મશગુલ રહેગા ઉસ નાખે-
 કારકે પાસ એક પથ્થરકી અંગુસ્તરીથી, ઉરમેં યેહ ખાસીઅતથી
 કે, કોઇ પાનીમે ધસકર પીએ તો ફરજોરન દીવાના હોખવે ! ઉ-
 સકો ઉસ મકકરાને ઉસી પથ્થરકી અંગુસ્તરીકો પાનીમે રગડકર
 એક અવરતકો બીસ હઝાર રૂપીએ દેને કરકે કહાકે, જીસતરેહ
 મુનાસીબ જાને ઉસતરેહ પીલાવે વોહ લાલચી રૂપઓંકી તમાસે
 શરબત શગુનકે બહાનેસે પીલાઆઈ. ઉસ પ્યાલેકે પીતેહી સમન-
 રખકે તમામ બદનકે રૂએ ખડે હએ, ઝોર એક દો પ્રીકે બાદ
 આંખોમે નશાશા માલુમ હોને લગા ઝોર દીલબી ધખરાને લગા ?
 સમનરખન બેતાબ હોકે પલંગપર લેટ ગઈ, ઝોર લઓંડીઓંકો
 પુકારકર કહાકે ઈસ વકત મેરાજી બહોત મચલાતા હએ, ઝોર
 બદનમે ઉઠને બએઠની તાકત નહીં હએ હ ખુદા જાને કયા સ-
 બબ હએ ? ઉન્હોને ઉસ વકત લવીંગ, ઝોર ઇલાચી પાનમે રખ
 કે દીયા લેકીન ઉસકા અહેવાલ દમ બદમ બદતર હુવા જાતાથા.
 શામકે વકત આઝરશાહ નાય રંગ દેખકર મહેલકે તરફ રવાના
 હુવા સમનરખકો પલંગપર લેટીહુઈ દેખકર સબબ પુછા ? ઉસને
 અબ્વલસે આખીરતક સખ અહેવાલ બયાન કરકે કહા. સુખ્હોસે
 તીસરે પહેરતક અછીથી પીછલી ઘડી ચારેક બાકી રહીથી કે,
 ખુદા જાને મેરેતઈ કયાહુવા કે, લહેઝા બલહેઝા બીમારી બડતી
 જાતી હએ ! બાદ એક એક દીવાનગીકે આલહમે બેહુદા બાતે
 બકને લગી આઝરશા સમનરખકા યેહ હએવાલ દેખકર બહોત
 ગમગીન હુવા ઝોર તમામ શહેરકે હકીમેકો ખુલાકર સખ હએવા-

લ જાહેર કીયા, ઝોર સર્જોને ચકલો શહેરકે મુવાફીક ખલાજ કી-
યા, લેકીન ફાયદા ન હુવા, ઝોર કીસીકી દવાને અમર ન કીયા, તખ
પાદશાહને શહેરકે સીયાને, ઝોર જહાડને વાલોંકો ખુલાયા કે, શા-
યદ જીવયા દેવયા પરીકા સાયા હોવે. ઉ-હોને હરચંદ ધુનીદી, ઝો-
ર પલીતે લીખકર જલાયે. ઝોર મંતરપડ પડકે હાજીરાત કરી,
પરકુછ ફાયદા ન હુવા બલકે દમખદમ અહેવાલ બદતરથા ઝોર
દીવાનગી જીઆદા હોતી જત થી સખ હકીમોં, ઝોર સાંઆનોને
આદાખ બબલાકર ચરઝ કીયા, કે જીતન કુછ હમેંઆતાથા
હમને કુસુર ન કીયા ! ઝોર બાનોએ જ હાંકો અખતક કુચ ફાયદા
ન હુવા ખૂદા જાને યેહ કયા ઇસિરાત હયે ? ઇસિ બાતમેં હમ
સખ લાચાર હયે, મગર કંઘહારમેં એક ખુઝર્ગ હયે, સાહેબે
કરામત, શેખ “સનખાન” નામ, કે રાત દીન હકતઆલાકી
ખ્યાદતમેં રહેતા હયે, અગર વોહ આન કર કુછ તદખીર કરે તો
યદીન હયે કે આરામ હોવે.

પાદશાહને યેહ બાત સુનકર ખૂજસ્તરાએ વજીરકો કહા કે
તેરે સીવાએ યેહ કામ ઝોર કીસીસે ન હો સકેગા તુ અખ જાકર
ઇસિ ખુઝર્ગકી જનાખમેં મેરે તરફસે બહોત આજઝી કરકે, શારદ
ઉસકે દીલમેં રહેમ આવે. ખૂજસ્તરાએ ઉસીવકત કંઘહારકો રવાના
હુવા. કઈ દીનકે બાદ પહોંચકર શેખસે સલાઝેમત હાસીલ કરી, ઝોર
સમનરખકા અહેવાલ જાહેર કરકે કહા કે, અગર આપ કદમ રંજ
ફરમાવે તો નેહાયત નવાજીશ, ઝોર મેહેરખાની હોગી શેખને જ-
વાખ ” કીયા કે, બીસ બાઇસ ખરસ હુએ મંએ ઇસ જગાસે નહીં
ઉઠ, હકતઆલાકી ખંદગીમે મશગુલ રહેતાહું, મેરા ચલના યહાંશ
દુસ્વાર હયેગા, ખૂજસ્તરાએને આજઝીશે ચરઝ કીયા કે, અએ
હઝરત આપકે તશરીફ સે ચલનેસે યેહ કામ હોગા, અગર રહે-
ખાની કીજીએ તો બંદે નવાજાસે ખદદ નહીં.

યેહ સુનકર શેખકે દીલમેં રહમ આયા, ઝોર કહા, અ-
ગર મેરે ચલનેસે યેહ કામ તુમહારા હોતાહયે તો બહોત બેહ-
તરસે રોજ ચંદા રહે, તીસરે દીન ચલુગા. ખૂજસ્તરાએને ઇસિ

ખાતસેખુ શ હોકર વહાંપર મુકામ કીયા, શેખસુન આન અપને વાઢકે મવારીક ખુજસ્તરાએકે સાથ રવાના હુવા. ચંદરોઝકે બાદ આઝરશાહકે શહેરકે નજીક પહોંચ્યા. પાદશાહ શહેરપના તક ઇસ્તકબાલ કરકે લેગયા, ઝોર બહોત એઝાઝો ઇકિશમસે બી-ઠાયા. ઝોર સમનરૂખકા અહેવાલ બયાન કીયા. શેખને ગઝોર કરકે કહા કે, મેરે દો મુરીદ હએ. એકકા નામ “ દાનાદીલ ” સોમુજહસે રૂખસત હોકર દખ્ખનકે તરફ સઝોરકો ગયા હએ. ઝોર દુસરેકા નામ “ રોશનઝમીર ” હએ, સો વોહ ઉત્તરકે તરફ ગયા હએ, અગર વોહ દોનોં યહાં હોતેતો સમનરૂખકો જલદી આરામ હોતા કયું કે ઉન દોનોંકે તંઈ ઇત કામોમે બી દસ્તરસ હએ, આઝરશાહને કહા, ઉન દોનોંકે તંઈ મેહેરબાની કરકે ખુશાયા ચાહીયે. શેખને અપને દોનો મુરીદો, કે નામ અલાહેદા અલાહેદા ખત લીખ દીએ. સો પાદશાહને અપને દો મુસાહેબોં કો હવાલે કરકે એકકો દાનાદીલકી તલાશમે બેજા ઝોરે દુસરેકો રોશનઝમીરકે બુલાનેકે વાસ્તે રવાના કીયા. શેખકે દોનોં મુરીદ અપને પીરકે ખત દેખતેહી પાદશાહકે મુસાહેબોંક સાથ રવાના હુએ, ઝોર ચંદરોઝકે બાદ આનકર પીરકી મુલાઝમત હાસીલકી શેખને બન દોનોંસે સમનરૂખકી હકીકત ઝાહેર કરકે સેહત હોનેકી તદખીર પુછી ? ઉન્હોને અપને દીલમે ગઝોર કરકે કહા, અએ મુરશદ ઉસકે ઉપર કીસી જાદુગરને જાદુ કીયા હએ, ઝોર ઉસે હરગીઝ કીહી ચીઝસે ફાએદા ન હોગા, મગર યેહ તજવીઝ હમારી અકલમે આતી હએકે, અહી અહી કહાંનીઆ, ઝોર ખાતેં, ઝોર નાદર નાદર કીસ્સે, ઝોર દાસ્તાન ઉસકે રૂબરૂ બયાન કરેં, શાયદ કે ઉસકા દીલ ઉસકે સુનનેમે મશખુલ હોવે, ઝોર દીવાનગી જાતી રહે. શેખને કહા, તુમસે બેહેતર ઝોર કઓન હએ, જે કુછ તમને દેખાહો. યાસુનાહો બયાન કરો. દાનાદીલખને ઇલિતેમાસ કીયા કે. એક મકાન અલાહેદા અએસા મુકરર હોવે, જહાં આઝરશાહ, ઝોર સમનરૂખ, ઝોર આપ સાથ બયેઠેં, ઝોર વહાં આને ન પાવે, તો ઇસ બંદેને જે કુછ સુનાહએ, સો બયાન કરે. આઝરશાહને ઉસી ગડી એક મકાન અલાહેદા. કે ગઝોરકા વહાં હરગીઝ

દખલ ન હોવે, ખાલી કરવાકે સમનરખ ખાનોકા વહાં પરદેકે અંદર બીકાયા, ઝોર આપ ચારોં શખ્સ પરદેકે બાહેર પાદ-શાહાના ફરશો પુરશ બીછવાકે બચેકે, તખ શેખ યુઝુર્ગવાર ને કહા કે, અએ દાનાદીલ અખ તુ કંછ મુનાસીબ બને સો બયાન કરતા શુર કર.

બયાન કરતા દાનાદીલકા, કીસા મલીક મોહમદ, ઝોર ગેતી અફરોઝકા રખર સમનરખ ઝોર આઝરશાહકે, ઝોર ગમ કરતા સમનરખકા મલીકમોહમદકે હાલપર.

કહેતે હએં કે, દાનાદીલને અપને મુરશીદકી દખલત લેકર કહા, સુન અએ મલેકએઆફક, મેરે ભાઈબંદોમેંસે એક શખ્સ-શા, “મલીક મોહમદ” નામ, હમેશા મુલકોં, ઝોર શહેરોંકી સચેર કરતા. ઝોર અફસર સતોકા કાહ, ઝોર બીયાબાનમેં રહે બતા,

ઇતેફાકન એક રોઝ શહેર બાબીલકે નજદીક પહોંચ્યા. શહેર પનાહકે બાહેર એક સંગમરમરકા હએંઝ ખુશ અસલુખ મુસફ-ફા પાનીસે લગાલખ બરા હુવા દેખા, ઝોર ઉસકે કીનારેપર એક છોટાસા તખ્તા બાગીચેકાથા, નેહાયત ખુશ તામીરકે જસકે દરખ્તોંમેં તરેહ તરેહકા મેવા મુરાદપરથા, ઝોર ક્યારીઓમેં કીસમ કીસમકે ફુલ, ફળ રહેયે ઝોર દરખતોંકી ડાલીઓપર ખુલખુલ ઝોર કુમરી વગએરાં જાનવર અપને અપને આવાઝ બોલ રહેયે.

મનસવી.

ઉસ ચમતમેં જાળજા ફુલેયે ગુલ,
હરતરફથા ખુલખુલોંકા શોરો ગુલ;
જાળજા નહેરોંમેં થા પાની રવાં,
સુખસુધોં કુમરીઓં કંક કનાં.
સરવ હર ગોશેમેં ઇસ ખુળીસે ચે,
કુમરીઓં સો જાનસ જસપર શીદા.

મલીક મોહમદને ઉસ બાગીચેકી ખુળી, ઝોર લતાફત દેખ-કર ચેહ બએત પડી.

ખચેત.

મુલક હચે યેહ ખાગે રખીલઆલમી,

માકે હચે શીરદોસ ખરકચેઝમી.

શચેર.

અગર શીરદોસ ખર રચેઝમીન અસ્ત,

હમીનસ્તો હમીનસતો હમીનસત.

વહાં તમામ રોજ સચેર કરતા રહા, વકત શામકે રહે ધસ્તે-
હાકે વાસતે થોડા મેવા ખાયા, ઓર પાની પીકર રાત્રા ઉસ મ-
કાનમેં આરામ કીયા. આધા રાતક વકત એકાએક ઉસકે કાન-
મેં શોરોચુલકી આવાજ આઈ ? આંખ ખાલકે દેખતા કયા હચે
કે આસમાનકે તરફ મશઅલ બેશુનાર રોશન હચેં ઓર ઉસ
રોશનામેં એક તખત ઉડા ચલા આતા હચે, ઓર ઉસપર ચેક
પરી સવાર હચે મારલે મહતાબક ઓર દુસરે પરીયાં માનીદ સી-
તારેક પાસેયા વોહ જલવા ઉસ નજર આયા ? દેખતહી ગશ
આગયા આહ આહ કયા સુન્ત નજર પડી કે જુસકે દેખતેહી
મીસાલે તસવીરકે ચથનવા કરક સકુતકે આલમમેં આ ગયા, અગ-
રચ પરી ઓર પરીઝાહ હજારો ઉસ તખતકે ગારદો પેશ થે, લે-
કીન વોહ શાનાશ વકત કુછ આરની મલીક મોહમ્મદ દેખકર
મુંતઅજજબ હુવા કે, હલાહી યેહ કયા ધસરાર હચે ? આલમે
ખવાબ હચે, ચાઆલમ બદારા ઇસ લકતસે સુખહોતક ઉસકી
આંખ ન લગી. સુખહોકા શહેરમ બકર વહાં કે લોગોસે તમામ
હકીકત રાતકી, ઓર ઉસ તખતનશીનકા નામાનશા પુછા. જો શ-
ખશકે જો ઉસ હકીકતસે આગાહચે, ઉન્હો કહા અચે જવાન તુ
ઇસ ખીઆલમેં મંત પડ વોહ પરસતાનક પાદશાહકી બેટી હચે,
ગેલીઅફરોજ નામસા ઉત્તન અપનેખાપસે રૂકર વહાં નજદાક ઠાહી-
સતાનમેં મહેલ તામીર કરકે રહેના ઇખતીઆર કીયા હચે, જો
કાઇ આદમઝાદ વહાં જતા હચે, ઉશે હચેવાન મુલતક કરવાલતી હચે.
મલીક મોહમ્મદકે દીલમેં ઉસકે દેખનેકા શચોક ઓરબી ઝીઆદા હુવા,
ઓર કહા ઉસકે મહેલમેં હચેવાન હોકે રહેના ગતીમત હચે, સો ધસી

વકત કોહીસતાનકે તરફ રવાના હુવા વહાં પહોંચકર દેખાતો મહે-
લકા દરવાજા ખંદ હયે, ઇસને આવાજ દી. પરીઓંને શાહપરીકે
હુકમસે દરવાજા ખોલ દીયા. મલીકમોહમદને અંદર બાકર દેખા તો
તમામ દર, ઝોર દીવાર તમામ સે મુરતીય કીયા હયે, ઝોર
સખ જગા ફરશ પાદશાહાનાસે ઝીનતકીયા હયે ઝોર એક ઝમુ-
રદકી ચવકીપર એક નાઝતીન ચવદવી રાતકે ચાંદકે ખાનીંદ
ખચેદી હયે.

મસનવી.

કયા કહે સુરતકા ઉસકે મયે બયાં,
વસદ ઉસકા કરસકે કયુંકર ઝયાં;
સરવ કદ ગુચે હન નરગીસ નયન,
યાસમન ર ગુલબદન રસકે ચમન.
ઝુલ્ફથી આરીઝપે યુબા પેચોખમ;
રાતદીન આકર હુચે ગોયા બહમ.
ઝરદયા ઉસઃરખકે આગે આફતાબ,
હુસનસે ઉસકે ખીજલયા માહતાબ.
સખ બદન ઇસકા ગરઝઃ મહબુબયા,
કયા કહું આગે સરાપા ખુબયા.

ઝોર હજારોં પરીઝાદ માનીંદ સીતારોંકે ઉસકે ગીરદોપેશ
દસતખસ્તા ખડે હયે. મલીકમોહમદકા ઉસકી સુરત દેખતેહી
ગશઃઆગયા, ઝોર બેહોશ હોકર ઝમીનપર ગીરપડા પરીઝાદોને
ઉસકે ચહેરેપર ગુલાબ છીડકા, :તો ઝરા હોશમે આયા ગેતા અફ-
રોઝને દેખા કે, મેરી શીકલપર શીદા હયે, તખતકે પાસ સોનેકી
કુરસી પડીથી, ઇશારા કીયાકે, ઇસપર બચેઠ બ. મલીક મોહમદ
નેહાયત ખુશ હોકર ઉસ ખુરસીપર બચેઠ ગયા, ઝોર રાતકે
બાગમે રહેનેકા ઝોર અપને આનેકા હાલ મુફરસીલ બયાન
કીયા ગેતી અફરોઝ ઉસકી બાતોસે ખુશ હોકર દેસ્તક બાતે કરતી
રહી. ફેર એક પરીઝાદકે તરફ દેખા કે “ રઝઅફઝા ” ઉસકા
નામ થા, ઇશારા કીયા, શો વોહ એક શીશા શરાબકા લે આઈ,
ઝોર દો દો ખીચાલે ઉસને ગેતીઅફરોઝ, ઝોર મલીક મોહ.

મદકો પીલાય. ગેતીઅફરોજને નશામે મલીક મોહમ્મદને તરફ દે-
ખકર કહા કે, અગર તું રાજી હોતો, સાકીએ રહઅફઝાકો તુજહે
ખખશું ઉસને જવાબ દીયા:—

મીસરા—મુજહકો તો સીવા તેરે, નહીં કામ કીસીસે.

ગેતીઅફરોજને કહા, અએ મલીકમોહમ્મદ મેરે તઝીબી ચેહી
આરજુ હએ કે, તુજહે અપને પાસ રખખું, લેકીન આદમઝાદ
ખેસખરા હોતા હએ; સો અપની ખેસખરીશે દુખ પાતાહએ; ઝોર
હમેંબી બદનામ કરતાહએ; ઇસવાસ્તે રહ અફઝાકો તુજહે દેતી
હું; અખ ઉસકી મુલાકાતસે અએશો આરામમેં મરાબહો. ઉસને
કહા; મુજહે ઝોર કીસીસે કામ નહીં.

આરજુ મેરી જો હાસીલ હો તો મંએ ઇતના કરું;

પાસ તુ બયેહી રહે મયે રાતદીન દેખા કરું.

ઇસી ગઠતગોમેં દીન આખીર હુવા. રાતકેવચ ગેતી અફ-
રોજને હુકમ દીયા કે, મલીક મોહમ્મદ ઝોર રહઅફઝાકા ખીલાના
એક જાયે ખીલાઓ. મલેક મોહમ્મદને હરગીઝ કમુલ ન કીયા,
ઝોર કહા અએ નાજની મએ તેરે દુરશે દેખનેમે બહોત ખુશહું;
યેહ બાત સુનકર બાગમે એક પનીકા હઓઝથા; ઉસકે ઇધર અ-
પના પલંગ, ઝોર ઉધર મલીક મોહમ્મદકા ખીલવાયા, અલગરઝ
મલીક મોહમ્મદને વોહ રાત તો બે હઝાર દુસ્વારી, ઝોર બહોત ને-
હાયત બેકરારીશે કાટી; દુસરે રોજ ઉસીતરેહ પાદશાહાના મજલીસ
કરકે નાય હોના શુર હુવા, ઝોર રહઅફઝા સાકી હોકે પીઆલા
શરાબકા દેતીથી, ઝોર મલીકમોહમ્મદકા શઓકને અએસા ગલબા
કીયા કે બેહખતીયાર ગેતીઅફ રોજકે કદમોપર બપડા, ઉસને કહા
અએ મલીકમોહમ્મદ ખખરદાર અએસા ન હોવે કે, કોઇ હરકત
બેજા તુજ હશે જુહુરમેં આવે, વાઇહા ઇસીવકત જાનવર હોજન-
એગાવ ફેર આદમી હોના બહોત મુશકીલ હએ. ખારે ડસીવકત
ઉસને જીવ તીવ સંબાલકે સખર કીયા, લેકીન આરાકકો કરારે કહાં
ધકી દોએકકે બાદ એક પરીઝાદ મુલાબકા પુલ લાઇ, શો મલીક
મોહમ્મદ ઉસકે હાતશે લેકર ગેતીઅફરોજકો આગે લેઆયા. ઉસને
પુલ લેનેકે વાસ્તે હાથ દસાઝ કીયા, તો મલીક મોહમ્મદને ઉસકા હાથ
પકડ કઠમુખા, ગેતીઅફરોજને બહોત શુરશે હોકર કહા, અએ કમુતર

કમખખત, મંએ જો કહેતીથી કે, આદમઝાદ બેસખરકો હમારી મ-
જલીસમે' રહેનેકા કયા કામ ? મલીક મોહમદ ઉસી વકત કખુત-
રકી શીકલ બનકર ઉડા, ઝોર મહેલકે કચુરેપર જાખયેહા તમામ
રોજ ગેતીઅફરોજકે સામને ઉડતા શીરા, લેકીન ઉસ બેરહમ જફા-
કારકો હરગીઝ રહમ ન આયા. લાચાર હસરેદીન વહાંસે ઉડકર અ-
પને ઘર આયા, શો ઉસકે આદમીઓને કખુતર જાતકર પકડલીયા,
ઉનમેશે એક શખ્સને છુરી લેકર ચાહાકે ઝુખ્હા કરે। હસરેને
કહા, અએ યારો એક કખુતરકે ગોસ્તસે કુછ પેટ ન ભરેગા, ઝોર
મુદતસે અહેવાલ મલેક મહમદકા માલુમ નહીં, ખુદા જાને કહાં
હએ, શો ઇસ કખુતરકો અપને ખાવીંદકે નામપર તસદ્દુક કરકે
છોડદો, ઝોર એકરોજ દાનીશમંદને મુજહશે પુછતાથા કે મલીક
મોહમદ કહાં હએ ? મંએને જવાબ દીયા, કે એક મહીનેશે તાયબ
હએ, ઝોર કુછ અહેવાલ માલુમ નહીં હસને કહા ઉસ કમખખતકો
મુલકોં ઝોર શાહેરોં ઝોર ખીઆખાનો ઝોર પહાડોંકી સચેરશે નેહા-
યત શએક હએ, અએસા ન હોવેકે, પરીઓંકે મહેલકે તરફ ગયા
હોવે કે વહાં જો કોઇ જાતા હએ, ઉશે વો જાનવર બના દેતા
હએ ! શાયદ મલીકમોહમદ વહાં ગયા હોવેઃ અગર જાનવર હો-
કર આવે તો મુજહે ખખર કરનાકે, મેરે યહાં એક માણુન હએ
ઉસકે ખાનેશે શીલફઝોર આદમી હો જાવેગા। સખને ચેહ સુતકર
કખુતરકો ખાવીંદકે નામપર તસદ્દુક કરકે છોડ દીયા. મલીકમોહમદ
ઉનકે પંજેશે રેહા હોકર શુકર બજાલાયા, ઝોર વહાંશે ઉડકર દા-
નીશમંદકે ઘર ગયા. દાનીશમંદ મસનદપર બએહા હુવા, અપની
વીઝારતકે કારોબારમે' મશગુલથા, ઝોર આદમીઓંકી બડી બીડથી.
ચેહ ઉડકર અપને ચચા દાનીશમંદકી ગોદમે' જાખએહા. સખ મજ-
લીસકે ભોગ ચેહ અહેવાલ દેખકર મુતહયુર હએ. કે જાનવર આ-
દમીકે સચેશે ભાગતાહએ ઝોર ચેહ કખુતર ખુદખખુદ ઇતની બી-
ડમે' આનકર ગોદમે' બએહા દાનીશમંદને અકલશે દરીઆફત કી-
આ કે મલીકમોહમદકો પરીઓંને કખુતર બનાકર છોડ દીયા
હએશે। યહાં આયા હએ ? નહીંતો કયા મુમકીનકે જાનવર
ખુદખખુદ આદમીઓંમે' આવે ? દાનીશમંદ ચેહ ખાત દરખાફત

કરે એક આવળસરકો કે “ કાપુર ” ઉસકા નામ થા ઉસે હુકમ
કીયા તો વોહ અંદરશે એક માળુનકા ડબા સંદુકમેંશે નીકાલકર
લાયા. ઉસમેંશે ગોડી માળુન કપુતરકે મુહમેદી. શીઝફાર લોટ પો-
ટકર બદસ્તુર આદમીકી સુરત હોકર બોલનેલગા દાનીશમંદને મલીક
મોહમદકો ગલે લગાયા, ઝોર બહોત નસીહત કરી કે, અબ કબી
કોહીસ્તાનકે તરફ ન જાઇઓ ઉસ્ને કહા, અબ મંએ હસ્તીઝ ન
વહાં જાઉંગા; ફેર રૂખસત હોકર અપને ઘર આયા સબ નવકર
આકર ખાવીદકો દેખકર બહોત ખુશ હુએ, ઝોર ધતને રોઝ બા-
હેર રહેનેકી હકીકત પુછી મલીકમોહમદને કહા; તુમને ખુબ ન-
મકહલાલી કરીથી કે મેરે ઝુખ્લા કરનેકે વાસ્તે છુરી તેઝકીથી જો
કુછ રોઝ મેરે ઝીંદગીકે બાકીયે, તુમહારે હાથશે ખલાસ હોકે ન-
જાત પાઈ ઉંહોને હઝોરાન હોકર કહા, અએ ખુદાવંદ યેહ બાત
આપ કયા ફરમાતે હએ હમ બદે તાબેદારોંકી કયા મગલ કે,
કુછ ગુસ્તાંકી કરે; બલકે જહાં આપકે પસીનેકી ખુંદ ગીરે વહાં
અપના લહુ ટપકાવેં.

મલીકમોહમદને અપને કપુતર હોને, ઝોર વહાં આનેકા કી-
સા બયાન કીયા. વોહ હાલ સુનકર, અપને દીલમે પરોમાન હુએ,
ઝોર જસ શખસને કહાથા કે, કપુતરકો છોડ દો, ઉંસકી અકલપર
શખને આફરોજ કી. મલીકમોહમદને ઉસકો બહોત ધનિઆમે ધક
રામ દીયા ઝોર અંદરોઝ અએશેા અશરતશે અપને ઘર આરામ
કીયા, ઝોર કઈ રોઝકે બાદ, એક રોઝ ઉસકે દીલમેં યેહ ખીઆ-
લ આયા કે ગેતીઅફરોઝ મુજહકો યાદ કરતી હોગી યા નહીં ફેર
દોએક પીઆલે શરાબકે પીએ, કે શાયદ નશામેં યેહ ખીઆલ
જ્વતા રહે શો પીતેહી ગેતીઅફરોઝકે મીલનેકા શએાક ઝોરબી ઝી-
યાદા હુવા. ઉસી વકત શીશા ઝોર પીઆલા ઝમીનપર પટકર
આહ આહ કરને લગા, ઝોર નેહાયત બેકાર હોકર કોહીસ્તાનકે
તરફ રવાના હુવા ? ગેતી અફરોઝકે મહેલકે દરવાઝેપર જાકર પુકા-
રા કે દરવાઝા ખોલો વહાંસે આવાઝ આઇ કે તું કએાન હએ ?
ખોલા મંએ મલીક મોહમ્મદ હું. વફાદાર પરીઝાદને મલીક મોહમ-
દકા નામ સુનકર ફએાસ્ દરવાઝા ખોલ દીયા. ઉસને અંદર જાકે

દેખો તો મારીદ માહ દો હબતેકે તખ્તપર બચેદી હચે ઓર સેંકડો પરીઝાહ આસપાસ દસતબસ્તા ખડા હચે.

ઉસને દેખતેદી મુશ્કરાકર કહા, અચે મલીકમોહમદ, તુને બહોત મેહેનત ખીચી, અગર પહેલે અપને દીલમેં સોચતા ઓર મેરા હાથ ન પકડતા, તો છતના રંગ કયુંકર ઉઠાતા, અબ મં-એને તુજહે અપને હાથ, ઓર પાંચ ચુમનેકી ઈન્જાત દી, લેકીન ઝીયાદા હીરસ મત કીજીઓ કે, ફેર પશમાની ન હોવે મલીક મોહમદ ચેહ બાત સુનકર બહોત ખુશ હુવા ઓર ખુદાકા શુકર કી-યા, કે જીસકા દુરસે દેખના દુશવારથા, ઉસકે હાથ પાંચ ચુમને મ-યસ્સર હુએ ! રાતકો ગેતીઅફરોઝને પલંગકે બરાબર ઉસકા પલંગ બીછવાયા, ઓર કહા અચે મલીકમોહમદ ખબરદાર કોઈ હરકત તુજહસે હુજુરમે ન આવે ઉસને કહા. અચે જાન તુને હાથ પાંચ ચુમનેકી પરવાનગી દી હચે. અબ ઈસકે સીવા ઓર ગુસતાખી ન કહુંગા શીર દો દો પીયાલે શરાબકે પીકર સો રહે પર મલીક મોહમદકો નીંદ કહાંથી સાચત સાચતબ દસ-તો પાકા બોસા લેતાથા, ઓર મુંહ ચુમનેકી હવસથી લે-કીન જાનવર હોનેકે ડરસે જુરઅત ન કર સકતા થા. આખીર બેઇખતીઆર હોકે, મુંહકે પાસ મુંહ હે ગયા, ઉસકે સાંસકી ગ-રમીસે વોહ જાગ ઉઠી. ઓર હસકર કહા અચે નાદાન, તુ અપને કમોલપર કાયમ નહી, અબી જાનવર ઉડ જાવેગા, ઓર દેખના મેરા મોયસ્સર ન હોગા. બીચારા શરમીદા હોકર પલંગપર સોરહા, ફઝરકે વક્ત દોનો આશકકો માશુક જાગે, તમામ રોઝ અએશો અશરતમેં કાટા, રાતકો બદસતુર ઉસી હચોઝપર દોનો આશકો માશુકકે પલંગ બીછે જબ ગેતીઅફરોઝ સોગંધ તબ મલીક મોહમદને ઉઠકર ઉસકા હાથ અપની આંખોંપર રખા, ઓર મુંહકે તરફ નીગાહ કરકે કહા:—

ખુદા જાને કયા હોગા અંજામ ઇસકા,

મંએ બેસબર અએસા હું ચેહ તુંદખો હચે !

ગરઝ ઉસને અપને તઈ થાંબા, પર દીલ ન થંબા તો બે ઇખતીઆર હોકર ઉસકા મુંહ શુમ લીયા ! વોહ જાગ ઉઠી ઓર બહોત મુસેસે ખડા હોકર કહા અચે મુરગાબી કમખખત તુને કયા કીયા મલીકમોહમદ ઉસીવક્ત લોટપોટ કે મુરગાબી

સમનરૂપ ચેહ ખાત સુતકર બોલી કે વોહ ખીચારા કીસ કીસ મેહેનતસે ક્યુતરસે આદમી હુવાથા, સોહસ બેરહમને ફેર મુરગા-બીકરણલા, ખુદાજને અબ કએસીકએસી મુસીબતમે ગીરતારહો-ગા ! આઝરશાહા સમનરૂપકે હોશમે આનેસે બહોત ખુશ હોકર શેખ સુતઆન ઝોર ઉનકે મુરીદોકે કદમબોસ હુવા. અલગરઝ મલીકમોહમ્મદ મુરગાબી હોકર તમામ રાત ઉસી હઓઝમે રહા; શુબ્હોકે વક્ત ગેતીઅફરોજને ઉસકે તરફ દેખકર કહા કે, અએ બેસબર, મેરા કહેના માનતા, તો ઇતના દુખ ન પાતા. અપને અચાકે પાસ જા શાયદ કુછ ઇલાજ કરે, મલી મોહમ્મદ અપને દી-લમે સમજહા કે અગર, સો બરસતક યહાં રહુંગા તોભી ઇસ બેરહમકો રહમ ન આવેગા; લાચાર વહાસે ઉડકે શહેરકે તરફ ર-વાન હુવા.

ઈતિફાકન વહાંકા પાદશાહ શીકારકો નીકલાથા, રાહમે એક તાલાબપર શીકાર ખેલતાથા, ઉસ મુરગાબીકો દેખકર શીકારકે વાસ્તે એક બાઝકો છોડા. મુરગાબી હરચંદ બાગી પર બાઝકે હા-થસે ખલાસી અપની ન દેખી લાચાર હોકે ઉસી તાલાબમે ગોતા મારા. બાઝને ઉસકા પીછા કીયા, લેકીન હાત ન લગી, ઝોર ઉ-સને દીલમે કહા, કે જબતક પાદશાહ તાલાબ કે કીનારે હએ, તબતક મેરા જના મુનાસીબ નહીં. પસ અએ બાનો જબ બાઝ ખાલી શીરા, તબ પાદશાહ શહેરકો રવાના હુવા; રાહમે થોડી દુર-પર જાકર દેખા તો એક મીર શીકારી ખાસે બાઝકો લીએ હુએ, ચલા આતા હએ. ઉસે દેખકર જહુ જહલાકે બહોત ખફગીસે કહા કે, ઇસ ખાસે બાઝકો તુને શીકારકે વક્ત હાઝીર ન કીયા; ઉસ તાલાબમે એક મુરગાબી હએ ઉસ બાઝકો લેબાકર શીકારકર કરલા, નહીંતો ખુબ સજા પાવેગા વોહ પાદશાહકો હુકમકે મવારીક ઉસી તાલાબપર આયા. મુરગાબીને જો દેખા કે પાદશાહ ગયા સો તલા-બમેસે નીકલ કર શહેરકે તરફ રવાના હુઈ ઝોર ઉસ મીર શીકારીને કે મુંતઝીર બએઠાથા; બાઝકે બીસકે પીછે છોડા ! મુરીગબા હરચંદ બાગી લેકીન બાઝને જહપટકે ચુંગલમે પકડલીયા. બારે કુછ દીનોં જો ઝીંદગી બાકીથી બાઝકે ચુંગલસે છુટકર ઉસી તાલા-બમે ગોતા મારા, ઝોર ફેર બાઝકે હાથ નલગી. જબ મીર શીકાર પી-

સેમાન હોકર કહેરકો ચલા, તખ વોહ મુરગાખી, યાને મલીકમોહમદ તાલાખસે નીકલકર દાનીશમંદકે મહેલમેં જાકે ક્યા દેખતા હયે સીકારખાઝ ખહોત સીકાર લાયે હયે, ઝોર મુરગાખી જો ખાઝ કે સુંગલસે છુટગઈથી ઉસકા અદસોસ કરતે હયે. મલીક મોહમદને અપની સખ હકીકત અપને કાનોસે સુની, ઝોર મુલ્ક કા શુકર કીયા. ફેર જીવ તીવ લહુસે ભરા હુવા અપને વ્યયાકી મોહમેં જા ખયેઠા. મળલીસકે લોગ દેખકર હયેનાન હુયે કે અએસા જાનવર આદમીઓંકી સોહબતમે કયું કર આયા. દાનીશમંદને જખમી બદન, ઝોર પર તુટે દેખકર અકલસે માલુમ કીયા કે મલીકમોહમદ હયે. પાદશાહકે ખાઝને ઉસકો પકડાયા ફેર આવાજ કરી કે મલીકમોહમદ તુમીયા ? ઉસને પરાંક ઈશારેશે કહા કે હાં. ઉસકે ખયાને જહીઝકર કહા અયે બદ બખત મયેં જો કહેતાયા કે ઉસ તરફ કબી મત જાઈઓ તુને મેરા કહા ન માના, અખ અગર કસમ ખાવે કે ફેર કબી વહાં ન જાઉંગા તખ મયેં તેરા ધલાજ કંઈ ઉસને દેખા કે બગઅેર કસમ ખાએ સુરત અછી હોનેકી મુમકીન નહી, ઉસકે : ખાતીરસર હીલાયા ઉસને દેખા કે કસમ ખાતા હયે શો દાનીશમંદ ને માગુનકા ડખા મંગવાકર થોડી માગુમ ખીલાદી; ખુદાકી કુદરતે કામેલાસે માગુન ખાતેહી શીલકઅોર આદમી હોગયા. દાનીશમંદને કપડે મંગવીકે પહેનવાએ ઝોર બહોત નસીહત કરકે કહા અખ મેરે પાસે માજાન નહીં હયે અગર અખકે વહાં જાએગા તો ફેર મુજહસે અછે હોનેકી ઉમ્મેદ મત રખીયો.

ફેર મલીકમોહમદ વહાંસે રખસત હોકર અપને ઘરઆયા. નવકેરાં ઝોર ચાકરાંને દુરસે દેખા ઝોર ઇસ્તકબાલ કરકે લેગઅે ઝોર નસીહત કરકે કહા અયે ખુદાવંદ આપકે મીજાજ સુખારકમેં યેહ ક્યા સવદા હુવા હયે જોકદીન ઉસમેંજીએ જાતા રહેગા ઝોર તુમહારે અયાને કસમ ખાઈ હયેકે અખકી દક્ષા મેરા ભતીજ મરજઅે પર મંઅે જીનહાર અછા ન કંઈગા, ઉસને કહા. મઅે ઉનેલી કસમ ખાઈ ઝોર તોખા કરી હયે કે અખ હરગીઝ ન જાઉંગા. યેહ કહેકર જનાના મહેલમેં દાખીલ હુવા ઝોર જો કુછ હાઝીરથા સો ખાકર આરામકીયા, ઉસતરેહ

यह रोज अपने घर अयेशो अशराममें रहा हर रोज अपने य-
याके पास आया गया करताथा, अक्षरोज्ज्वाला आधीरातके वक्त अ-
पने महेलमें अयेकाथा के, अयेकायेक आसमानके तरफ गुल हुवा
तभीपर अयेकीहुम हजारेों परीअयेका कीर्ति हवापर यदी न-
येह सर उठाकर देखता क्या हये के गेती अक्षरोज्ज्वाला सोनेके
तीहये. मलीकमोहमद अपनी माथुको देखकर अयेताप हो गया
झोर कहा मये अजय अहमके हुं अयेसी मजलीस छोडकर
यहां अयेका नहुं ईर उसी वक्त धरसे आयेर नीकला और नवक-
रोसे ययाके मकानका अछाना करके कोडीमतानके तरफ रवा-
ना हुवा, और महेलके दरवाजेपर पहोंयकर आवाज करी सो प-
रीअयेने दरवाजा ओखदीया. अंदर अयेके हये के अये नाजगी सु-
अ पोशाक पहेंनीहुम अजय मज धरशे ओखेरके तभीपर अ-
येकीहुये सो मलीकमोहमदके देखकर ओखी के आये आये अ-
छे वक्त आये हे, इस वक्त तुम्हारी यादमेथी. ईर अपने पास
भीहाकर तमाम हकीकत पुछी ? तो मलीक मोहमदने अये आह
दीलसे भीयकर येक अयेत पडी.

देख तेरी दोस्तीमे मुजहको क्या सवदा हुवा;

अयेक तो हुरमत गध और दूसरा इसवा हुवा.

गेतीअक्षरोज्ज्वाला येह आत अछीत पुश आध, और मलीक मो-
हमदके गलेमे अपने हाथ डालकर हेरतके धमलासकी आते करती
रही, और मुह चुमनेकी परवानगी दी. मलीक मोहमद इस आ-
तसे अछीत पुश हुवा, ईर अये आरगी असमानके तरफसे शेर-
की आवाज आध. धतनेमे दरकारेने अयर दी के, शील सुध व-
जीर तुमहारे आप “अशरशाह” का आता हये. इसी शुद्धतगोमेथे
के, शीलसुध वजीर अशरशाहका आ पहोंया, और आदण अण-
लकर असरशाहका अत दीया, तो गेती अक्षरोज्ज्वाला अत पडकर
सर नीया कर लीया. ईर शीलसुध गेती अक्षरोज्ज्वाला तरफ मुतवज-
हा होकर ओला तुमने येह क्या आल धिनीयारकी हये के अ-
पने नगी नामोसपर नीगाह न करके आदमजादसे दोस्ती पयेका
कीहये, परीका आदमीकी सोहअतसे क्या काम ? इसतरहे तुम्हारे
मायाप तुसेवीहायत आभुरहाहये तुमहे लाजम हयेके येह
आल छोडो और अपने घर यलोके, मा आप आध वमअेर

તુમહારે કબીલેકે લોગ તમામ દેખનેકા તરસતે હએ, ગેતીઆફરો-
ઝને બી દેરકે બાદ સર ઉઠકર શીલ ફરકે તરફ મુખાતબ હોકર
બોલી કે તેરી નસીહત સબ સચ હએ લેકીન ઉસ આદમઝાદને
મેરે વાસ્તે અએસી અએસી મુસીબતે ઉઠાઈ હએ કહા નહી જા-
તા, બલકે કઈ બાર મએને ઉસે જાનવર કરાલા, તો તમામ
આલમમે ફજીહત ઓર હુવા તોભી મેરી દોસ્તી ન છોડી, અબ
મએ ઉસકી મુરબતકી એહસાનમંદ હું અગર વોહ મુજહે કીસી-
કે બખશદે તોભી હરગીઝ ધનકાર ન કરે. એહ બાત કહેકે એક
બારગી મલીક મોહમદકે ગલેમે અપને હાથ ડાલકર દેર તક ઉ-
સકા મુંહ ચુગા કીયા ઓર કહા, અએ વઝીર અગર એક માબાપ
કયા અગર સારા જહાંન મુજહસે આજુરદા હોવે તોભી ઇસ આ-
દમીકી શોખત, ઓર દોસ્તીસે હરગીઝ ન ફીરે ” ઓર અપને ક-
ઓલપર કાયમ રહું !

બએત.

જી હ મફ રહું અપનેહી કઓલપર કાયમ.

ફીરે ન ઇરશે અગર મુજહશે સબ જહાં ફીરજાએ.

બલકે મએ અબ માબાપશે એઝાર હું ઓર ઉનશે કુછ
મતલબ નહીં રખતીહું, કહો કે, વોહભી મેરી મોહબ્બત અપને
દીલશે દુર કરે ! વઝીર યેહ જવાબ સવાલ સુનકર, ઓર અહે-
વાલ દેખકર બહોત દંગહોગયા, ઓર કહા, લાનત ખુદાકી હમ-
પર જે કમી તેરા નામ લેવેં યા મુંહ દેખે. ગેતીઆફરોઝને કહા
કે, યેહ બાત તુ મેરે માબાપશે કહેના કે, મએબી તુમહારે મુંહ
દેખનેકી રવાદાર નહીં અબ તુ ફેર આવેંગા તો સઝા પાવેંગા,
વઝીર વહાંશે ઉઠકર ગયા લશકર અપને મુલ્કો રવાના હુવા,
ઓર અસરશાહકે પાસ પહોંચકર ગેતીઆફરોઝકા અહેવાલ જે
દેખાયા શો કહે દીયા. અસરશાહને બેટીકી હકીકત સુનકર,
બહોત અફસોસ કીયા. સુત અએ સમનરખ, જબ ગેતીઆફ-
રોઝને બાપકે વઝીરકો ઇસતરેહ રખત કીયા, તબ મલીક
મોહમદ અપને દીલમે બહોત ખુશ હુવા, ઓર જાનાકે ગેતી
આફરોઝબી મુજહપર આશક હએ; નહીં તો મેરી ખાતીર
બાપકે વઝીરશે અએસી બે મુલાહેઝા ન હોતી. ગેતીઆફરોઝને

કહા, અએ મલીક મોહમદ, દેખ તરે વરતે મએને બાપકે વઝીરકો કીસતરેહ રખસ્ત કીયા ? ફેર રહઅધરોઝકો ઇસારા કીયા તો વોહ એક શીશા શરાબકા કે છસકે પીતેહી આહમી બેહોશ હો જાવે, લે આઈ. વોહ દોનોને પીકર દેસ્તક મોહમ્મત, ઝોર ઇખલાસકી બાતે કરતે રહે; ફેર ઉસી હઝોઝપર પલંગપર લેટ ગએ.

ગેતીઅધરોઝને કહા, અએ મલીકમોહમદ ખખત્તાર ઇસ બાત પર મગર ન હોતા કે મએને કીલસુકકો ઇસતરેહ દુર કરદીયાં, ઝોર ફેર કુછ હરકત નામુનાસીખ કરે. કિસને કહા, અએ મહમુબ, અખ તુને મુંહકે બોસે લેનેકી પરવાનગી દીહએ, મએ ઇસસે જી-યાદા કુછ ગુસ્તાખી ન કહુંગા, લેકીન આશક કો સખર, ઝોર ક-સાર કહાં ? જખ ગેતીઅધરોઝ શોઈ તખ ઉસને ઉકર દેખા કે, ઇસ સમારકા ચેહેરા પસીનેમે તરખતર હએ, ઝોર અરકકી ખુદે શેજપર ટપક રહી હએ. મલીકમોહમદને બેકસાર ચેહ બએત પડી.

બએત.

અરક હએ રખવે તેરે યા ગુલાબ ટપકે હએ,

અજખ હએ મૂજહકા કે શોલેસે આખ ટપકે હએ.

ફેર ઉસકા મુંહ ચુમ લીયા, ઝોર શાહવનકે ગલબેશે નેહા-યત બેકસાર હોકર ઇઝાર બંદકે પાસ હાથ લે ગયા; મો હાથકે લ-ગાતેહી ચએઝકે ઉડી, ઝોર તીવડી, ચગકર બોલી. અએ બેહયા હ-રચંદ સમજલાયા ઝોર મનાયા. પરંતુ અપની શરારતશે બાઝ ન આયા અખ ફેર કીસી ઝોર બલામેં ગીરફતારહુવ આહતા હએ, મ-લીકમોહમદ ઉસસે શરમીંદા હોકર ફેર પલંગપર લેટ ગ. મુંહકે વક્ત જખ ચાંદ છૂપા ઝોર સુરજકી કીરન દીખાઈદી. તખ ગેતીઅધ-રોઝ પલંગપરશે ઉડી ઝોર મલીકમોહમદકો સાથ લેકર બાગકી ઝોર ચમનકે તખતોંપર. ટહેલતા શરૂ કીયા ફેર સવારીકે વારાતે સએરકો આઇ, તખત મંગવાયા ઝોર દોનોં આશકો માશુક ઉસપર બએઝકર શીકારકે વાસતે જંગલકે તરફ મુતવજહા હએ, ઝોર વહાં પહેં ઝકર પહેલે શીર ચીતે, ઝોર હરનકા શીકાર કરકે ફેર કમુતર તીતર વગએરા પરીદોકા શીકાર કીયા વહાંસે થોડી દુરપર પાદશાહકા એક પાકીઝા બાગથા વહાં જકર કબાબ ઝોર શરાબ તખયાર કીએ ઝોર બા

ખીકર નાચ દેખનેમેં મશગુલ હુઈ વે જખ રત હુઈ તો સારે ખા-
ગમેં રોશની કર્વાઈ, ઝોર જખજખ સુથરે ફરશે ફુરશ ખીજવાઝે.
શામસે સુખહોતક રાગ રંગ, ઝોર નાચકા સીવાઝે. ઝોર કુછ નથા.
દો ઘડીકે બાદ વહાંસે ઉઠકર અપને મહેલમે દાખીલ હુઝે. બાગકે
માલી, ઝોર ચવકીદારોને અઝેસા તમાશા દેખા કે કબી ન દેખાજો
શે. ફરખુદશાહ રાતકો સખ માજ ! ઝોર મલીકમોહમદકા ઉસ
મજલીશે પરીઝોમેં દાતીલી હોનેકા મુફરસીલ ખયાન કીયા.

યેહ સુનતેહી ફરખુદશાહકો ગેતીઅફરોઝકે દેખનેકા શઝોક
હુવા, ઝોર ઉસીવખત દાતીશમંદ વહીરકો ખુત્તવાકો પુછાકે, મલીક
મોહમદ કહાં હુઝે ? કિસને અરજ કીયા કે, છત દીનેમેં વોહ
કમખખત ગેતીઅફરોઝપર ફરેફતા હુઝે, ઝોર દોખારા જાનવર હો-
કર યહાં આયાથા, તો ઇસ બંદઝે દરગાહને એક માવગુતસે આ-
દમી બગાકર હરબંદ મમજલાયા, ઝોર વહાં જોનેકો મના કીયા.
ઝોર નસીહત કીયા, ઝોર કહા કે, ઉસ બેહુદા કામશે બાઝ આ,
પર ઉસકી રીકાકતસે બાઝ નહીં આતા. લાચાર હોકર ઉસકી
ઉલફત મઝેને છોટી; વલ્લાહો આલમ અખ કીસ હાલમેં હુઝે.
પાદશાહને ફરમાયા. અગર ફેર કબી આવે તો હમાગી મુલાજેમતકે
વાસ્તે લાના, ઉસસે કુછ કામ હુઝે.

અલગરજ એકરોઝ ગેતીઅફરોઝ જવાહેદખાનેકી મવજ્જદાત
મેંધી. નલીકમોહમદસે પુછા કે, તેરે પાસમી ફજ જવાહરતશે હ;
ઝે ? કિસને કહા, મેરે યહાં દોલાલ શખ ચીરાગ અઝેશે હુઝેકે,
રાતકો અધેરમેં રખદીજીઝે તો સારે મકાનમેં રોશની હોનવે
ઝોર જે કાઈ ફરશે ચમકાહટ પર નજર કરે તો બે શુખા યેહ
જાને કે, ચીરાગ રોશનહુઝે નાઝનીત ઉન્કી બોલી કે કલ ઉનહોનો
લાલોકો યહાં મંગવાના કે મઝે બીદેખુ ગીરાતકો બદસ્તુર દોનોને
કિસી સહેનખાનેમેં હુઝોઝકે કીનારેપર આરામ કીયા. ફજરકે
વકત જખ માહતાબ છુપા, ઝોર આફતાબકી કીરન દીખાઇદી મ-
લીકમોહમદને અપની માશુકશે રખસત હોકે વોહ દો લાલ શખ-
ચીરાગ લેનેકે વાસતે ઘર આયા. તો નવકર ચાકર વ-
ગઝેરા દાનીરતા લોગ મુદતસે ઇતેઝારથે ઉનહોને અપને
ખાવીદકો ફરશે ઘેડેપર સવારૂ દેખકર બહોત ખુશીશે

ઇસ તકખાલ કરકે લેગએ. મલીકમોહમદ સખકા સલામ ઓર મુજરા લેકે મહેલમેં દાખીલ હુવા, ઓર ખાના ચાકર એક સાચત પલંગપર લેટા કે, ઇતનેમે દાનીશમંદ વઝીર મલીકમોહમદકે આને-કી ખબર સુનકર, પાદશાહકે હુકમકે મવાફીક આપ ખુલાનેકે વાસ્તે આયા, મલીકમોહમદ ફીલફ઼ઓર અપતે ચચાકે સાથ હઝરત જહાંપનાહકે હઝરમે જાકર તસલીમાત બગલાયા પાદશાહને ફરમાયા, અથે મલીકમોહમદ, અગર ગેતીઅફરોજ કીસી તટહશે હમારી દાવત કખુલ કરે તો તેરે ખાયસ હમબી ઇસકા જમાલ દેખને પાવે. મલીકમોહમદ શોંચ શોંચકર બોલા. અગર હઝરગકી મરઝી હએ તો ઇસતરેહ હોસકેગા. ઉશે આપકી દાવતમેં લાઉગા.

ફેર પાદશાહને ફરમાયા, શાહપરીકા હમારે તરફશે બહોત દોઆકે બાદ, કહેના, કે અગર એકરોજ હમારી દાવત કખુલ કરે કે નેહાયત મેહેરબાની હએ. અલગરજ મલીકમોહમદ રૂખસત હોકર અપને ઘરઆયા, ઓર વાહ દોના વાલ શખચીરાગ લેગકે ગેતી અફરોજકા દીએ. ઉસને પસંદ કરકે અપને જવાહેરખાનેમેં દાખીલ કાએ, ઓર દાવતકા પએગામ સુનકે બોલી, અગર પાદશાહ પહેલે મેરી ઝયાફત કખુલ કરે ના, બાદ તએબી ઉસકી દાવતસે ઇનકાર ન કરું; નહીં તો મુજહે આદમીઓંકી પાદશાહકી દાવતશે કયા કામ હએ તખ મલીકમોહમદને ગેતીઅફરોજકા ઇરશાદ કરના પાદશાહકી ખીદમતમેં પહોંચાયા ? તખ ફરખુંદાશાહ બહોત ખુશ હોકર ઉસકી ઝીયાફત કખુલકી મલીકમોહમદને વહાંશે ફીરકર પાટશાહકી દાવત કખુલ કરનેશે નાઝનીકા ખબરદી, તો શાહપરીને ઉસી વક્ત અપને સખ અહેલેકરોંકા લુલાકર ઝીયાફતકી તઘયારી કા હુકમ દીયા, ઓર બખરચેકા ખુલાકર અપને રૂબરૂ ફરમાયા કે, તરેહબતરેહકે ખાને ઓર કીસમકે કીસમકે પાકોઝા લવાઝીમે પાદશાહકે તમામ લશકરકે વાસ્તે ખુબ, ઓર લતીફ જલદી તઠયાર કરો. ઓર હરએક અહેલખા દમતકો ઇન્જઝતદી કે ઇસાકે મવાફીક સખ જીનસકી તઠયારી કરા; શો ઉસકે ઇરશાહકે મુતાબીક હરએક શખસ અપને કામમેં મશગુલ હુવા ઓર ગેતીઅફરોજને અપને ખાપ, ઓર બાહકે નામ ઇસ મઝમુનકા ખત લીખા ઓર કાસીદકે હાથ રવાના કીયા, કે ઇનદીતોંમેં આપકી ખીદમતમેં

पहोचनेका धरार्थ हये, अगर डीसीको भेजे देनेके वास्ते लेजे तो भजे यहासे उस तरफको रवानाहुं, और अम्र धरभुदाशाके धस मुकतु पादशाह हजे मुंजहे कहेला भेजहजे, के मेरा दीलमें अके वक्त तुम्हारे भेटेगान होनेकी आरजु हजे तो भजेने धसकी जी-वाइतकी तहवारी करी हजे, उम्मेदवार हुं के मेहरअंगेज और शोरअंगेजका कछ भीदमतगार समेत यहां भेजदीजये के इर भुं-दा शाहकी जीवाइतसे इराजत होकर इर आपकी भीदमतमें हाजीर हुंगी. नम्र गेतीअइरोजका कारीद असरशाहके पास भत ले गया; उसने भत पडकर नेहायत अइगीसे द्वाद डावा, और कडा, भजे उस भेदयाके पास अपना अके कुत्तानी न भेजुगा भीदमतगार वगअेराके भेजनेका दया जीकर हजे। गेती अइरोजका कारीद पा-दश. "पुरसे होनेसे नेहायत परेशान हुवा और नाउमेद होके याहा के पीछे इरे. गेती अइरोजहके भाधने पादशाहकी भीदम-तमें तसलीमात भजलाकर अरज डीया के गेती अइरोज दरअंद नालायक और सनसरा तकसीरवार हजे लेकीन पुरहोंसे भता और पुजर्गगोसे भता समजहकर आपकी भीदमतमें अम्रशीशकी उमेदवार हजे. इरभुदाशाहने आपका नाम सुनके उसके घर जीया-इत जानेकी ज्वाइतकी हजे, अगर मेहेर अंगेज और शोर अं-गेज वगअेराको गेती अइरोजके पुलानेके मवाशीक न भेजे तो आपका हलकाप होगा.

असरशाहने अपने दीलमें सोचा के, येह जात सच हजे, सो भेटके कहेनेसे शोरअंगेज व मेहेर अंगेजका अछा अछा लीयास, और तोहफा तोहफा नवाडेर नडाव गहेना शेवर पहेनाकर कछ भीदमतगारों समेत गेतीअइरोजके कारीदके साथ रवाना डीया, और कडाके, येहली भजेने इसी अइमभतको अम्रशी, इर मेरे पास न भेजे. वोह आदाय भजलाकर उन इुरेको सात लेकर गेतीअइरोजके पास आया, और वहांकी तमान हकीकत मुश्-स्मील जाहिर डी. गेती अइरोज उनके आनेसे नेहायत पुश हुध, और मलीकमोहमदका कडा; नके इरभुदाशाहके कहे के, आजके तीसरे रोज अपने सभ अमीरों, और वजीरों; और तमान लशकर समेत मेरे गरीब जानेपर कदम रंज डीजये. मलीकने आपनी आपनी माशुकाकी धनज तसे

શીલક્રઝોર ફરખુંદશાહકે હુજુરમેં જાકે આદાબ બજા લાયા. પાદશાહ ઉસકે આનેકા મુંતઝીરથા, બોલા અઝે મલીક મોહમદ કયા ખબર હઝે ! નાઝનીને જે પઝેગામ કલાથા સો ઉસને સખ ખયાન કીયા. તખ પાદશાહ કુસ્કરાકર બોલા કે, ઉગને સારે લઝ-કરકી જીયાફતકી તકલીફ કીસવાસ્તે કી ! મલીકમોહમદરે દસ બા-તકે દર જવાબ અરજ કીયા કે, વોહ ખુદબદવક્તકા તશરીફ લાના અપની સમ્માદત બનતી હઝે, તકલીફકા કયા જીકર હયે, લેકીન ઇતના કેહદીયા હઝે કે, કોહીસતાનપર હુજુર કે હમાહ દાનીશમંદ વઝીરકે સીવા ઝોર કોઇ ન આવે કે પરીઝોંકો આદમીઝોંકી સોહબતસે કમાલ નફરત હઝે, તમામ લશકરકે લોગ પહાલકે નીચે ખોમે ખડે કરકે ઉતરે. પાદશાહને સખ બાતેં કબુલકી ઝોર મલીકમોહમદકા એહસાનમંદ હુવા, દીલમે કહેતાથા કે ચેહ દો રોઝ જલ્દ ગુઝર જાઝેં કે ઊંસ નાઝનીનકા દીદાર મયરસર હોવે.

ગરજ જખ વોહ વાદેકા રોઝ આયા, તખ મલીકમોહમદને અપને દીલમેં કહા કે પહેલે મઝેં આપ જાકે દેખુ કે ગેતી અ-ફરોજને કુછ જીયાફતકી તઈયારી કરી હઝે યા નહીં. સો ઉસી-વક્ત સવાર હુવા ઝોર ગેતી અફરોજકે દરવાઝેપર પહોંચ કર આ-વાઝ કરી, તો પરીઝોંને ફઝોરન દરવાઝા ખોલ દીયા. અંદર જા-કે જે દેખા તો, તમામ બાગકી દીવારેં, સોને, ઝોર જવાહરસે બરપુર હઝે. ઝોર છતોંપર મીનાકારીકા કામ અઝેસા હુવા હઝે કે, વાહજવાહ ! ઝોર તમામ સેહનમેં એક લખત તમામીકા ફ-રશ ખીછા હઝે. ઝોર વોહ નાઝનીન એક સોનેકી કુરસીપર પા-શાહતા લીબાસ પહેની હુઈ ઇસ સજ્જસે બઝેઠી હઝેં કે, જીસકી તારીફકા કબ્યાનસે ખયાન નહો સકે. મલીકમોહમદને નેહાયત બક-રારીસે ચેહ બઝેત પડી,

બઝેત,

કોઇ માનીકે સદકેહો કોઇ ખેહજાદકે સદકે,

ખનાઇ જીસને ચેહ સુરત મઝેં ઉસ ઉસતાદકે સદકે.

ગેતી અફરોજને મુસ્કરાકર કહા, આઝો અબી મઝેં તુમ-હારી માદમેંથી, ઝોર તુ નેબી મુજહે કીસીવક્ત યાદ કીયાથા

મલીકમોહમદને હિસ ખાતકે દર જવાબ ચેહ બચ્ચેત પડી.

બચ્ચેત.

શબકો નીંદ આંધ ન તુજહબીન દીલમે હુખ દેતા રહા,
શામસે મચ્ચે સુખહો દમવટ કરવટો લેતા રહા ! !

ગેતીઅફરોઝ ચેહ ખાત સુનકર બહોત ખુશ હુધ, ઝોર ઝેક
ઝેક જામ શરાબકા દોનેને પીકર દોતીન ધડીતક આપ સમે ધ-
ખતીલાતકી ખાતોમે મશગુલ રહે. ફેર ગેતી અફરોઝને કહા, અ-
ઝે યાર, શીતાબી જાકર ફરખુંદશાહકો કહે કે આજ અપને કદ-
મસે ગરીબખાનેકો રોનક બખાસો મલીકમોહમદ વહાંસે રવાના
હુવા, ઝોર પાદશાહકે હુજુરમે પહોંચકર આદાબ વ કોરનસકે ખા-
દ ગેતી અફરોઝકા પચ્ચેગામ જાહેર કીયા પાદશાહને હિસીવકત લ-
શકરી તદખ્યારીકા હુકમ દીયા. નકીબોને તમામ લશકરમે ખબર
કરી તો ઝેકદમમે સારા લશકર જમા હુવા, ઝોર કુચકા નકકારા
હુવા. ફરખુંદશાહને અપની સવારીકે વાસ્તે ઘોડા મંગવાયા.

ખયાં મચ્ચે કંઈ હિસકી તારીફ કયા, કે જલ્દીકો જીસકે ન પહોંચે સખા
હવાસેબી ઝયાદા હુવા વોહા શીતાબ, હુવા જીસધકી શાહ પાદર રીકાબા.
સવારીકા ગર વરફ કીજે ખયાં, તો ફટતીહચ્ચે લીખતે કલમકી ઝયા;
ગરજ ફઝ્વોજકાથા ઝેખસ ઇઝદેહામ, ચલા શાહ જળ લેકે લશકરતમામ.
ચપો રાસ્ત ખાસે સવારો કે ઘે જો ગોલોપે ગોલ ઝોર પરોંપરપરે.
તો હરવકત સાચત બસાચલ પુકાક, નકીબઉત્તસે કહેતેયે ચું બારખાર.
પરેસે ન ઘોડે નીકાલે ચલો, જવાનો કદમકો સંબાલે ચલો.

ન આગે ન પીછે ન ખેશો ન કમ, બરાબર બરાબર કદમ બા કદમ.

અલકીરસા જળ લશકર કોહીસ્તાનકે નઝદીક પહોંચ્યા. પાદશા-
હને સખ લશકરીઓકો હુકમ દીયા કે પહાડોકે આસપાસ ખમે ખડે
કરકે ઉતરે, ઝોર આપ દાનીશમંદ વઝીરકો સાથ લેકર મલીક મો-
હમદકે હમરાહ કોહીસ્તાનકે ઉપર રવાના હુવા. ગેતી અ-
ફરોઝકે દરવાઝેપર પસોંચકર મલીક મોહમદને આવાજ
કરી, તો નાઝબીને રહઅફઝાકો હુકમ દીયા કે તુ જાકર
દરવાઝા ખોલ દે. તો શાહપરીકે હુકમકે બરાબર રહઅફઝાને

ફરવાઝા ખોલા, ઝોર જહુકર પાદશાહકો સલામ કરીયા. ફરખુંદ શાહ ઉસકા જમાલ દેખખકર આશક હોગયા ઝોર મલીક મોહમદકે તરફ નીગાહ કરકે ખોલાકે, ગેતી અફરોઝ દન્દીકાનામ હયે ? ઉસને જવાબ દીયા કે, યેહ ગેતીઅફરોઝકી અદના લઝ્બોડી હયે, “રહ અફઝા” નામ હયે, હમેશા ઉસકી સાકીગરીમે રહેતીહયે. પાદશાહને અપને દીલમે કહા કે, જીસકી લઝ્બોડીકા યેહ ફરનો જમાલ હયે, ખુદા બને વોહ ખુદ કયેસી હોગી ! ઝોર રહઅફઝાકે મુંહકે આગે નેહાયત હઝેરતસે માનીદે સુરત નકશે દીવારકે ઉસી જગા શશદર ખડા રહા ખડી દેરકે બાદ જખ મલીકમોહમદને અરઝ કરીયા કે, હઝરત અંદર ચલકે ચમનકી સચેર કીજીએ ઝોર બાગકા તમાશા દેખીએ. તખ એક આહે પુર દરદ જીગરસે ખીચકર યેહ જવાબ દીયા.

શઝેર.

મઝેં મહવે તમાશાએ રૂપે યાર ખડાહું,
હઝેરત ઝદહ જીવે સુરતે દીવાર ખડાહું.

ફેર રહઅફઝાસે રમુઝકી બાતે કરતે હુએ અંદરજકે જો દેખા તો, અજખ નાદર બાગ હયે કે, જીસકી રોનકો બાહારકો બેહીરતબી ન પહોચ સકે, ઝોર તમામ શહેનમે એક લખ્ત મખમલકા ઝરખતી ફરશ, ઝોર ચારોં તરફ સોનેકી દીવારોંપર મોતી, ઝોર લાલ, ઝોર ચાકુત, ઝોર ઝમરરહ, વગઝેરા જવાહેરાતકી અએસી અએસી તસવીરેં બનાઈ હયે જીસકી નકલ લીખનેમેં નકાશોચીકા ચએન બવે, ઝોર બલકે માની ઝોર બહેઝાદ હા હા ખાવે, ઝોર બાગકે ચારોં કોનોંમે બીલ્લોરકે તખ્તોંપર લાલ, ઝોર ઝમરરહકીં સુરા હુવાહીયાં રંગબીરંગી સરાખોસે બરીં. કતાર બકતાર રખખી હયેં, ઝોર ઉનકે પાસ સોનેકી ચવકીઓંપર ચાકુતકે પીઆલો, ઝોર આબખોરોંકી અજખ બહાહયેં ગરઝ કે કદમ કદમપર તમામ બાગ અએસા આરાસ્તાયા કે, ફુરાં બેહીસ્તી ઉસકે દેખનેકી આરઝુ કરતે હયે, ઝોર પરીયાં બમદા લીખાસ પહેને અએસી સઝબજસે જખખખ ખડી હયે કે દેખનેસે તખ્તલુક હયેં ફેર બાદશાહ વહાં કીસઝેરસે ફારીગહોકે ચુલાખકે હઝોઝકે તરફ મુતવજજ હુવા.

બચેત.

ચમનમેં જાકે જો ઉસને દેખ, હરએક જુલામુલ ચહેકે રહયા
કદમ કદમપર તમામ ગુલશન, ગુલોકી બોશે મહેકે રહયા.

વહાં એક સંદલકે બંગલેમે યાકુતો અમરરહેકે તખતપર બેલી
અફરોઝ અપની સજ ખનાએ હુઝ અએસી ધજશે બએડીથી કે,
આશક દેખતેહી જીદે, સોસરવે કદ ઉઠકે પાદશાહકી તાઝીમકી. પા-
દશાહને ઉસકા જમાલ દેખકર ચાહા કે, જો ખુદ હોકે અખાંપર
ગીરે, લેકીન દાનીશમંદકે આસરેસે આપકો થાંબ રખા. ફેર નાઝ-
નીલી તખતસે ઉતરકર સચેર કરનેમેં ઉનકે સાત હુઝ. મએર
કરતે કરતે એક મકાનમેં પહોંચે, એક લખત બીલ્લોરકાં ફરશયા,
વહાં જાકે જો દેખા તો, એક જવાહરકા બડા ચખતરા હએ ઝોર
ઉસકે ઉપર અએસા ઉમદા ફરસ હએકે. પાદશાહને કબી ન દેખા-
યાકો જાકર ઉસ ચખતરેપર બએકે. ચખતરેકે ગીરદોપેશ હએઝ
ગુલાબસે લબરેઝયે, ઝોર જવાહરકી મુરગાબીઆં વગએરાં જનવર
ધસ હીકમતસે બનાકર છોડ દીથી કે, હુખતી નથી ઝોર હવાકે
ઝોરસે હસ્તરફ શીરતીથી. પાદશાહને દાનીશમંદકે તરફ દેખકર ક-
હાકે. મએને અપની તમામ ઉમરમેં અએસા મકાન ઝોર અએ-
સી ચીઝે નાદર નહી દેખી. શાયદ તુમને કહીં દેખી હોં. ઉસને
અરઝ કી કે, ચેહ તોંહકે પરીઆં સીવાએ ગએરોકો મયરસર "નહીં
ગેતી અફરોજને ઇશારા કીયા તો લએઝીઆં ફીલ્ફઝઝોર શરાબકી
સુઝાહીયાં કે જીસકે પીતેહી એખુદ હોખવે, લેઆઈ શાહપરીને
રહઅફઝાકો હુકમ દીયા કે, તુ પાદશાહકી સાકીહો, ઝોર અએક
અંગેઝ વઝીરકી. રહઅફઝાને પએહમ દો તીન પ્યાલે પાદશાહ
ખીલાઈ. દાનીશમંદને હરગીઝ ન પીયા. પાદશાહને દાનીશમંદકે
તરફ દેખકર કહા કે દાનીશમંદ મેરે અફઝસે શરાબ નહીં પીતા
કે ચેહ ઉઝરકા મકાન નહીં.

બચેત.

નેહી હએ ઉઝરકી જમા જો તુમને ઉઝર કીએ,

ચેહ બઝમ વોહ હએ કે સુકી હોતો શરાબ પીએ.

ઉસને કહા કે, જબસે મએ બડા હુવાહું તબસે શરાબ
પીના છોડ દીયા 'હું, પાદશાહને અપને હાથમેં શરાબકા ખાલા

લોકે કહા, લે મએં તેરા સાકી હું ઉસને દેખા કે પાદશાહકી નેહા-
યત મેહેરખાની હએ, અગર અખશરાખ ન પીયુગા તો ખુદા જાને
કમા આપત આજાએગી. ઇતિતેમેં ગેતી અફરોજ બોલી અએ દાની-
મંદ, ઇસિસે જીયાદા ઇસિસાર મુનાસીખ નહીં. મગર કલાંમ શેખસા-
દીકાં તુજે યાદ નહીં કે, “ અઝતખા પાદશાહાં, પુર હઝર ખાયદ
ખુવદકે, ગાંહે ખસલામે ખરંજદ, વગાંહે, બદુશનામે ખાલઅત દેહંદ.”

દાનીશમંદને લાચાર પાદશાહકે હાથસે શરાબકા પ્યાલા લેકર
પીયા, ફેરઝોકઅંગેજને ઓર દોત્રાં પીયાલે પાલાંએ. ઇતિતેમેં ગેતી-
અફરોજકે હુકમકે મુવાશીક ફવારેં છુટને લગે. દો ત્રીન ઘડી ફવા-
રોંકે તમાશેમેં મશયુલ રહેં, ફેર નાઝનીનાં ખાનજો તયારીઝા હુકમ
દીયા તો પરીઆંને શીલફઝોર દસ્તર ખવાન ખાજાકે સુન્હેરી, ઓર
ઝમરફકી રીકાખીયોમે કાલમ કીસમક ખાન ઓર નાદર નાદર પુ-
લાવ, ઓર માહીકે કબાખ, ઓર તરહ તરહકા પાકીઝા શારતી,
ઓર ફઝેરોઝકી તશતરીઆંમે તરહ તરહકે મુરખ્ખે, ઓર તોહફા
તોહફા અચાર દસ્તર. ખવાનપર કતાર બકતારરખે ફરખુદાશાહ
હરલુકમેપર વાહવાહ કહેતાયા. ફેર દાનીશમંદકે તરફ મુંહ કરકર
આહસ્તાસે કહાકે, મએંને ઇરા લઝતકો ખાના કબી નહીં ખાયા, ઉસને
જવાબ દીયાકે, ચેહ પરીઆંકે સીનાય ઓર કીસીકો મયસ્સર નહીં.

ગરઝ; જખકે શરાબ, ઓર કબાખકે ખાનપીનેસે ફરાગત હએ
તખ પાદશાહને દોઆદી ગેતીઅફરોજ બોલી; ચેહ સખ આપહી
કે કદમકીં ખરકતસે સરખામ હુવા હએ, ઓર છત્ર ગરીબખાનેમે
આપ તશરીફ ફરમા હોનેસ અપનેં કબાલેમેં, બલકે તમામ
જહાંમે મેરી ઇઝત જીયાદા હુધ ફેર પરીઆં ઝોહરાજખીકે જી-
નકે હુસ્નકે આગે માહ, ઓર ખુરશીદ શરમોંદા હોવે ઝરરીન
પોશાક પહને હએ હાઝીર હુધ, ઓર નાય હોના શુર મુવા.
ઓર શાહપરીન કરીદેત પાદશાહકે તમામ લશકરકો અઝેઅઝ
ખાનેસે કે ઉન્હાંને કબી ન ખાઅયે સેર કીયા, ઓર સખ વેહ
હાથી વગઝેરાકોબી મામુલકે મુવાશીક દાના ધાંસ પહોંચાયા
કરીબ શામકે દાનીશમંદને પાદશાહસે ખુશીયા અરઝ કીયાકે,

આજ ઝીપાદા રહેના સીબ નહીં, એક સાચતકે બંદ, ફરખુંદાસા-
હને ગેતીઆફરોજસે રૂબસત માંગી, ઉસને કહા કે, અગર આ
પને ઇતની મેહેરબાની મુનાકી હએ તો મેરી ખાતીર ચોરબી
આજકી રાત યહાં સ્વનક બખશીએ, પાદશાહકે દીલમેંબી ચે-
હી આરઝુથી, સો દાનીશમંદ વઝીરસે ફરમાયા કે શાહપરીકી
ખુશી હમેં હરતરેહ મંજૂર હએ આજકી રાત યહીં રહેંગે, ઉ-
સને કહા બે મરઝી, ફેર નાયકે તમાશેમેં મશગુલ હએ. રહ અ-
ફઝા દમબદમ પયાલએ શરાબ પાદશાહકો દેતીથી, ચોર ઝઓ-
કઅંગેઝ દાનીશમંદકો, ગેતીઆફરોજરોને કહાકે રહઅફઝા સાકી
તમામ રાત આપકી ખીદમતમે હાઝીર રહેગી જમતરેહ મી-
ઝાજ મુખારકમેં આવે ઇસકે સાથ અએશો અસરત કીજએ પા-
દશાહ યેહ સુનકે બહોત ખુશ હુવા ફેર રાત ગઇ, નાઝનીને હુ-
કમ દીયા કે, એક ખાસ મકાનમેં પાદશાહકે લીએ પલંગ
બીછાયો, ચોર એક જગા અલાહેદા દાનીશમંદકે વાસ્તે રહ
અફઝાકો ઇશારા કીયા કે, તુ જનકે પાદશાહકી ખીદમતમે રહે,
ચોર ઝોકઅંગેઝકો દાનીશમંદ વઝીરકી, ચોર અપને આશક
મલીકમોહમદકો સાથ લેકે ટહેલતે ટહેલતે બાલાખાનેપર ગઇ.
વહાં એક અએસા મકાન પાકીઝા જવાહેરસે બનાયા કે જસકી
તારીફ બયાન ન હો સકે, ચોર ઉસમેં એક નાંઝનીન ચવલ
પંદરા બરસકી માનાંદ ચાંદ ચવલવી રાતકે એકસોનેકી જડાવ
ફરસીપર ઇસસજબજસે બએકી હએ કે જસકે દેખતેહી આદ-
મીકે હોશ પુરાનહોં, ફરખુંદાસાહને ઉસકા હુસન દેખક નેહાયત
હએરાનીસે પુછા કે ઇસ મહયુબકા નામ કયા હએ ? ગેતીઆ-
ફરોજ બોલી કે, ઇસકા નામ મેહેરઅંગેઝ હએ, ચોર ઉસકી,
એક છોટી બહેન હએ. ઉસકા શોરઅંગેઝ નામ હએ, યેહ દો-
નોંબી શીલહાલ મુલકસે આઇ હએ પાદશાહને પુછા શોરઅ-
ંગેઝ કહા હએ ? ગેતીઆફરોજને મહેરઅંગેઝકી તરફ દેખા ઉસને
અરઝ કીયા કે, અબી દો ચાર ખીદમતગારોકો સાથ લેકર ચ-
મનકે તરફ સએરકો ગઈ હએ, ગેતીઆફરોજને એક પરીઝાદકો
ફરમાયા તો વોહ ઉસીવક્ત-શોરઅંગેઝકો ખુલા લાઈ. પાદશા-
હકી ઉસકે ચહેરેપર જુહી નીગાહ ગઈ તો, હુબહુ દોનોંકી એ-

કહી સુરત દીખાઈદી. કુછ તદાવત નથા. પાદશાહ કબી ઉસકે તરફ દેખાતાથા, ઝોર કબી ઉસકે તરફ ટકટકી લગાએ રહેતાથા.

બએત.

કબી ઉસકી સુસ્તપે માયેલથા શાહ,

કબી ઉસકે ચેહેરેપે કરતા નીગાહ.

ગેતીઆફરોજને દેખા કે, ફરખુદશાહ દોનોંકી શીકલપર પહોત ફરેફતાહએ, મુખાદા મુજહસે ઉચકી ખવાહેશ કરે, વાસ્તે વોસ સએર કરતે કરતે પાદશાહકો છતપર લેગઈ વહાં એક જડાવ તખત રખાથા, ઝોર ઉસકે ચારોં કોનોપર ચાર મોર મુશકો અંબર કે ઇસ હીકમતસે બનેયે કે ઉંનકી ખુશબોસે તમામ બાગ મોઅત્ત રથા ! પાદશાહને પુછા કે, યેહ તખત યહાં અગ્રાહેદા કયું રખા હએ ! ગેતીઆફરોજ બોલી, યેહ તખત મેરી સવારીકા હએ, અગર ઇસપર સવાર હોકર ચાહું તો મશરીકસે મગરીબ, ઝોર મગરીબ, ઝોર મગરીબસે મશકરીકો ઉંડ જાઈ ! યેહ કહે કે પાદશાહકો સાથ લેકર તખતપર જન બએડી, ઝોર અપને સાથ દાનીશમંદ, ઝોર મલીકમોહદકોબી બીઠાયા, ઝોર પાદશાહકી ખુશી કે વાસ્તે મેહેરઅંગેઝ, ઝોર શોરઅંગેઝકો સાકી કીયા, તો ઉનહોંને બડે એક અંદાજસે એક એક પચાલા શરાબકા સબકેતઈ દીયા નાઝનીનને ફરમાયા કે, થોડીસી પરીઆં હમરાહીક વાસ્તે તદયાર હો. ઉસીવક્ત હઝારાં પરીઆંકે હર એક ચાંબકા ટુકડાથા, હાઝીર હુધ, ઝોર મશલઅચીઓંને મશઅએ બેશુમાર રોશન કી, ઝોર તખતકે ઉંદાનેવાલ ગેતીઆફરોજકે હુકમસે તખતકો લેકર ઉડે, મેહેર અંગેઝ, ઝોર શોર અંગેઝને શરાબકે પચાવે દેકર સબકેતઈ અએસા મસ્ત કીયાથા કે બેખુદહોકે આપસમે બેલેહાઝ બાતો કરતેયે.

અબયાત.

બેખુદીકાથા વહાં બાઝાર ગરમ,

નામકો ધુડે નહીં મીલ તીથી શરમ.

ગરમથા મતરબ નવાઈ સાઝમેં,

જલવગર માશુકયે સબ નાઝમેં,

મરઝ હરએક જગાકી સએર કરકે કરીબ આધી રાતને અપને મહેલમેં દાખીલ હએ. ગેતીઆફરોજને ફરખુદશાહસે કહા

કે આપકો બસબબ જાગનેકે તકલીફ હુઈ અબ ખવાબગાહમે ત-
શરીફ લેનકર આરામ કીજીએ. પાદશાહને ખવાબગાહમે જાકર
દેખા કે, તમામ મકાન અયસા આરામતા કીયા હયે કે વાહ જી
વાહ, ઝોર ચારોં તરફસે ખુશખોડી મહેકાર આતી હયે, ઝોર એક
ખાસે જગાવકે પલંગપર સેજ બંદ સીએ હુએ હયે, ઝોર રહઅ-
ફઝા માર્નીંદ આંદ અવઘવીં રાતકે ટુલોંકી સેજપર બઝેઠી હયે; ઝોર
અતરો ગુલાબ કી ખુશખોસે તમામ બદન મહેક રહા હયે, સો
પાદશાહકી તાઝીમકે વાસતે સરવ કદ ઉઠ ખડી હુઈ. પાદશાહ ઉસકા
હાથ પકડકે પલંગપર જા બઝેઠા, ઝોર કહા.

બઝેત.

અએ ટરી નામે ખુદા તેરી સન્નવટ ખાસી;

બાંકી ધજ તીસપે યેહ અંગીચાકી કસાવટ ખાસી.

ફેર ઉસકે ગલેમેં હાથ ડાલકે લખો દંદાંકે ખોસેલીએ, ઝોર
તમામ રાત અએશો અશરકમેં દોનાંમશગુલ રહે, ઝોર દાનીશમંદ
અપની ખવાબગાહમે જાકર બાવજુદ દસ પીરી વઝા શીકે ગઝો-
કઅંગેઝકા સેજ દેખતેહી ગણ ખાકર ગીર પડા. નાઝનીને ઉસીદમ
મુંદપર ગુલાબ છીડકર ઉઠાયા, ઝોર પલંગપર બીઠકે દો તીન
પયાલે શરાબકે પીલાએ, દાનીશમંદ ઉસકી સોહગલકો હફત અક-
લીમઢી સલતનતસે ખેહેતર જાનકે તમામ રાત અએશો અશરતમેં
મશગુલ રહા, ઝોર મલીકમોહમદને દેખા કે, યેહ દોનાં અપને અપને
માશુકોંકે સાથ અએશો નશાતમેં મશગુલહયેં તો આપબી ઉસ
દમેદપર કે શાયદ હકતઆલા મેરેં દરદકા ઇલાજ કરે, યાને ઉસ
ખેરદમ સીતમગારકે દીલમે રહમ આવે ગતીઅફરોઝકે પાસ ગયા.
ઉસને પલંગપર અપને પાસ બીઠાયા તો મલીકમોહમદને બઝેઠકે
યેહ બઝેત પડી.

બઝેત.

અપને માશુકોંસે સઅબ અએશોતરબ કરતે હયેં આહ.

સુદતોંસે અબ તલક હમ દરદ હુબ બરતે હયેં આહ,

યેહ બઝેત સુનકે ગતીઅફરોઝકે દીલમે રહમ આયા, ઝોર
કહા, અએ મલીકમોહમદ નાઉમ્મેદ મત હો. ખુદાકી દરગાહસે
ઉમ્મેદવાર રહો, કે ઉસસે સબ નઝદીક હયે તેસબી મનબબ હો.

સીલ હોગા, પર શીતાબી નકર દેર આયદ દુસ્ત આયદ" મુખાંદા દેરઆબ તુબહસે કુછ હરકત સાદીર હોગીતો, પાદશાહ, ઔર દાનીશમંદ અપને અચાકે રૂબરૂ શરમીલા હોગા, ઔર મુબહબી સરમીલા કરેગા, દેર દોનોં શરાબ પીકે એકહી પલંગપર આરમ ફરમાયા; જબ ગેતી અફરોજ સોગઈ, તબ હલકમોહમદને શહવતકે ગલબેસે ઉઠકર ચાહા કે, અપની મુરાદ હાંસીલ કરે । વોહ અચ્ચાં-ક ઉઠી, ઔર કહેને લગી કે, અચ્ચે બે અકલ યુંહંગીઝ મકસદકો ન પહોંચેગા, ખવાહખવાક કયું રસવા હોતા હયે ? વોહ ખીયારા શરમીલા હોકર દેર લેટ ગયા; દેરસુખહો હુઝ, ગેતી અફરોજને અપને પલંગપરસે ઉઠકે હુકમ દીયા કે, સબ મકાનોકે ફરશ તબદીલ કરકે ખીછા ઔર હુકમકી દેરથી કે ફરશોને ઉસીવકત ફરશ અચ્ચેસી જલ્દી ખીછા દીયા કે. ગોયા ખીછા હુવાયા, પાદશાહ રાતકી ખુમારીસે અલ્કસા હુવાઉઠા ઔર મુંહ હાથ ધોકે ગેતી અફરોજકે પાસ આયા; દેર દાનાશમંદબી રાતકી બેદારીસે આંખેં મલતા હુવા હા ઔર પાદશાહકે હુઝુરમેં હાઝીર હોકે નસલીમાત ખખલાયા; રહઅફઝા, આર ઝોઝઅંગેઝબી પોશાકે ખરલકે સા-હોગીરીમેં હાઝીર હુઝ; એર એક જામ ખુમાર શકત સબકો પીલાયા, જબ દાનીશમંદકો પપાસે દેનેકી નવખત પહોંચી તબ ઉસને કહા.

ફ.દ.

સાકી મુબહસે તુ જામ પપાપચે નહે અબી,

હુક દેખલું કે કયા હયે તમાશા ખુમાશા ખુમારકા.

દેર. ફરખુદાશાહ બહોત શુકરચુઝારીકરકે, રૂબસત હુવા, તો વોહ તાઝીમકે વાસ્તે દરવાઝેતક આઈ વહાંસે પાદશાહ રૂબસત હોકે હાથીપર સવારહુવા દાનીશમંદ ઔર મલીક મોહમદ ઘોડો પર સવાર હોકે કુચકાં નકકારા કરકે લશકર સમેત અપને શહેર દાખીલ હુવા. ફરખુદાશાહને દબલતખાનેમે પહોંચકર તમામ લશકરીઓં કો રસખત કીયા, ઔર આપ મહેલમે દાખીલ હુવા. ઔર મલીકમોહમદ અપને ઘર ગયા તો નવકર લોગ ઉસે : ઘોડેપર સવાર દેખકે ખુશહુએ. ઔર આપસમેં કહા, અઝહમ્દોલીલ્લાહ કે અબકે મરતબે મલીકમોહમદ ખચેરીએતસે ધરઆયા. ઔર મલીકમોહમદ ઘોડેસે ઉતરકર ધરમેં ગયા રાતકો જોગગાયા, જાતેહી પલંગપર સોરહા. તીસરે પહેર શીર

બેદાર હુવા ઝોર કુછ ખાનેકો ખાયા, ઝોર કપડે બદલે ઝોર અ-
પને ચચાકે સાથ પાદશાહકે દરખાનમે ગયા. ફરખુંદશાહને મલીક-
મોહમદકે અપછે પાસ બુલાકે કહાકે, મેરેતબીલી ઝરર હચે ગેતી-
અફરોઝકો એકદીન અમને ઘર મેહેમાન કરે. ઉસને કહા બહોત
અચ્ચા. ફેર મલીકમોહમદકો ફરમાયાકે, અગર ગેતી અફરોઝ હમા-
રી દાવતતો કમુલકરે હમ ઉસ્કો દાવદડી તકલીફદે ઉસને કહા,
અલબત્તા આવેગી. ઝોર કુછ ઉઝરબી કરેગી, તો જીસ તરેહ બ-
નગા ઉસતરેહ ખવામખવા ઉસકો લાઉગા. પાદશાહને ઉસીવકત
ખાનસામાનકો બુલાકે ફરમાયા કે, ગેતીઅફરોઝ, ઝોર ઉસકે હમ-
રાહીઓંકી ઝીઆફતકે વાસતે મીર મુતબખકો તાકીદ કરો કે, જી-
તને કીસમ કીસમકે ખાને, ઝોર તરેહ તરેહ કે લતીફ કખાબ,
ઝોર લવાઝેમાત, જએસા જલ્દી તખઆર કરેંગે, વએસાહી ધન-
આમે પાદશાહીસે સરફરાજહોંગે, ઝોર ઉસીકે, મુવાશી સખ ચીઓંકી
તખઆરી કરો. વોહ તસલીમાત કરકે રખસત હુવા પાદશાહને
મલીકમોહમદસે ફરમાયા કે, તુમ મેરે તરફસે શાહપરીકા બાદ દો-
આકે કહેતા કે, જે નયામતે હકતઆલાને તુમકો બખશી હચે
વોહ હમકો મયસ્સર કહાં. લેકીન યેહ આરજુ હચે કે, એક વકત
મેરે ગરીબ ખાનેકા અપને જમાલસે મુનઘ્વર કીજીએ. મલીકમોહ-
મદ વહાંસે રખસત હોકે ગેતી અફરોઝકે દરવાઝેપર જાકે પુકારા
અંદરસે આવાઝ આપી કયોન હચે ? મલીકમોહમદ બોલા. મએ-
હું ફેર લએઘીને મલીકમોહમદકા નામ સુનકે દરવાઝા ખોલદીમા,
સો અંદરગયા ગેતીઅફરોઝને અપને પાસ મસનપર બીઠાયા, ઝોર
ફરખુંદશાહકી હકીકત પુછને લગી. મલીકમોહમદને કહા કે, પાદ-
શાહને તુમહારેતઈ બહોત દોઆકે બાદ કહા હચે કે, અગર એક
સાઅત મેરે ગરીબ ખાનેકા અપને જમાલસે રોશન કરો તો, તે-
હાયત મેહેરબાની હોવે. ગેતીઅફરોઝ બોલી; અગર ઇસ બાતમે
તુમહારી પુશી હચે તો કયા મુંઝાયકા હચે, જીસવકત કહો,
મએ હાઝીરહું મલીકમોહમદ બોલા વોહ તુમહારી ઇતેઝારીમે
ચશમ બરાહહચે યેહ બાત સુનકે ઉસીદમ નાઝનીને ફરમાયાકે
તમામ પરીઆં ઝોર પરીઝાદ તધ્યાર હોવે ઝોર આપ સુન-
હેરી પોશાક, ઝોર ઉમદા ઝેવર સરશી પાંવતક પહેનકે તધ-
્યાર હુમ, ઝોર મેહરઅબેઝહુર, ઝોર શોઅબેઝ રહઅમદ.

ઝોર ઝોકઅંગેઝકોની અછે કપડે ઝોર ઝરીયાન પહેનાકર તધ્યાર કીયા, ઝોર મલેકમોહમદકે તરફ મુતવજાહા હોકર પુછા કે, તખ-તખર સવારહું યા ઘોડેપર ? ઉસને કહા, જીસપર તુમહારી મરઝી હોવે. વોહ બોલી કે, પાદશાહકોં કે દરબારમેં તખતપર સવારહોકે-જના અદબશે દુર, ઝોર ખેવકુરીશે નઝદીક હએ શો અપની સ-વારીકે વાસતે એક ઘોડા જલ્દ બાઝ હવાશેબી તેઝ તર મંગવાકે સવારહું. ઝોર મેહેરઅથેઝ, ઝોર શોરઅંગેઝ, ઝોર રહઅઝઝા-ઝોર ઝોકઅંગેઝકો ઘોડોંપર કે સરતા પા જવાહેરમેં ગરકયે, અપને બરાબર સવારકીયા, ઝોર મલેકમોહમદ અપને ઘોડેપર સ-વાર હોકે હમરાહુવા. ઝોર કરીબ એક લાખ પરી, ઝોર પરીઝા-દ તરહ તરહકે લીબાસશે અપનેતઇ સજોહુએ ખાનીંદ સીતારો કે ઉસમાહકે ગીરદોપેશયે.

ગરઝ બડી ધુમધામશે જળ શહેરપનાહકે નઝદીક પહોંચે, તખ મલેકમોહમદને આગેજલકે પાદશાહકો ખબરદી, તો ઉસને આસ-માનકે તરફ દેખા તો કુછ શોરો ગુલ માલૂમ ન હુવા. ફેર મલેક-મોહમદકે તરફ નીગાહ કરકે કહા, અબી શાયદ સવારી દુર હએ ? ઉસને કહા કે, આપકે અગદશે તખતકી સવારી મવકૂફ કરકે ઘોડેકી સવારીપર દરવાઝેતક પહોંચી હએ. પાદશાહ ચેહ બાત સુ-નકે ગેચીઅધરોઝકી પેશવાઇકે વાસ્તે ખાદા પા દરવાઝેતક આયા, તો નાઝની ઘોડેપરશે ઉતરકે મેસેરઅંગેઝ શોરઅંગેઝ શોકઅંગેઝ ઝોર રઝ અઝઝાકો સાથલેકર પાદશાહકે, હમરાહહું, ઝોર દરખુ-દાશાહકે લોગ પરીઓંશે છેડછાડ કરને લગે. શાહપરી દેખકર બડી હોગઈ, ઝોર પાદશાહશે મુખાતબ હોકે કહાકે, આપકેતઇ માલુમ હએકે પરીઓંકો આદમમીઓકી શોહબતશે નેહાયત પરહેઝ હએ. ઝોર ચેહ લોગ જો જો પરીઓંશે ગુરતાખી કરતેહએ, અગર તુમારે મના કરનેશે બાઝ આવેં તો બેહતર નહીં તો એક સાએતમેં સબ હએવાન હોજતો હએ. પાદશાહને બહેત શેરશે હો-કર અપને લોગોંકો તાકીદ કરદી. ઝોર આપ ગેતીઅધરોઝકા હાથ પકડકર બાગકે તરફ રવાના હુવા. નાઝનીંત બાગકી તખઆરી ઝોર ચમનકી નરાવટ દેખકર બહોત ખુશહું, ચમનકે દરમીઆન એક બા-રાફરી શોને, ઝોર જવાહેરશે આરાસ્તાથી, ઉસમેં મખમલકા

ફરશ, ઝોર કમખવાખકા છતપસ ખુખીસે લગાયા કે, જીસપર ન-
ઝર ન હ્યેરે, ઝોર અફતાખકી રોશનીશે બાદશાહકી ચમકા હટપર
નઝર ન હ્યેરતીથી, શા ઉમ મકાનમેં દીલ ચરપમે બઝેકે, ઝોર
લઝોંડીયાં ઉમદા પોશાકેં પહેને હુએ, શરાબ પીલાનેમેં મશગુલ
હુ. ઝોર કલાવંત ખુશ આવાજ ગાનેલગી.

અબયાત.

હર તરફ ગુલબાંગ ખાતીથી સદા, હર તરફ ગુલશનકી આતીથીહવા.
એક તરફથા બાદએ ગુલબુકા બેશ, એક તરફથા અંદલીબોંકા ખરોશ
ગરમથા મરતબ નવાબ સાઝમી, જલ્દર માશુકથે સખ નાઝમેં.
એકતરફસે સરવ કરતી સરકશી, એકતરફ વોહ સરવેકદ લેતીથીજી
હરતરફથી સાઝીઓ મુસકે બહાર, વાસ્તે મએકે સબીદ એકરાર
ખુબજ સખ ગરમ નવશા નવશયે, નશએ મએમેં નીપટ બેહોશયે
મસ્તીએ મએસે યહાંતક બેખબર. યેહ ન શોઆદીનો દુનીઆ હએ કીધર.

ઈતનેમેં બાવરચીને આકે ચરઝ કીયા કે, ખાના તહયાર હ-
એ. હરમાયા હાઝીર કરો; તો ખીદમતગારોને સુરીદ અતલસકા
એક ખાસા દસ્તરખવાન લાકર ખીલાયા ઝોર લઝોંડીયાં ઝોહરાબ-
ખીં તરેતરેહકે ખાને શોનેકે બાસનોમે લાકર દસ્તરખવાનપર ચુન
ગઢ, ઝોર શોનેકે અંગેડીઓમે ઉદ ઝોર મુસ્ક અંબરકે જલનેરો
તમામ મજલસ મોઅત્તર હોટીથી. ગેતીઅફરોઝને જીસ ખાનેશે
એક લુકમા લીયા તો અપને યહાંકે ખાનેશે લઝીપતર દેખા, ફેર
ખાનેશે ફનાગત હોકે હાથ ધોયા, ફેર લઝોંડીઓને અતર લાકર
હાઝીર કીયા તો, પાદશાહને અપને હાથશે યહઅફરોઝકે કપડોંપર
અતર મલા, ઝોર મેહરઅંગેઝ, ઝોર શોરઅંગેઝકે કપડોંપર ગેતી-
અફરોઝને લગાયા, ઝોર અપને આશકકે તરફ દેખકર બોલી કે
અગર તેરે દીલમેં આરઝુ હએતો મેરે કપડોંપર અતર લગા મલી-
કમોહમદને નેહાયત ખુશીશે પાદશાહ, ઝોર દાનીશમંદકે રૂબરૂ અ-
પની માસુહાકે બદનપર અતર મલા. પાદશાહને ગેતીઅફરોઝકે ત-
રફ દેખકર કહા કે, બે ન્યામતેં, ઝોર લાલો જવાહર તુમકો મ-
યસ્સર હએ સો હમલોગોકો કહા અગરચે યેહઝીયાફતકા સરંજામ
તુમહારે લાયક ન થા પર તુમને મેહરબાની કરકે અપને કદમસે

ਮੇਰੇ ਗਰੀਬ ਆਨੇਕਾਂ ਰੋਨਕ ਆਪਸੀ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਦੀਆਂ ਤੇ ਛੱਡ ਕੇ
 ਲਾਥੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸਭ ਪਥਰ ਛੱਡੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਪਥਰਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਾਮ ਨਹੀਂ,
 ਝੁੱਟ ਆਪਣੀ ਮੋਢੇਰਾਨੀ ਫਰਕਾਰ ਛੱਡੇ. ਧੋਲ ਆਤਮੀਤ ਕਰਕੇ ਐਕ
 ਸ਼ਾਇਤਨੇ ਆਫ ਆਗਤੀ ਸ਼ਰੋਕਾਂ ਉਠੇ, ਤਾਂ ਆਪਸਮੇਂ ਧਾਰੇ ਮੋਲ-
 ਘੁੰਮਤਕੀ ਆਤੋਂ ਕਰੇ ਤੇ ਫੁੱਫੇ ਸ਼ਾਮਤਕ ਬਮਨਕੇ ਤਪਤਾਂ ਪਰ ਟੁੱਟੇ ਰਹੇ
 ਫੇਰ ਉਸੀ ਆਰਾਫਰੀਮੇ, ਆਨਕਰਘਐਠੇ ਤਾਂ. ਸਾਡੀਆਂ ਗੁਲਫ਼ਾਰਨੇ ਸ਼-
 ਰਾਘਕੇ ਧਾਥੇ ਪਘੋਲਮ ਫੇਰੇ ਸੁਰ ਕੀਐ ਫੇਰ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਘਕੇ ਨਸ਼ੇਮੇਂ ਮਸਤ
 ਹੋਏ ਸਭ ਮਨਵਲਸਕੇ ਲੋਘ ਆਪਸੇਂ ਨਿਸ਼ੀ ਕਰਨੇ ਲਗੇ, ਫੇਰ ਪਾਫ਼ਸ਼ਾ-
 ਫ਼ਨੇ ਅਪਨੇ ਨਘੋਕਰਾਂ ਤੋਂ ਫ਼ਰਮਾਧਾ ਤੇ, ਗੇਤੀਅਖ਼ਰੋਜ਼ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਫ਼ਲਾਨੇ
 ਮਕਾਨਮੇਂ ਪਲਾਂਗ ਘੀਘਘੇ ਘੋਰ ਸਾਰੀ ਮਨਵਲੀਸ ਸਮੇਤ ਘਾਂਫ਼ੀਫ਼ੀ
 ਸਘੋਰਕੇ ਸੁਫ਼ਵਘਫ਼ਾ ਫੁੱਫੇ ਧੋਫ਼ੀ ਫੇਰਕੇ ਆਫ, ਗੇਤੀਅਖ਼ਰੋਜ਼ ਫ਼ਰਘੁੰਫ਼ੀਸ਼ਾ-
 ਫ਼ਸੇ ਝਘਸਤ ਹੋਏ ਅਪਨੇ ਘਵਾਘਘਾਫ਼ਕੇ ਤਰਫ਼ ਸੀਧਾਰੀ; ਵਫ਼ਾਂ ਘਕੇ,
 ਘੇ ਫੇਘਾ ਤਾਂ ਗੁਲਾਘਕੇ ਫੁੱਲਾਂਕੇ ਐਕ ਅਘੋਸਾ ਸੁਥਰਾ ਘਾਂਗਲਾ ਘਾਰਾ-
 ਸਤਾ ਫ਼ੀਧਾ ਫੁੱਫੇ ਤੇ, ਫੇਘਨੇਸੇ ਮਾਲੁਮ ਹੋਵੇ, ਘੋਰ ਐਕ ਸੇਨੇਕੇ ਪ-
 ਲਾਂਗਪਰ ਸੇਘ ਘਾਂਫ਼ ਕਸੇ ਫੁੱਫੇ, ਘੋਰ ਉਸਪਰ ਐਕ ਘਾਂਘੇਲੀਫ਼ੀ ਸੇਘ
 ਘੀਘੀ ਫੁੱਫੇ, ਸੋ ਗੇਤੀਅਖ਼ਰੋਜ਼ ਉਸਪਰ ਘ ਘਘੇਫ਼ੀ. ਫੇਰ ਫ਼ਾਘੀਸ਼ਮਾਂਫ਼
 ਘੀਫ਼ਾ ਹੋਏ ਅਪਨੇ ਘਰ ਘਾਧਾ, ਘੋਰ ਫ਼ਰਘੁੰਫ਼ੀਸ਼ਾਫ਼ ਅਪਨੇ ਮਫ਼ੇਲਮੇਂ
 ਫ਼ਾਘੀਫ਼ਾ ਫੁੱਫਾ. ਘੋਰ ਮਲੀਕਮਫ਼ੋਮਫ਼ ਗੇਤੀਅਖ਼ਰੋਜ਼ਕੇ ਘਵਾਘਘਾਫ਼ਕੇ ਤ-
 ਰਫ਼ ਸੁਫ਼ਵਘਫ਼ਾ ਫੁੱਫਾ ਗੇਤੀਅਖ਼ਰੋਜ਼ ਉਸਸੇ ਘੋਲੀ, ਘਾਘੇ, ਅਘੇ ਘਾ-
 ਰਕੇ ਫੁੱਫਫ਼ ਘੀਨ ਮਘੇ ਘਫ਼ੋਤ ਫ਼ਫ਼ਸਥੀ ਫੇਰ ਲਾਥ ਘਕਫ਼ਕਰ ਅਪਨੇ
 ਪਾਸ ਪਲਾਂਗਪਰ ਘੀਫ਼ਾਧਾ, ਧੋਫ਼ੀ ਫੇਰਤਕ ਆਤ ਘੀਤ ਕਰੇ ਰਹੇ, ਫੇਰ
 ਗੇਤੀਅਖ਼ਰੋਜ਼ਨੇ ਘਾਰਾਮ ਫ਼ੀਧਾ. ਮਲੀਕਮਫ਼ੋਲਮਫ਼ ਸ਼ਰਾਘਕੇ ਨਸ਼ੇ, ਘੋਰ
 ਸ਼ਫ਼ਵਤਕੇ ਗਲਘਸੇ ਅਘੋਸਾ ਮਸਤਥਾ ਤੇ, ਫ਼ੀਸੀ ਘੀਝਕੀ ਸੁਫ਼ਵਕ ਘ-
 ਘਰ ਨ ਥੀ ਫ਼ੀਲਮੇ ਧੋਲ ਮਨਸੁਘਾ ਕਰਥਾਥਾ ਤੇ, ਘੇ ਹੋ ਸੋ ਹੋ,
 ਘਾਘ ਅਪਨੀ ਸੁਰਾਫ਼ ਫ਼ਾਂਸੀਫ਼ ਕਫ਼ੰਗਾ! ਜਘ ਗੇਤੀਅਖ਼ਰੋਜ਼ ਨੀਫ਼ਮੇਂ
 ਘੁਘ ਘੇਘਘਰ ਫੁੱਫ਼, ਫਘ ਉਸਨੇ ਘਾਫ਼ ਤੇ ਉਸਕੇ ਫਘ ਘੇ ਸੁਫ਼ਰ ਕਰਕੇ
 ਅਪਨੀ ਘਾਰਘੁ ਫ਼ਾਂਸੀਫ਼ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਵੋਲ ਝਝਾਰਘਾਂਫ਼ ਫ਼ੁਫ਼ੇਲੀ ਘਘੋਂਕ ਪ-
 ਫ਼ੀ, ਘੋਰ ਜਫ਼ੁੰਘਫ਼ਾਫ਼ਕੇ ਫ਼ਫ਼ਾ, ਅਘੇ ਘਘੇਫ਼, ਘੇ ਘਕਫ਼ ਫੁੱਫਫ਼ੇ ਕਫ਼
 ਘਾਰ ਸਘਘ ਫ਼ਾਧਾ ਘੋਰ ਘਫ਼ੋਤ ਨਸੀਫ਼ਤ ਫ਼ੀ ਪਰ ਘਾਨ ਘੁਘਫ਼ਕੇ

આપ ફજીહત હોતા હએ. ઉસકી યેહ બાત સુનતેહી મલીકમોહમદ ફવરન લોટ પોટકે બએલકી શીક્ષ હોગયા સો નાઝનીકે દ-શારેસે ખીદમતગારોને રેશમકી રસી ઉસકે ગલેમેં (ડાલકે દરખતસે બાંધ દીયા, કે બાગ પાદશાહકા પાયમાલ નકરે. ગેતીઅદરોઝને ઉસ બએલકે તરફ દેખા ઓર મુસકરાકર કહા કે, કઈ લાખ શખ ચીરાગ ઉસકે ગલેમેં બાંધ દો ? વોહ બીચારા અપને દીલમેં પચતાથા કે, હાએ અબી મએંકયા આરામસે અપની માથુકાકે સાથ સોતાથા અગર જીયાદા હાંસન કરતા તો ઇસ બલામેં કયું પડતા ! મએં ઇસ બરોસેપરથા કે ગેતીઅદરોઝ મુજહાપર બહોત મેહેરબાન હએ, હએવાન ન કરેગી લેકી શય હએ.

અએત..

ખુતોંકી દોસ્તીપર મુતમધન હોવેસો કાશીર હએ,
 યેહ ઝાલીમ મારડાલેં બાત કરકે જીરકો જખ ઝાહે.
 માથુકાકી બેરહમી દેખાચાહીએ, કે મુજહે ઇસ બલામેં ગીરફ-
 તાર કરકે આપ કીસ બેશીકરીમેં આરામસે સો રહી હએ.

અએત.

ન હોતા ગર કીસીસે રહેતા આશના દીલ,
 તો કયા આરામસે રહેતા મેરા દીલ.

અલગરઝ મલીકમોહમદ તમામ રાત ઇસી સોચમેં રહા કે-
 જરૂરે વક્ત ફરખુદાશાહ મહેલસે બરઆદમ હોકે તખતપર બએકા,
 ઓર ગેતીઅદરોઝબી પલંગપરસે ઉઠ, ઓર રાતકી શરાબકે ખુમા-
 રસે અંગાડકે બીસ બએત્રકે નઝદીક એક સાઅત ખડી રહી, દેર
 પાદશાહકે પાસ તખતપર જખબએકી, ઓર શરાબકે દો તીન જમ
 ખુમાર શકન ખીકે પાદશાહકો દોઆવી, ઓર રૂપસતા માગી. પા-
 દશાહને કીસમ કીસમકે તોહફે લાકર બતરીક તવાએ શાહપરીકે
 આગે રખે, તો ઉસને પાંચ સાત દાને મોતીએકે પાદશાહકી ખુ-
 શીકે વાસતે ઉધએ, ઓર વીઠા હોકે કાહીસ્તાનકે તરફ રવાના હુઈ,
 પાદશાહ ઉસી તખતપર બએલ હુવા ગેતીઅદરોઝકે ખુશકી
 બાતે કરતાથા કે, યેહ યકબચક ઉસબએકી તરફ નીગાહ

જા પડી ! પાદશાહ દેખકર મુતઅનજુબ હુવા કે, યેહ બએલ ક-
હાસે આયા ? ફેર મલીક મોહમ્મદકો યાદ કીયા કે, આજ સુખ્હાસે
દેખા નહીં. હાજીરિને અરઝ કીએ કે, માલુમ નહીં કહાં ગયા હ-
એ, શાયાદ બેતીઅરોઝકે સાથ ગયા હોગા. ફરખુંદાશાહને ફરમાયા-
કે, અગર ગેતીઅરોઝકે સાથ જતા તો અલખતા મુજ હસે મી-
લકે જતા, ઉસકે ચચાસે ફરીયાદત કરો. દાનીશમંદ વહાં હાજીર-
યા, આદાબ બજલાકે અરઝ કીયા કે, મેરેતઈબી ઉસકા હાલ મા-
લુમ નહીં, ઉતનેમેં જો દાનીશમંદકી નગાહ ઉસ બએલકે તરફ
ગઈ, દેખાકે ઝર, ઝોર ઝેવરસે આરાસ્તા ખડા હએ ! ઉસને અ-
કલસે માલુમ કીયા કે, મલીકમોહમ્મદકો ગેતીઅરોઝ બએલ 'બના-
કે ઇસ દરખતસે બાંધ ગઈ. સો ઉસને ઉઠકર પાદશાહએ અરઝ
કીયા કે મલીકમોહમ્મદ કમાલ ઝેબોર જીનતસે ખુદ બદૌલતકે સા-
મને ખડા હએ. પુછા કહાં હએ ? કહા યેહએ કે ગેતીઅરોઝકુ
ઝુરકે આબકશીકે વાસ્વ દરખતસે બાંધકર છોડ ગઈ હએ. પાદશા-
હને કહા, તઅનજુબ હએકે, હમારે રૂબરૂ બીચારેકો કીસ બલા-
મેં ફસા ગઈ. દાનીશમંદ ઉસ બએલકે નજદીક ગયા. ઝોર જ-
હીડકકે કહા, અએ બેશરમ તુજહે કીસીકી હયા નહીં; બાર બાર
મના કીયા પરંતુ ઉસ કામસે બાઝ ન આયા, અબઅગર પાની
ધોતે ધોતે મરજએ, તોબી તેરે હાલપર મુજહે રહમ ન આવે
યેહ બાત કહેકે, અપને નવકરોકો હુકમ કીયા કે ઇસકો યહાસે
લેજએ, ઝોર એક બડી પખાલ બનવાકે જીતના પાની કે સર-
કારકે છીડકાવકે વાસ્તે દરકારહો સો ઇસપર લાયા કરો ! ઉન્હોને
ઉસ બએલકો, (યાને મલીકમોહમ્મદકો) ઝોર બએલોંકે પાસ ક-
રખાનેમેં બાંધ દીયા તમામ રોઝ ઉસસે પાનીકી પખાલે દુલવાતે,
ઝોર રાતકો જુસકી સાની ખાનેકો દેતે એક મુદત તક વોહ બી-
ચાર પાની ધોતા રહા, દાનીશમંદને ઉસકે હાલપર હરગીઝ રહમ
ન ખાયા. છે મહીનેકે બાદ, જબમલીક મોહમ્મદકે નસીબ યાવર
હુએ તબ એક દીન પાદશાહકો શરાબકે નશીમેં ગેતીઅરોઝ યાદ
આઈ, ઝોર અપને દીલમેં કહા કે, ઉસકે પાસ કીસકો બેજએ
કે ખબર લાવે, ઇસ કામકે વાસ્તે મલીકમોહમ્મદ જુબચા સો ઉ-

સે બચેલકી સીકલ બનાકે છોડ ગઈ હત્યે અબ કયા તદખીર કી-
યા આહીએ ? ઇસ સોચ બીચારમે દાનીશમંદકો ખુલાકર ફર-
માયા કે, અગર તુ મલીક મોહમદકો હત્યેવાનસે આદમી કર સકે
તો, દરેગન કર, ઉસને ઉઝર કીયા કે, અબ મેરે પાસ માળુન
નહીં રહી હત્યે. પાદશાહને કહા, મેરે ખાતીર તખ્યાર કર બોલા
વોહ ખુટી કે જીસસે યે માળુન બનતી હત્યે. સીવાએ સરંદીપકે
પહાડકે ઓર કહીં નહીં મીલતી, અગર વહાંસે વોહ ખુટી આવે-
તો માળુન તખ્યાર હોવે. પાદશાહને દો હરકારે અએસે તેજશ્વ
કે, સુખ્હોસે શામતક સો સો કોસ ચલતેથે, ખુલાકે ઉસ ખુટીકે
વાસ્તે સરંદીપકો રૂખસત કીયા. ઓર વોહ ઉસીવકત દાનીશમંદસે
નામોનશાન ખુટીકા પુછકે રવાના હુએ, ઓર છે મહીનેકી રાહ
એક મહીનેમેં તએ કરકે સરંદીપકે પહાડપર પહોંચકર વહાંસે
ખુટી લેકર માર્નીદ હવાકે ઉડતે હુએ ફરખુંદશાહકી ખીદમતમેં
હાઝીર હુએ. પાદશાહને ઉનકો બહોત ઇનાઆમો ઇકરામ દીયા, ઓ
ર નેહાયત સરફરાજ કીયા, ઓર શાખાશકી ફેર દાનીશમંદકો ખુલાકર
વોહ ખુટી હવાલે કરદી. તો ઉસને ઉસ ખુટીસે માળુન બનાધી,
પાદશાહકે ઉસ બચેલકો મંગવાકર અપને તખ્તકેપાસ ખડી કર-
દીયા. દાનીશમંદને ઉસકે તરફ દેખકર કહા; અએ કમખખત ઇસ
મરતબેતુ હઝરતકી મેહેરબાનીસે આદમી હોતા હત્યે. વગર ના
ખુલાકી કસમ તમામ ઉમર મએં તેરા ઇલાજ હરગીઝ ન કરતા
અબબી ઇસ શરતપર માળુન દેનાહું કે ફેર કબી ગેતી અ-
ફરોઝપર આશક ન હોવે. માળુનકા ડાબા બરા હુવા દેખકર
અગરએ ખાતીરખાંથી પર દાનીશમંદકી રજાકે વાસ્તે ઉસી
વકત સર હીલ દીયા. દાનીશમંદને દેખા કે, “તોબા” કરતા
હયે; થોડીસી માળુન પાનીમેં ઘોલકે ઉસકે હલકમેં ડાલી.
ઉસીવકત બદસ્તુર શીલકે ઇનસાન હોગયા ! ઓર પાદશા
હકો દોઆદી, ઓર અપને ચચા દાનીશમંદકે પાવ પડા. ફેર
હમ્મામમેં બાકર ગુસલ કીયા, ઓર કપડે પહેનકે પાદશાહકે
હુઝુર મેં આયા. ફરખુંદશાહને કહા, અએ મલીકમોહમદ બ-
ખસેં ગેતીઅફરોઝ વહાંસે ગમ્મ હત્યે, તબસે વોહ ઉસકી બખર

કુછ માલુમ નહીં અપતુ જાકે ઉસકી અખરલા કે વોહ કીસી તરેહ હયે મલીકમોહમદ યેહ બાત ખુદાસે ચાહતાહીથા, ઉસીધડી રખ-સત હોકર કોહીસ્તાન કે તરફ રવાના હુવા, ઝોર નહાં પહોચકર દેખા તો, દરવાઝા ખુલાથા. બેતહાશા અંદર ચલાગયા. ગેતીઅફરોજ સખ્ત લીબાસ પહેને હુએ ઝમરફકે તખતપર બચેઠકે યેહ શયેર પડતીથી.

અએત.

બહોય દીન હોગયે દેખા નહીં હયે હમને યાર અપના, હુવા માલુમ યેહ શાયદ કીયા કમ ઉસને પ્યાર અપના. યે બાત સુનકે મલીકમોહમદકો ખ્વાબ મીરદર્દકે દોતીન શયેર યાદ આએ.

કતા.

ગાયે બેઝારી હયે પર દીલસે ઉસે પ્યારબી હયે, સાથ ધનકારકે પરદેમે કુછ ધકાર બી હયે. દીલ બલા અએધેકા અએ “ દરદ ” નદીજે કયુંકર એક તો યાર હયે ઝોર તીસપે તરેહદારબી હયે.

ગેતીઅફરોજને મલીકમોહમદકો દેખાકર કહા, અએ યાર-ધ-તની મુદત કહાથા ? મએને જાના કે, તુને બેઝાર હોકર મુજહસે મીલના છોડા. ઊસને યેહ ખ્વાબ દીયા:—

અએત.

અશરતસે દોજહાંકી યેહ દીલ હાય ધો સકે.

તેરે કદમકો છોડ સકે યેહ ન હોસકે.

ઝોર તુને જએસે જએસે ઝુલમ મેરેપર કીએ હયે. સો તમામ જહાંમે કીસી માશુકને અપને આશકપર ન કીએ હોંગે.

અએત.

જો ગુઝરી મુજહપે કબ વોહ શોખ બે પરવાહ જાને હયે.

મેરા દીલ જાતના હયે યા મેરા અલાહ જાને હયે.

યેહ બાત સુનકે ગેતીઅફરોજકે દીલમે રહમ આયા. ઝોર મલી-કમે-હમદકો અપની છાતીસે લગાયા. ફેર રહફઝાને દોનોકો શરાબ પીલાઈ, તો દોનોં આશકો માશુક શરાબકે નશેમે પ્યાર, ઝોર ધખલાસકી બાતે કરતેથે, કે યકાયક આસમાનકે તરફસે શેરો ગુલકી આવાઝ આઈ જખ સવારી નઝદીક આઈ. ગેતી અ-ફરોજને સર ઉડાકે દેખા તો અપને બાઘકીસવારી આતી

હુઈ દેખા. બધા સવારી નજદીક આઈ તો ગેતીઅફરોઝ તાઝીમકે વાસ્તે ઉઠ ખડી હુઈ, ઔર સલામ કીયા; ફેર તખ્તપર અપને પાસ ખીઠાકે દેરતક કખીલેકે લેગીકી ખચેરોઆશીઆત પુછતી રહી. ઉસકે બાઈને મલીકમોહમ્મદકો ગેતીઅફરોઝકે પાસ ખચેરો હુવા દેખા, તો પુછા કે અચ્ચે બહેન જીસ આદમઝાદસે કે તુને દેરતી ઈખતીઆર કી હચ્ચે સો પેહી હચ્ચે ? ઉસને કહા હાં. ફેર પુછા કે ઇસકા નામ ક્યા હચ્ચે ? બેલી “ મલીકમોહમ્મદ ” વફાદાર કહેતે હચ્ચે. ઉસને કહા કે, તેરે સાથ ઇસને ક્યા વફાદારી કી, બેલી મેરે વાસ્તે ઇસને અચ્ચેસી અચ્ચેસી મેહેનતે, ઔર આફતે ઉઠાઈ હચ્ચે કે, કંછ કહે નહીં સકતી; બલકે મચ્ચે. ને કખીઆર હચ્ચેવાન કરડાલા, તોબી ઉસને મેરી દેરતી ન છોડી, મલીકમોહમ્મદ ચેહ બતેં સુનકે, જીમેં ડરતાથા. ગેતીઅફરોઝને મલીકમોહમ્મદકે ચેહેરેકા રંગ તખ્તદીલ દેખકર નેહાયત મેહેરઆની, ઔર દીલાસાસે કહા, અચ્ચે પચારે તેરે તઈ કામ મુજહસે હચ્ચે, હરમીઝ કુછ શીકરો અંદેલા મત કર. બારે ઇસકે દીલાસા દેનેસે મલીક મોહમ્મદકો હીમ્મત આઈ.

ગરઝ ગેતીઅફરોઝકે બાઈને કહા, અચ્ચે બહેન આજકે પંધર-વે દીન તેરે ભાઈકા ખ્યાહ હચ્ચે, સો મચ્ચે માંબાપસે લાફ મારકે તેરે લેનેકે વાસ્તે આયા હું, અચ્ચેસા ન હો કે ચલનેમેં કુછ ઉઝર કરકે મુજહે શરમીંદા કરે, કસમ ખુદાકી, ઔર સોગંદ હઝરત પચેગમબર સુલેમાનકી, અગર ઇસ બા તુમેં તુ ઈનકાર કરેગી તો મચ્ચેબી ઘર ન જાઉંગા. બલકે તમામ ઊપર માંબાપકો મુંહ ન દીખાઉંગા, ગેતીઅફરોઝને સોચ સોચકે એક સાઅતકે ખાહ ચેહ જવાબ દીયા કે, તેની કસમ, મેરેદીલમેં તો સારી ઉમર વહાં જાનેકા ઇરાદા તથા લેકીન અબ જો તુ મેરે લેનેકે વાસ્તે માંબાપકે રૂબરૂ લાફ મારકે આયા હચ્ચે, અગર અબ ન ચલું તો ઇસમેં તેરી હંસી હોવે, લાચાર ચધુંગી, મગર મચ્ચે વફાદાર મલીકમોહમ્મદકે અપને શાથ લે ચલુંગી, ઔર કોઈ ઉસકે દુખ દેનેકા રવાદાર ન હોવે. ઉસને કહા, જીસમેં તેરી મરઝી હો ઉસ બગચેર

કોઈ કામ હરગીઝ ન કરૂંગા. ગેતીઅધરોઝને સખ ખીદમતગારો
ઐર કારખાનેકે લોગોંકા વહી છોડા ફક્ત મલીકમોહમદકો અપને
સાથ લીયા ઐર તખ્તપર સવાર હોઈ બાઇકે સાથ ગાપકે મુ-
લકી રહા લી. જખ અસરશાહકે મુલકમે પહોંચી. અસરશાહને
ગેતીઅધરોઝકે આનેકી ખખર સૂતકે અમીરોં ઐર વઝીરોંકા બડે
બેઠ સમેત ઇસિતક આવકે લીએ બેજ જખ ગેતીઅધરોઝપે મુલા-
ઝેમત હાસીલ કરી અસરશાહ બહોત દેરતક અહેવાલ પુછતા
રહા; ફેર પુછા કે જસ શખસસે તુને દોસ્તી કી હએ સો વોહ
કહાં હએ? ઉસને તો હયાસે કહ જવાખ ન દીયા, પર મલીક
મોહમદને માશુકાકે ઇશારેસે અસરશાહકે કદમોંપર ગીર પડા
સો ઉસને અપને હાથસે ઉસકા સર જાંકાકે ખમલગીર હુવા
અએ મલેકા અગરએ જાંહરમે પાદશાહ ઉસકે સાથહમકલામ હુવા
લેકીન દીલમે બહોત કલક ગુઝરા મલીકમોહમદને દાનાઇસે દરી-
આફઝ કીયા કે મેરે રહેનેસે અસરશાહકા નેહાયત ગીરાની હએ,
કયા જાને જતા છોડે યા નહીં, પરદીલમે યેલે ખીવાલયા.

બએત.

જે કહ ગુઝરે મુસીબત યારકી ખાતીર સો રાહત હએ,
અગર જસે મુજહે મારેં તો ઉસમેલી સઆદત હએ.
લેકીન યેહ અરમાન જમે રહે જાએગા,—

કતા.

જકી જમેંહી રહી ગાત ન હોને પાઇ,
એકબી ઉસસે મુલાકાત ન હોને પાઇ;
દીદખાજી તો હુધ દુરસે મુજહકો હાસીલ,
પર જે મએં ચાહતાયા સો ખાન ન હોને પાઇ.

ફેર વહાંસે ગેતીઅધરોઝ આશકકો સાથ લેકર માંકે
પાસ ગઇ, તો ઉસને દેખતેહી બેઠીકા સીનેસે લગાયા, ઐર
નસીહત કરકે કહા કે, તેરા દીલ ઉસ જવાનપર માઇલિ હુવા
હએ તો મુખારકે હમલી રાજી હએ, મગર યેહ ખાત અજી
નહીં કે, ધરખાર છોડકર ખીગાને મુલુકમે રહેના ઇખતીઆર
કરે, ઐર હમ સદા તેરી સુરત દેખનેકો તસરતે હએ, હમારી

ਧੇਰ ਆਰਜ਼ੁ ਹੁਐ ਕੇ, ਅਘ ਧਰੀ ਰਹੇ ਐਰ ਭੁਲ ਸਭਸੇ ਤੇਰੀ
 ਨੀਸਯਤ ਹੁਐ ਹੁਐ, ਯਧਯਾਕੇ ਵਾਸਤੇ ਉਸਕਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਯੋਗਾਮ ਸ-
 ਵਾਮ ਆਤਾ ਹੁਐ, ਐਰ ਅਥਕ ਹੁਐ ਤਾਨਾ ਦੇਤੀ ਹੁਐ, ਐਰ ਅ-
 ਘਸੇ ਤੁ ਹਮਕੇ ਇਸਵਾ ਕਰਤੀ ਹੁਐ. ਉਸਨੇ ਮਾਂਸੇ ਧੇਰ ਯਾਤ ਸੁਨਏ
 ਸਾਫ਼ ਜਵਾਘ ਦੀਯਾ ਕੇ, ਮੁਝਹੁਕੇ ਸਾਫ਼ੀ ਕਰਨੀ ਹਰਗੀਝ ਮੰਜੁਰ ਨਹੀ.
 ਖੰਸ ਆਵਮਯਾਦਕੀ ਸੋਹਯਤਮੇਂ ਸਾਫ਼ੁੰ ਕੋਧ ਫੀਨ ਮੁਝਹੁਕੇ. ਧਰਾਂ
 ਰਹੇਨੇ ਦੇਤੇਂ ਫੇ. ਤੇ ਰਹੇਨੇਫੇ ਨਹੀਂ ਤੇ. ਅਭੀ ਧਰੀ ਜਤੀਫੁੰ, ਐਰ
 ਫੇਰ ਭੀਸੀ ਐਕ ਅਘੇਸੇ ਅਲਗ ਗੋਸੇਸੇਂ ਜਰਹੁੰਗੀ ਕੇ, ਨ ਤੁਮ ਮੇਰੇ
 ਫਾਵਸੇ ਅਘਰਦਾਰਫੇ; ਨ ਮੁਝਫੇ ਤੁਮਫਾਰਾ ਅਫੇਵਾਲ ਮਾਲੁਮਫੇ.
 ਉਸਨੇ ਦੇਖਾ ਕੇ ਧੇਰ ਉਸ ਜਵਾਨਕੀ ਮੋਹਯਤਮੇਂ ਫ਼ਰੀ ਹੁਐ. ਐਰ
 ਭੀਸੀਸੇ ਮਤਲਘ ਨਹੀਂ ਰਖਤੀ, ਅਗਰ ਫ਼ੁਝ ਝੀਯਾਫਾ ਕਹੁੰਗੀ ਤੇ. ਅ-
 ਭੀ ਉਠਕੇ ਜਤੀ ਰਹੇਗੀ ਖੰਸਿ ਵਕਤ ਖੰਸੇਸੇ ਅਫੇਤ ਅਯਫ਼ ਫੇਨਾ ਮੁ-
 ਨਾਸੀਘ ਨਹੀਂ. ਸੇ ਉਸਕੀ ਯਾਤੀਰਦਾਰੀ ਐਰ ਤਸਫ਼ੀ ਕਰਕੇ ਐਕ ਮ-
 ਫੇਲ ਰਹੇਨੇਕੇ ਯਾਫੀ ਕਰ ਦੀਯਾ. ਜੇਤੀ ਅਫ਼ਰੋਝ ਮਲੀਕਮੋਹਮਦਕੇ
 ਸਾਥ ਫੇਕਰ ਉਸ ਮਲੇਕਮੇਂ ਫਾਯੀਲਫੁਧ, ਐਰ ਮਲੀਕ ਮੋਹਮਦਕੇ ਕਫਾ
 ਕੇ, ਧੇਰ ਤੁ ਤਰਕੀਕ ਜਾਤਨਾ ਹੁਐ, ਕੇ ਧਰਾਂ ਸਘ ਫੇਗ ਤੇਰੇ ਯੁੰਨਕੇ
 ਧਾਸੇ ਹੁਐ. ਅਘਰਦਾਰ ਫ਼ੁਝ ਹਰਕਤ ਮਤ ਭੀਯਯੋ, ਕੇ ਨਾਫਕ ਅਪ-
 ਨੀ ਜਾਨ ਯੋਯੋਗਾ. ਐਰ ਮੁਝਫੇਭੀ ਸ਼ਰਮੀਫਾ ਕਰੇਗਾ ਉਸਨੇ ਕਫਾ ਕੇ,
 ਮਯੋਂ ਫੀਵਾਨਾ ਨਹੀਂ ਫੁਕੇ ਜਾਨ ਮੁਝਹੁਕੇ ਅਪਨਾ ਭੁ ਯੋਫ਼ਿਗਾ, ਖੰਤਨੀ
 ਯਾਤੋਮੇਂ ਫੀਨ ਅਯੀਰ ਫੁਵਾ, ਸ਼ਾਮਕੇ ਵਕਤ ਜੇਤੀ ਅਫ਼ਰੋਝ ਪੋਸ਼ਾਕ
 ਅਫਲਕੇ ਅਪਨੇ ਧਾਰਸੇ ਯੁਸ਼ੀਕੀ ਯਾਤੋਕਰਤੀਥੀ ਕੇ, ਅਸਰਸ਼ਾਫਕੇ ਪਾਸਸੇ
 ਧਾਰ ਪਾਂਧ ਪਰੀਯਾਂ ਯੁਘ ਸੂਰਤ ਉਮਫਾ ਫੀਯਾਸ ਪਫੇਨੇਹੁਐ, ਯੀਫ਼ਮਤ
 ਗਾਰੀਕੇ ਵਾਸਤੇ ਫਾਝੀਰ ਫੁਧ, ਐਰ ਅਫਯਸੇ ਮੁਝਰਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਅ-
 ਪਨੇ ਯੋਫਫੇਪਰ ਗਧ. ਜੇਤੀਅਫ਼ਰੋਝ ਧਰੀਧਾਰਯੋਕ ਅਪਨੇ ਯਾਸ਼ਕਸੇ
 ਫਾਂਸਤੀ ਯੋਫਲਤੀ ਰਹੀ, ਫੇਰ ਨੀਫਮੇਂ ਗਾਰੀਫ ਫੋਕੇ ਸੋਗਧ ਮਲੀਕਮੋਹ-
 ਮਦਨੇ ਅਪਨੇ ਫੀਲਮੇਂ ਸੋਯਾ ਕੇ ਧਾਂਕੇ ਫੇਗੋਸੇ ਮਯੋਂ ਭੁਤਾ ਨ ਅਧੁੰ-
 ਗਾ. ਭੁਸਸੇ ਯੇਫੇਤਰ ਹੁਐ ਕੇ, ਯਾਯ ਅਪਨੀ ਆਰਜ਼ੁ ਫਾਸੀਫ ਕਫੇ ਕੇ
 ਫੀਲਮੇਂ ਅਫ਼ਸੋਸ ਯਾਫੀ ਨ ਰਹੇ. ਧੇਰ ਤਯਯੀਝ ਕਰਕੇ ਯਾਫਾ ਕੇ
 ਉਸੇ ਫਾਥ ਲਗਾਫੇ. ਸੇ ਉਸਨੇ ਯਾਂਘ ਯੋਫੀ, ਐਰ ਕਫਾ ਅਯੋ

નાદાન મએને તુજહે હરચંદ સમજહયા; ઝોર કીતના મના કીયા,
પરંતુ અપને મરનેસેલી નહીં હરતા, અગર અપની સલામતી ચા-
હે તેા જખતક મએં યહાહું તખતક કુછ ગુસતાખી મતકર, બલ-
કે ઝોરો કીનારસેણી ભાઝ આ, નહીંતો મુશ્કતમે તેરા છ ખરખાદ
હોજગેગા. વોહ બીચારા નાહિમેદ હોકે, ફેર સોરહા. ફરકે વક્ત
ગેતીઅધરોજ પલંગસે હોકે અસરશાહકે સલામકે વાસતે ગઈ.
ઝોર લાઘકી શાદીકે લવાઝમેમેં મસગુલ હુઈ, ઝોર હુઝુરકે અહે-
લકારેતે અસરશાહકી પરવાનખીસે તમામ શહેરકે કુચેશીએ આ-
લાન વગઝેરાસે અએસે આરાસતા કીયેયે કે દેખનેસે તઅલ્લુકયા.

ગરજ કે સાત દીનેતક ગેતીઅધરોજકે ઇતલી દરસતન હુઈ
કે આપને આશકકો મુલાકાતસે ખુશ કરે. વોહ બીચારા મારીંદ મા-
લી બેઆખકે બેકરારયા.

મસનતી.

કયા કહું કયા હાલ ઉસકા હોગયા, કામ કુછ હરગીઝ નથા રોને સીના
ગાહકરતયા ગીરેબાં ચાર વોહ, ગાહ સરગર ડાલતાયા ખાક વોહ.
નાલા ગાહ કરતાયા વાચવડી તરેહ, ગાહ તદપતાયા વોહખીસમલકી તરેહ;
ન હસે એકદમ કહીં આરામયા, ના ઉસે કુછ ખવાઓ ખુરસે કામયા.
કએસ ગર હાલતકો ઉસકી દેખતા, હુલતતા અપના હુખ વોહ મુખનેલા.

ગરજ એક રોઝ નીપટ ઉદાસ હોકર વરએ નીકલા, ઝોર
અસરશાહકે મહેલકે નીચે બકે કયા દેખતા હએ કે, ગેતીઅધરોજ
સુરખ લીખાસ પહેને હુએ અજખ અદાસે એકલી છતાપૂરખી હ-
એ, મલીકમોહમ્મદને ઉસકો દેખકર એહ રખાઈ પડી.

રખાઈ.

કયા રસમ હએ મીલકે ફેર જુદાઈ કીતે,
દીલ લીજએ ઝોર બેવધાઈ કીજએ;
અએ જાન ગર નીખાહ ન હોવે મંજુર,
કાહેકો કીસીસે આશનાઈ કીતે.

ઉસતે ઉસકે તરફ દેખકર વોહ જવાબ દીયા:—

બએત.

મીલનેકો તેરે મએંબી નીપટ બેકરાહું,
પર કયા કહું કે બસ નહીં બેધખતીઆરહું.

ચેહ મત સમજીઓ દીલમે કે ખુશહું તેરેઃબગચેર
ગમગીનહું હઝી હું સદા ઝાર ઝારહું.

અબ્બ ઉસી મકાનમેં બંકે બચેઠ ધનશાઅલ્લાહોતઆલા જી
સતરેહ બનેગા આજ તેરી ખીદમતમેં આનકે હાઝીર હુગી. બારે
ધન બાતોસે મલીકમોહમ્મદકા દીલકે તસલી હુધ, ઝોર ફેર ઉસી
જગા બંકે બચેઠ રહા. ખુદાસે ચેહ દોઆ માંગતાથા કે, જલ્દી
શામ હોવે. રાતકા વખત ગેતીઅફરોઝ ધકરાકે મુવાશીક તખ્તપર
સવાર હોકે મહેલમેં હાખીલ હુધ, ઝોર મલીકમોહમ્મદકી પાસ બ-
ચેઠકે એક પરીઝાદકો ધશારકી, ઉસ ધશારકે મુવાશીક સાકી હોકે
દોનોંક શરાબ પીલામ, તો દોનોં આશક માલુક નશેમેં મસ્ત હો-
કે દેરનક આપમમેં બેહીજબીસે ખ્યાર, ઝોર ધખલાશકી બાતે ક-
રતે રહે, ફેર નીંદમેં ગાશીલ હોકે અચેસે સોચે કે, કુછ ખબર ન
રહી. સુખ્હેકા વક્ત દોનોંને મુંહ હાથ ધોચે ગેતીઅફરોઝ ભોલી.
અચે મલીકમોહમ્મદ, આજ મેરે ભાઈકા ખ્યાહ હચે, અગર તેરે
તઈ બરાત દેખનેકા શચોકહો તો તુબી મેરે સાથ ચલવોહ બોલા,
બહોત અછા તો તખ્તપકે અપને સાથ બીઠાકર જીમ જગા બરા-
તકી તધ્યારી હોતીથી વહાં લેકે આઈ. હુઝુરકા અહેસેકારેને બરા-
તકે ચલનેક વાસ્તે તમામ બાઝાર આરાસ્તા કરકે દો તરફા દુકાનોં
કી, માહતાબકી રોશની ઉસકા આગે ઝરદ માલુમ હોતીથી ફેર મા-
મુલકે મુવાશીક દુલેકા ધોડેપર સવાર કરકે બડી ધુમસે દુલહનકે
મકાનમેં લેગચે. વોહ બરાતીઓંકે એક મકાનમેં બીઠાકર નવશા-
હકો જનાને મહેલમેં લેગચે. ઝોર એક મકાન ખાસમેં બીઠાકર
અપને રસમો આધનકે મુવાશી ખ્યાહ કરદીયા. ઝોર પાંચ ચાર રો-
જતકે બરાતીઓંકે અપને ઘર રખકે શરત મેહેમાન દારીકી બજા
લાચે, યાને એક લહેઝા બરાતીઓંકી ખબર ગીરી, ઝોર દીલદારીસે
ગાશીલ ન હુચે. આખીરલઅમર સમટીને કીસમ કીસમકે તોહફે,
ઝોર અસબાબ બેશુમાર દહેઝમેં દેકે બચોત આજેઝીસે હાથ બેઠકર
કહા કે, આજસે બીરદારીમેં મેરી ધજત, ઝોર આબરૂ જીયાહા હુધ. ફેર
અસરશાહકે સરદારોકો હરએકકે મરતબેકે મુવાશીક સરપાવદેકે રખ-

સત કીયા અસરશાહે વહાંસે સાત ખુશી, નીસાતકે બર ત સમેત
રવાના હોકે અપને ઘર દાખીલ હુવા ઓર ઇસશાદીસે શાદ હોકર
તમામ રોઝ દાદે હહેશમેં મશગુલ રહા. શામકે વક્ત સખકો રૂ
ખસત કરકે આપ મહેલમેં દાખીલ ખુવા ગેતીઅફરોઝ મલેકમો-
હમ્મદકો સાથ લેકે અપને મહેલમેં તશરીફ લેગઇ, ઓર પલંગ-
પર બચ્ચેકે દોનોને દો દો ખ્યાલે શરાબકે પીચે. ગેતીઅફરોઝ
નશીમેં આકર નેહાયત ખુશીસે હન્સકે બેહીજનનખીકી બાતેં કરને
લગી. તખ મલીકમોહમ્મદને કહા, સુન અચ્ચે બેવફા મુદતસે
મચ્ચે તેરે ઇસ્કમેં ગીરફતાર હું, ઓર તેરે દીલમેં હરખીઝ વ-
ફાકા અસર નહીં, આખીરતુ કબી મેરે હાલપર મેહેરબાન હો
ગીયા નહીં ?

બચ્ચેત.

તેરા ગુરૂર મેરા ઇજઝ કબતલક ઝાલીમ,

હરચેક બાતકી આખીર કુછ ઇતેહાબી હચ્ચે;

ઉસકો યેહ બાત બહોત ખુશ આઈ, ઓર કહા, અચ્ચે ચાર
મેહેરબાન વ અચ્ચે મુશફીક રાહતેજનન સય હચ્ચે, જચ્ચેસી જચ્ચે-
સી આફતે તુને મેરે વાસ્તે ઉઠઇ હચ્ચે સો તેરાહી કામ થા,
ઓર મચ્ચેબી તેરી વફાદારીકી અચ્ચેસી મમતુનહું કે, મેરા દીલ
જનનતા હચ્ચે, લેકીન યેહ વોહ મકાન હચ્ચે કે, જહાં આદમીકા
ચાલ નહીં; દો ચાર દીન કે જખતક હમયહાં હચ્ચે તખતક ઓર
સખર કર, આખીર તેરા મતલબ હાંસીલ હોગા મલીક મોહમ્મદને
ચેક આહબરકે કહા, અચ્ચે અહદ શકત આગે તુને અચ્ચેસે
અચ્ચેસે કઈ બાર વાદે કીચેથે. પર કબી વાદા વફા ન હુવા, યેહ
વોહ બચ્ચે ખુબ જનનતા હું કે, તું જહુટ મુઠકે વાદોંસે મુજહે
બહેલાતી હચ્ચે, અખબી તેરે તઈ મેરી આરઝ હાસીલ કરની શા-
યદ મંઝૂર નહીં ?

બચ્ચેત.

મેરે મીલનેકી તુજહકો તખ હવસ હોવે અગર હોવે.

કે મુજહમેં ચેક રમક બાકી નફસ હોવે અગર હોવે.

ગેતીઅફરોઝને કુછ જવાબ ન દીયા, ઓર તસલીફ
વાસ્તે અપને હાથસે ચેક ખ્યાલા શરાબકા ઉસે પીલાયા;

ઝોર એક પ્યાલા અપને પીયા ફર દે. ચાર ઘડી આપસમે ખુ-
શીકી ખાતે કરતે કરતે શો રહે મલીકમોહમદને ઉઠકર ચાહા કે,
ધંજારખદ ખોલે, તો વોહ હાથ લગાતેહી ચોંક ઉઠી, ઝોર તખર-
સુમ હોકર કહા, અએ મલીક, કયું દીવાના હુવા હએ; મએ અ-
પની ઝીંદગીકામજા તુજહે જનતી હું, ઝોર તુ ખ્યામખ્યાહ અપ-
ની જન ખોતે, ઝોર મેરે રસવા કરનેકો દર પએ હુવા હએ.

સુનાયે ઇન દીનેમે કઠખાર હરકતે ના મુન સખ તુજહસે હુઈ
પર મએને તેરી તદ્દસીરોંકી સજા ઇસ વાસ્તે નદી, કે નાહક
ખીગાને મુરદમે મારા જાવેગા, ઝોર અખ તેરવાકા નઝદીકે પહોં-
ચા હએ અગર મેરા કહેના માને તો થોડે દીન ઝોર સખર કર.
નહીં તો મેરેદેખનેકોબી તરોંગા, ઝોર ખુદા જાને આઈદા કયા
હાલ હોગા? મલીકમોહમદને કુછ જવાબ ન દીયા, ઝોર એક
આહ ભરકે ચેહ દોહરા પડા.

દોહરા.

સીસ જે દેખેં નએન લેં સોમીતા કર નહીં લાગ,
સાકરેકો કયા દોસ હએ સોહેં હમારે ભાગ.

જખ ખાતે યહાં તક પહોંચી તખ સમનરખખ નોંને કરવટ
ફેરકે કહા, અએ દાના દીલ ઉસ ખીયારેને અએસી અએસી આ-
ફતે, ઝોર ખલાએ અપને ઉપર ઉકાઈ ખારે ચેહ તો કહેા. આ-
ખીર અપની મુરાદકો પહોંચા યા નહીં યા આહે માર મારકે મર
ગયા, શેખ ખુજુરગવાસ્તે તખરસુમ હોકર કહા કે, આગે મુનનેસે
માલુમ હોગા આઝરસાહ સમનરખકે ઇતના ખોલનેસે નેહાયત
ખુશ હુવા, ઝોર શેખકે કદમેપર ગીર પડા, ઝોર દાનાદીલકી શુ-
કર ચુઝારી કરકે કહા, 'મએ' જનતતા હું કે, તુમહારી જખાનકી
અરકતસે સમનરખ હોશમે આતી ચલી હએ નહીં તો કયા મુમકી-
ન કે, અએશે કીરસે કહાનીઓંસે હોશમે આવે. દાનાદીલ ખોલા,
સચ હએ તુમહારી પહેલી કખીલાને ઇસપર અએસા જાદુ કીયા-
થા કે, અગર હમ અએસે અએસે લાખ કીરશે સુનાતે, તોબી કુ-
છ ફાયદા ન હોતા, લેકીન જે ઉસકે હાલપર હઝરત શેખ ખુ-
જુરમ દીલસે મેહેરખાન હએ તો ચેહ સખ આપકી કરામતકા

અસર હયે, અબી ધસી ગુફતગોમે ઘે કે એક બારગી સમનરખ-
ને બેકરાર હોકે કહા, અએ દાનાદીલ, યેહ બાતે, ઓર વક્ત
કરતા. બારે અબી ગેતીઅફરોજ, ઓર મલીકમોમદકા અહેવાલ
જલદી બયાન કર કે, હસ આશક ખીચ રેકે હલપર મેરા દીલ
બહોત કુડતા હયે શેખને દેખા કે મલીકમોમદકા કીરસા. ઓર
હકીકત સુનનેસે સમનરખકો બહોત શયોક હયે, ઓર ઇસકા
દીલ નેહાયત બેતાબ હયે તબ શેખને અપને દુસરે મુરીદ રોશન
ઝમીરકો ઇશારા કીયા કે તુને જો કુછ દેખા યા સૂતા હયે સો
બયાનકર.

બયાન કરતા રોશન ઝમીર મુરીદ દુસરા શેખ સનઆનકા રૂણર
અઝારશાહવ સમનરખ બાનોકે, ઓર ખુદકા ગીરફતાર
હોના અઝદહાકે હામમે, ઓર નબત પાના
ખુદહીકે હાથસે.

જબ કે રોશનઝમીરને આપને પીરસે પરવાનગી પાઠ, તબ
સમનરખસે કહા કે અએમસેકયે આગ્રાક, અબી મેરે તરફ કાન
લગાકર ધયાતસે સુનકે, મએ એક વક્ત જવાનીસે કાફીલેકેસાથ
મીસરકો બતાયા, ઇતેફાકન એક પહાડકે નીચે કાફીલેકે મંઝીલ
હુઈ, તો તમામ રોઝ મામુલકી મવાફીક હર કામ બાતે પકાનેમે
મશગુલ રહા રતકો હરએકને અપને બીરતરેપર આરામ કીયા
ઉસી રાત મેરે તઈ પાયબાનેકી હાજત હુઈ તો, મએ ઉઠા, "ઓ-
ર પાયબાનેકો ચલા; આગે જાકે દેખતા કયા હું કે કાફીલે કે
આસ પાસ એક ઊંચી દીવાર હયે! મએ ઉરો દેખકર હએર-
તમે રહા કે, જબ યહાં ઉતરેયે તબ તો કુછ ન થાં અબી યેહ
દીવાર કહાસે આઠ. ફેર હાથ લગાકે જો દેખા તો ઝરાઝરા ગર-
મ, ઓર કુછ નરમ ચીઝ હયે! મએને કહા, ઇલાહી યેહ કયા
હયે એક સાચત ઉસપર હાથ ફેરતા રહા, તો દરીઆફત હુવા
કે ખુડા અઝદહા હયે સો તમામ કાફીલેકો ઘેરકે પડા હયે યેહ
દેખતેકી મુજહે યકીન હુવા કે અબી સરાકી મએત ઇસકે લીખી
હયે સો હકતઆવાને ઇસકી ખુદક એકા રોઝકે વારને હમે યહાં
બેબ હયે મએ ઇસી મનસુખેમેં થા કે, એકબાગી કાફીલેમેં શોર

ਹੁਥਾ, ਐਸੇ ਸਭ ਬੋਲ ਬੀਧਾ ਉਠੇ, ਕੋਠ ਕਹੇਤਾ ਕੇ, ਅਯੋਧਾਏ ਮਰ-
ਨੇਕਾ ਤੋ ਕੁਝ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਹੀਂ ਲੇਕੀਨ ਅਫ਼ਸੋਸ ਧੇਲੁ ਹਯੋ ਕੇ, ਹਮਾ-
ਰੇ ਮਰਨੇਕਾ ਘਰ ਨ ਪਹੋਚਿਯੋਗੀ ਕੋਠ ਕਹੇਤਾਥਾ ਕੇ ਅਗਰ ਹ-
ਮਕੇ ਮਾਲੁਮ ਹੋਤਾ ਕੇ ਧੇਲੁ ਮਕਾਨ ਅਯਫ਼ਲੇਕਾ ਹਯੋ ਤੋ ਰਾਤਕੇ ਧਰਮ
ਧਰਮ ਕਰੇ. ਕੋਠ ਕਹੇਤਾਥਾ ਕੇ, ਹਯੋਫ਼ ਸਫ਼ ਹਯੋਫ਼ ਕੇ ਅਯੋਧਾਏ
ਜਗਾ ਮਾਰੇ ਗਯੋ; ਨ ਕਹਨ ਕੇ ਨ ਕਹਨਕੇ ਮਯੋਨੇ ਦੀਲ ਮਯਯੁਤ ਕ-
ਰੇ ਕਹਾ ਅਯੋ ਧਾਰੋ ਆਪ ਮੁਯੋ ਜਗਪਰ ਰੋ ? ਧਾਰੋ ਜਯ ਅਪ-
ਨਾਹੀ ਭੁਨ ਰਹਾ ਤਯ ਲਭਕੇ ਯਾਧੋਕਿ ਕਯਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹਯੋ ਅਗਰ ਹ-
ਮ ਸਭੋਂਕੀ ਮਯੋਤ ਖਿਸੀ ਹਯੋਵਾਤਕੇ ਹਾਤ ਹਯੋ ਤੋ “ਮਰੇ ਅ-
ਯੋਧਾ ਜਯਨੇਦਾਰ” ਕੁਝ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਹੀਂ ਐਸੇ ਹਮਾਰੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕੀ-
ਯੋਸੇ ਕਪੀ ਛਾਸੀਲ ਖਿਸੀ ਗੁਫ਼ਤਗੋਮੇ ਸੁਯਯੋ. ਹੁਥ ਐਸੇ ਉਯਯੋਯੋਮੇ
ਸਯਨੇ ਦੇਖਾ ਕੇ ਯੋਕ ਯਯਾ ਸੀਯਾਫ਼ ਅਯਫ਼ਲਾ ਹਯੋ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀਲੇਕੇ ਗੀਰ
ਧੇਰਾ ਕੀਯੋ ਹੁਯੋ ਮੁੰਹਮੇਂ ਅਪਨੀ ਦੁਮ ਫਾਯੋ ਹੁਯੋ ਪਯਾ ਹਯੋ, ਐਸੇ
ਹਮਯਫ਼ਮ ਫੁਕਾਰੇ ਮਾਰਤਾ ਹਯੋ ਕੇ ਭੁਸਤੀ ਆਵਾਜ਼ਕੇ ਸੋਂਤਕ ਜਾਤੀ ਹ-
ਯੋ ਨ ਆਦਮੀਯੋਕੇ ਯਾਨੇਕਾ ਕਰੁ ਕਰਤਾ ਹਯੋ, ਨ ਨੀਕਲਨਕੀ
ਰਾਹ ਦੇਤਾ ਹਯੋ. ਸਯ ਆਦਮੀ ਧਮਰਾਕੇ ਫ਼ੀਕਰਮੰਦ ਹੁਯੋ, ਕਯਾ ਖ਼ਲਾ-
ਜ ਕਯਾ ਯਾਹੀਯੋ, ਐਸੇ ਯੁਫ਼ਾਏ ਧੇਲੁ ਹੋਯਾ ਮਾਂਗੇਧੇ ਕੇ ਕੀਸੀ ਤਰੇ-
ਹ ਉਸ ਯਾਧੀਮਸੇ ਯਯਕਾਸੀ ਪਾਏ, ਐਸੇ ਧੇਲੁ ਹਰਮੀਯ ਦੀਲਤਾ ਨਯਾ,
ਯਕਾਯਕ ਮੇਰੀ ਅਯਯਲਮੇਂ ਧੇਲੁ ਆਯਾਕੇ ਪਾਂਧ ਸਾਤ ਤੀ ਤੀਰ ਖਿਸਪਰ
ਯਯਾਫ਼, ਅਗਰ ਮਾਰਾ ਜਯੋਗਾ ਤੋ ਯੁਫ਼ਾਕੇ ਸੋਂਕਤੋ ਯਫ਼ਲਾ ਭੁ ਯਯੋਗਾ
ਧਗਨ ਧੇਲੁ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਹਕਮੇਂ ਹਫ਼ਮੇ ਮਲੇਕੁਧ ਮਯੋਤ ਯਨਕੇ ਯਯੋਕਾ
ਹਯੋ. ਮਯੋਨੇ ਯਾਫ਼ਾ ਕੇ ਤੀਰ ਅਯੋਸਾ ਮਾਫ਼ ਕੇ ਆਰ ਪਾਰ ਫ਼ੋਜਯੋ,
ਧਤਨੇਮੇਂ ਅਯਫ਼ਲੇਨੇ ਦੁਮਸੇ ਹੋ ਤੀਰਕੇ ਫ਼ਾਸਯੋਪਰ ਮੁੰਹ ਕਰਲੀਯਾ, ਮਯੋ-
ਨੇ ਯਾਫ਼ਾ ਕੇ ਯਾਫ਼ੇਰ ਨੀਕਲ ਜਾਫ਼ ਉਸਨੇ ਫ਼ੇਰ ਦੁਮ ਸਮੇਟਕੇ ਭੁਯਯੀ-
ਤੀਧ ਮੁੰਹਮੇਂ ਫਾਯਯੀ.

ਅਲਖੀਰਸਾ ਮਯੋਨੇ ਪਾਂਧ ਧਾਰ ਮਰਤਯੋ ਉਸੀ ਤਰੇਹ ਤੀਰ
ਯਯਾਨੇਕਾ ਧਰਾਫ਼ਾ ਕੀਯਾ, ਐਸੇ ਧੇਲੁਯੀ ਉਸੀ ਤਰੇਹ ਯੁਫ਼ਾ ਯੁਫ਼ਾ
ਹੋ ਫ਼ੋਕਰ ਯਫ਼ਰਤੁਰ ਫ਼ੋਜਯਾ. ਮਯੋ ਅਪਨੇ ਦੀਲਮੇਂ ਸੋਂਧਾ ਕੇ,
ਅਯੀ ਤੋ ਧੇਲੁ ਕੀਸੀਕੇ ਦੁਯ ਦੇਤਾ ਨਹੀਂ, ਅਗਰ ਤੀਰ ਮਾਫ਼ਾ
ਤੋ ਉਸੀ ਵਕਤ ਗੁਰਸੇਮੇਂ ਆਕਰ ਸਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀਲੇਕੇ ਆਜਯੋਗਾ.

મંચેને વહાણે કાફીલેમેં આકર કહાકે પસ અઝઢેને ને હમકો રોકા હએ સો બેસખખ ખુદા જાને ઇસકા કયા મતલબ હએ અગર હમારા ખાના મંજુર હોતાનો અખતક જીતા ન છોડતા, મેરી અકલમેં યેહ આતા હએ કે, સારે કાફીલેમેં ને લોગ ખુઝુ-રમ ઓર જહાં દીદા હએ સખકો જમા કરકે મશવીરત કરના, ઓર સખકી સલાહસે ને તજવીષ ઈએરે, ઉસી મવાફીક કરના. યેહ ખાત સખકો પસંદ આઇ ઉસી વકત કાફીલેમેં જીતને ખુઝુરગ. ઓર જહાંગીદા લોગલે ઉન્હેં ખુલાકર કહી કે, ઇસ મુઝીને ને કાફીલોકી રાહ રોકી હએ તો અખખતા ઇસકા કુછ મુઅદા હએ, ઉસ વકત કીસીને જવાબ ન દીયાથા, ઉસમેસે એક પીરમરદ બોલા, સુનો અએ અઝીઝો અગર ઇસે હમારે મારનેકા ઇરાદા હોતા તો અખ તક ઝીંદા ન છોડતા, ઇસકે દીલમેં કુછ મતલબ હએ, પર બોલ નહીં સકતા, અગર કોઈ જાકે ઉસકા મુક્સદ પુછે તો અલખતા ઉશારેસે કુછ કહેગા. સખને મેરે તરફ દેખકર કહા, કે રોશનઝમીરકે સીવા ઓર કીસીમે ઇત િ જુરઅતન હોસકેગી કે, ઉસકે પાસ જાવે મંચેને ઉસી વકત અલ્લાહકો અપની પનાહ કરકે કદમ ઉઠાયા, ઓર ઉસ સાખકે સરકે પાસ જાકે કહા કે અએ મેહેરબાન તુને યેહ કયા કામ કીયા હએ કે ઇતને ખુદાકે બંદોકા દુખ દેતા હએ, હર કોઇ અપને અપને કામકો ઘરસે નીકલા હએ તો તુ ઉનકો જાને નહીં દેતા. અગર તેરા કુછ મતલબ હએ તો મુજહસે કહેકો ઉસકી તદખીર કંઈ સાંપને યેહ ખાત સુનકર તીન તીરકે ફાસલેપર અપના સર લેગયા મંચેને ઉનકે કાફેલે સાલા સેયેહ અહેવાલ જાહીર કીયા ઉસ પીરમરદને કે જીસને યેહ તદખીર ખતરાધથી કહા તુમ હરગીઝ મત ડરો કે અઝઢેને રાહ દીહએ મેરે સાથ આઓ મંચે તુમહેં લે ચલું, કાફીલોકે સખ લોગ અપની અપની ગઠડી ખુકચે બાંધકે ઉસકે સાથ હએ, લોકન કીસીકી જુરઅત ન હુઈ કે, બહાદુરી કરકે બાલેક નીકલજાવે. આખીર વોહી પીરમરદ અપને ઘોડેપર સવાર હોકે બાહાદુરીસે બાહેર ચલા ગયા ઉસકે પીછે આહીરતા આહીરતા ઓર લોગબી નીકલને

લગે. જળ મંએળને લગા તળ અઝદહેને બદસ્તુર અપની દુમ મુંહમે દાબકે રાહ બંદ કીયા ! મંએ સમજહા કે, મંએને જે ઉસકે મારનેકે વાસતે તીર ખીંચાથા, ઇસ સળખસે મુજહબર શુ-સ્શે હએ જળ મંએ પીછે હટ ગયા, તળ સાંપને બદસ્તુર સબો કો રાહ દીયા. ફેર સળ આદમી નીકલને લગે. થોડી દે કે બાદ મંએને ફેર ચાહાકે, ઝોર લોગોકે સાથ સામીલ હોકે બાહેર નીક-લજાઉ સાંપને ફેર સર સમેટા લીયા ! જળ મંએ દો ચાર કદમ પીછે સરકા, તળ ઉસને રાહ દીયા. થોડેસે આદમીકેબાકી રહેથે વોહબી નીકલ ગએ. તળ મંએ લહાં અકેલારહા ઝોર અપને દી-લમેં ગએર કરતાથા કે, અગર ઇસકો મારના મંજુર હોતાનો સ-ળ કાફીલેકે લોગ બાહેર નીકલ ગએ, કયું નીકલને દેતા ? અલ-બતા મુજેહીસે ઉસકો કામ હએ, ઝોર કાફીલેકે લોગ આપસમેં કહેતેથે કે રોશ નઝમીરને જે ઉસકે મારનેકો તીર તીર ખીંચાથા, ઇમ વાસતે ઉસકો કએદ કીયા હએ, નહીં તો ઝોર કીમીસે મ જાહસ કયું ન હુવા ! ફેર કાફીલે સાલારને મુજહકો પુકારકર કહી, અએ રોશનઝમીર તુ જનતા હએ કે, અઝદહેસે હમારા કુછ બસ નહી ચલતા, લાચાર, અબ હમ; રૂખસત હોતે હએ ઝોર તેરે તમ ખુદાકો સોંપા, અગર તેરી જીંદગી બાકી હએ તો ઉસ અઝ-દહેસ કુછ ખતરા નહી વગર ન તકદીરકે આગે તદબીર નહી ચ-લતી મંએતે કહા, અએ સાહેબ ચેહ તો બેસર હએ કે અગર મેરી મએત ઇસ અઝદહેકે હાથ લીખી હએતો કોઇ બચા નહી સકતા લેકીન મુરવ્વતસે દુર હએ કે મુજહે ઇસ બલામેં તનહા છોડકર તુમ સળ ચલેજાઓ ઝોર ચેહ તો ખુદાકો માલુમ હએ કે, મેરી મએત આઇ હએ યા માનીદ ઉસ સતર આદમીઓકે કે એકકો શુંખઝમેંસે નીકાલ ઉનહાતર મારે ગએથે. તુમ સળ મા-રે જાઓ ઝોર મંએઉસ જવાનકી તરેહ જીસે નીકાલ દીયાથા જીતા રહું ! મીર કાફીલા મુજહસે ચેહ બત મુનકે બોલા, અએ રોશનઝમીર ઉનસતર આદમીઓકી હકીકત મુફરસીલ બયાન કરકે ઉન્હોને એકકો કીસ વાસ્તે નીકાલ દીયાથા, ઝોર આપ સળ કયું કર મારેગએ ?

પુછના કાફીલેસાલારકા રોશનઝમીરસે કચ્છેફીયત ઉનસત્તર
આદમીયોફી, ગુ'બઝમે' ઉનપર કયા સદમા ગુઝરા
ઓર ઉનમે'સે એકકો નજત ફીસ તરેહસે
મીલી, ઓર વોહ સત્તર આદમી
ફીસ તરેહ મારે ગચ્છે.

યું સુના હચ્છે કે, ઝમાનચે સલકમે' સતર આદમી એક
શહેરસે મુતફીક હોકર મુસાફરીકે વાસ્તે નીકલેયે. જળ એક મચ્છે-
દાનમે' પહોંચે તખ મેહ બરસના શુર હુવા, ઓર ઉસ જંગલમે
કુછ અચ્છેસા સાયા ન થા કે, જસકી ઓટમે ભીગનેસે બચે.
મગર વહાંસે કોસ પાવ એકપર એક બડા ગુબઝ નઝર આયા
તો ભીમનેક ડરસે યેહ સખ દચ્છોડકે ઉસ ગુ'બઝમે' ધુસે ઉનકે
વહાં દાખીલ હોનેકે બાદ ચારોં તરફસે અચસી બદલી છાઇ કે
આસમાન નજર ન આતા થા બલકે તમામ ખીઆબાન તારીક
હોગયા, ઓર ઇસ ઓરોશોરસે બાદલ ગરજતા થાકે ઝમીન કાંપ-
તીથી, ઓર હમબદમ ખીજલી કરડકે ગુ'બઝકે નઝદીક આનકે
અચ્છેસી ચમકતીથી કે, ગોયા ગીરાહી ચાહતી હયે, ઓર મેહ
ઇસ ઓરો શોરસે બરસતાથા કે; ચાર ઘડીમે' સખ જંગલ પા-
નીસે ભરગયા.

મસનવી.

મેહ બરસતાથા ઇસકદર એક લખ્ત, થા યેહ નઝદીક તુટજાવે દરખ્ત,
શોર અચ્છેસા થા બાદલોકાં વહાં, કે ઝમી આસમાં હુચ્છે લરઝાં;
કહું ખીજલીકા કયા ચમકના યાર એક પલક મારનેમે સવ સવ બાર.

ઉન સબોંને યેહ અહેવાલ દેખકર કહા કે, યેહ ખીજલી
જો ઇસ ગુ'બઝકે નઝદીક હો હોજતી હચ્છે, સો બેસખખ
નહીં, ઉનમે'સે એક શખશ બોલા કે, મેરી અકલમે' યે આતા
હચ્છે કે, હમ સખમેસે ફીસી એકકી મચ્છોત આઇ હચ્છે, તો
ઉસકે મારનેકે વાસતે ઘડી ઘડી ખીજલી આતી હચ્છે, લેકની
જો ઓર લોગ ઇસ ગુ'બઝમે' હચ્છે, ઇસ સખખસે ગીરતી
નહીં, આખીર ગીરેગી, ઓર એકકે વાસતે સખકા જ મુકમે'
જાચેગા, બસ ઇસમે મુનાસીબ યેહ હચ્છે કે, દરવાઝકે સામને
જો કે ખજુરકા દરખ્ત હચ્છે સો એક એક શખશ જાકે ઉસે

હાથ લગા આવે, જીસકી અજલ હોની ઉસકે ઉપર બીજલી ગીરંગી, ઝોર સખ બચનવેગે. યેહ સુલાહ સખકો પસંદ આઈ, તો દરજે બદરજે એક એક આદમી ઉસ ખજુરકે દરખતકે હાથ લગાકર આતાથા. ઊસી તરેહ ઉનહતર આદમી ઉસ દરખતકે હાથ લગાકર આએ ઝોર એક બાકી રહાકેર બીજલી સાઅત બ સાઅત ઝોરબી નઝદીક આકાર ચમકને લગી ઝોર સખકો ચકીન હુવા હુવા કે. યેહ શખસ જે બાકી રહા હએ, ઉસીકે વાસતે દમખદમ બીજલી આતી હએ તો શખ બઝીદ હોકર ઉસકો કહેને લગે કે અબ તુબી જાકે ઉસ દરખતકે હાથ લગાકર આ. ઉસને દેખા કે યેહ સખ દરખતકે હાથ લગાકર આએ હએ. અગર ધનમેસે કીસકો મએાત હોતી તો અલબતા બીજલી ઉસકે ગીરતી બેશક મેરીહી મએાત હએ. તો વોહ સખસે થીનતો આજેઝી કરકે બોલા, અએ અઝીઝો મંચબી જાનતાહું કે, બેશક મેરે મારનેકો ઘડી ઘડી બીજલી આતી હએ અગર મુજહે યહાં ચેક ગોશમે બયેઠ રહેને દો, તો તુમહારે અબખસે મેરી જાન બચતી હએ. ઉનહોંને કહા અએ બેવકુફ દેખતા નહીં કે ઘડી ઘડી ગુંબઝકો બીજલી છી જાતી હએ. અબ તુજહે બયેઠ રહેને દે-તો તેરે સખબ હમ સખબીન મએાત આએ મરેં.

ગરઝકે, વોહ બીચારા હરચંદ આજઝી વ મીનાપસે કહેતા રહા, પરઉન્હેં તરસ ન આયા, ઝોર ઝોરસે હાથ પકડકે ગુંબઝસે બાહરે દહેલ દીયા. લાચાર વોહ બીચારા મરનેપર રાઝી હોકર, કદમ ચારએક ગયાથા કે ચકાચક બીજલી ઉસ ગુંજેઝપર તડતડાકર ગીરી, તો સખ મારે ગએ, ઝોર વોહ અપને ઘર સલામત પહોંચ્યા. અગર ઊસકી આજઝીપર રહમ કરતે તો સખકા જીખચતા, ઝોર વોહ તમામ ઉમર એહેસાનમંદ રહેતા. પર કયું રહમ કંતે કે, તકદીરે ધલાહીસે ઉનકે નસીબમેં ચુંહી મરના લીખાથા, ઉસી તરેહ તુમબી-મેરી મએાત અઝદહેકે હાથ જાનકે બેમુરબતી કરકે મુજહે બલામેં એકલા છોડ ચલે હો. ઝોર આખીરકારકા અલાહકે સીવાએ કીસકો માલુમ નહીં હએ, ખુદા જાને મએં માફગા થા માનીંદ ઉસ એક જવાંકે જીતા રહું. ઝોર તુમ સખ મારે

જાઓ, અગરચે તુમહેં મેરે જીનેકા ભરોંલા નહીં, લેકીનવોહી મી-
સત્ર હએ કે, “જમતક સામતય તક આસ.” મુજહે અમબી
ખુદાકી દરગાહસે ચેક ભરોસા લએ કે ઇસ બલાસે બચું, બારે
મેરી મેન બાતોસે મીર કાફીલા કે દીક્રમેં રહમ આયા. ઉસને સો-
ગંદ આકે કહા, અએ રોશન ઝમીર યહાંસે દો, કોસ પર ફકાને
બાગમેં આઠ દીન તેરી ઇતેઝારીમેં મુકામ કરેંગે, અગર ઉસ અ-
રથેમેં તુ અઝહાકે હાથસે ન જાત પાકર આયા તો બેહેતર હએ,
નહીં તો લાચાર, આગેકો રવાના હોગે. મએને કહા અગ, મગર
એક કુઝા પાનીકા છોડ જાઓ શાયદ કામ આગે, વોહ મુજહે
પાની દેકે રવાના હએ. અએ બાતો, જમ વહાંસે કાફીલા કુચ ક-
રે દુર નીકલ ગયા, ઝોર નઝરસે ગાયબ હવા તમ અઝહા જો-
હલકા મારે બએઠા થા, મુંડસે દુમ છોડકે ત્રીન કોસ તક લબા
હોગયા, ઝોર સર ઉચા કરકે કાફીલેકે તરફ દેખને લગા. મએને
ઈતિની દુરસત પાકે જાનકી દહેશતસે ચાહા કે ભાચું, ખતનેમેં અ-
ઝહાને દુનમે લપેટકે મુજેહ અપને તરફ ખીચ લીહા, ઝોર ઇશ્વા
રેસે કહા કે, મેરી પીઠ પર ચડ બએઠ ફેર મએં મારે ડરકે ઉસ
કી પીઠપર સવાર ન હુઆ, ઉસને મુજહે મુહસે પકડકે અપની
પીઠપર સવાર કીયા ઝોર દહની તરફકો રવાના હવા. ઉસકી પીઠ
અઝબસકે ચીકનીથી, મએં ઉસ પરસે ફીસલકર ઝમીનપર ગીર
પડા. ઉસને ફેર ઉઠાકે ગરદન પર સવાર કીયા, ઝોર મએને ઉ-
સકી ગરદનકો દોનો હાથોસે ખુબ મઝમુત પકડ લીયા. ઝોર વોહ
અઝહા જીધરકો લેચલા, મેરા કુછ બસ નથા. જમ ઉસને જાતા,
કે, યેહ આદમી સંબલકે ખુબ મઝમુત બએઠા હએ, તમ શીત-
બી કદમ ઉઠાકે થોડી દેરે બાદ પહાડકે નીચે એક બડે ગારમે
લેજાકર મુજહે પીઠસે ઉતાર દીયા, ઝોર ઇશ્વારેસે કહા કે ઉસ-
કે અંદર જ. મએં બીસ મીલાહ કહેકે ગારકે અંદર લયા, તો
વહાં કુછ નઝર ન આયા; બાહેર; નીકલકે મએને દેખા કે,
આપ ગારકે કીનારેપર ખડા હવા ઇશ્વારા કરા હએ કે, ફેર
અંદર જ. મએને અકવસે દીઆફન કીયા કે, યેહ જો આપ
નહીં આતા, ઝોર મુજહકો બાર બાર બેજતા હએ, શાયદ

वहाँ कोर्छ घससेली ओरआवर हये के, उसकी दडैयतसे अंदर न-
हीं सकता, मये ने डेरली अंदर नके जे देखा तो, वहाँ कुछ
नथा, डेर वहाँसे जाडेर नीकलकर उससे कहा के, घसगारके अंदर
नके मयेने दरअबंद नीगाह डी, पर कुछ नजर न आया.

येह आत सुनके उस अजदहेने अयेसा नारा मारा के, उ-
सकी आवाजसे जमीन कांप अयेसा उठी ! मये हीनमे येह स-
मजहा के, गारके अंदरसे जाली धीर आयाहुं घस वास्ते येह
शुरसे हुवा हये ! अय क़िछ हममे मुजहे नीगल जगा. उ-
सने मेरे येडेरका रंग तयदील हेमकर कहा. अये आदमी अ-
पनी आतर जमा रय तुजहे दरगीज डर नहीं ! अजदहेकी आ-
वांज सुनके घरी हो जेकके जाह, अक भीछु उसगारसे जाडेर नीक-
ला. उसे हेमतेही जेतहाशा अयसा जागाके दरगीज पीछे धीरके
न देखा. जय कोस जेक पर पहुँचा. तय जग होके मुजहे छ-
शारेसे कहा के, येह भीछु मेरा दुशमन हये उसके मार, अगर
न मारेगा तो मये तुजहे मार जलुंगा मये तीर लीये हुवे
उस बीसुकी राह रोकके जग हुवा, तो वोह अजदहा पीछा छो-
डकर मेरे तरफ आया. मयेने जेक तीर अयेसा लगाया, के उ-
सके हो तुकडे होगये, ओर धीवरओर भर गया मयेने पास न
के आहा के, अपना तीर नीकालहुं, तो उसके जहेसे राय-
होगयाथा ! मये हेमकर मुतअजन्नुय हुवा ओर अजरहा उसके
भरनेसे नेहायत पुश होकर शाहं वहरहां आया, ओर मोरे क-
मोपर सर रयआ अये जानो; वो अजव ज- मानाथा के, अ-
गर कोर्छ हयेवानसे नेकी करताथा. तो वोहली हेसानमंद होता-
था घस जमानेमे अगर कोर्छ आदमी के वास्ते जन देवे, तोली
वोह जेसेसान न माने.

गरज वोह सांप मुजवे अपनी गरदनपर सवार करके उस गारके
अंदर ले गया, गया, वहाँ अयेसी तारीकीथी के अपना हाथ अपनेको न
सुजताथा. उसके आगे थोड़ी दूर ओर गया, तो तो जेक पाकीका मकानथाके,
आदता पकी रेशनीसोनी रेशनतर याने जयजल लाल शय्यीरागकी

રોશનીયી કે હરએકદા ખીરજ એક અકલીમકા કહા ચાલીયે ઢેર
 લગેયે ! અઝઢેને મેરે તથા ઇશારેસે કહાડે; યેહ લાલ શળચીરાગ
 જસ કદર તુજહરો હે સદે; બાંધવે મએને દીલમે સોચા કે; અ-
 ગર યેહ લાલ લેત હુ, તો મઝદુરં દએસ્તી હએ; જસમે બેહેતર
 યેહ હએ કે; ખુદકે નાનપર ઉસકે હુશમનસે ઇસકી જન બચાયા
 દીલમે યેહ સરજ હકર મએને કહા મુજહે કંઈ દરકાર નહી; અ-
 ગર તેરા કામ હેનુકહો; તો તુ મુજહે ઇસ ગારસે બાહેલ નીકા-
 લહે; કે અપને કામકો જાકો હસને ઇશારા કીયા કે; જખતકે તું
 કાન લાએસે કોઈ લાન ન લેગા તખતકે મએ તુજહ જાને ન હું-
 ગા લાચાર મએને વહાંસે દો લાલ ઉકાકે અપને બાજુમે બાંધ
 લીએ. ફેર યેહ મુજહે જરદનપર સવાર કરકે બાહેર લાયા. વહાં
 એક ખુદા સુરીદ ગેશ, સજ્જપોશ, અસા હાથમે લીએ હુએ ખડાયા
 મએને ઇસ પારખરકો સલામ કીયા. હસને સલામકા જવાબ દે-
 કર હહા, અએ રોશનઝગાર, યેહ બાંધુ ઇસ અઝઢેકો રોઝ સ-
 તાતાયા, તુને ખુશ કીયા કે. હસે મારા: ખુદાએતઆલા હસ તેજકા
 બદલા દેગા. મએને મુતલીપર હોકર પુછા, અએ ખુજ્જક મએ તો
 અપકી સુરત સેબી વાકીફ નહી આપને મેરા નામ કયું કર જાતા ?
 હસને કહા ખુદાકી કદરતસે કહા કે, હસ બાંધુકા માદા હએ, બહેત
 દીન હએ કે, ઇસ અઝઢલાકી માદા હસને માર લાલાયા. અબ
 યેહ કીસી તરફકો ગઈ હએ, છે મહીનેકો આવેગી તો છે મહીનેકે
 બાદ તુજહે ફેર યહાં એક બાર ઝોર આના હેગા, ઝરર આપયો,
 ભુલીઓ મત; ઝોર જો તુ ન આવેગા તો તુ જમ જો હોના ?
 તુજહે આનકે મારડલેગી; ઝોર ઇસ અઝઢેકે દો બચએ હએ
 સો બાંધુકે હસે હસને મેરે હવાલે કરદીએ હએ; તો મએને એક
 જગા છુપા રખએ હએ; જખ તુ ફેર આવેગા તખ મએ કિતકાના
 દીખાઉંગા; ઝોર યેહ અઝઢલા મુજહે હમેશા ઇશારા કરતાયા કે.
 હસ બાંધુકો માર; મએ કહેતાયા કે હસકી મએત મેરે હાથ
 નહી હએ.

ઠગેશકન એક જવાન યહાં આવેગા; હસકે હાથસે હસકા

મચ્છોત હએ હો આજ નરકો તો તુને મારા; ઝોર માદકે ઝીંદ-
ગીકે કઈ દીન ઝોર બાકી હએ, અબકે મરતખે તુ જીસેબી મારેગા.
ઝોર કઈ કામ તેરે હાથસે ફતાહ હોગે, યેહ બાતે કહેકે બોલાકે,
મેરે ગરીબખાનેમેં જો કુછ માયસ્સર હએ સો કુબુલ કર ઝોર
આજકી રાત યહી આરામ કરકે સુખહોડો રખસત હો. મચ્છેને ક-
હા મુસલમાનોંકી દાવતસે ઇનકાર કરના અગરચે મુસલમાનીસે બ-
ધદ હએ, લેકીન આપસે પોશીદા નહી હએ, કે ઇસ વાસતે રહે નહી
સકતા યેહ ફરમ એ કે, આપકા ઇસમેં મુબારક કમા હએ ? ફર-
માયા કે, અચે રોશન ઝમીર અચેર અબ તુ જા, જબ ફેર આવેગા
તબ મચે અપના નામ બતાકિગા, હરગીઝ ભુલીયો નહી, ઝુરર
આધયો. જબતક મચ્છેકસ બુઝુર્ગસે હમકલામ રહા તખતક અઝ-
દહાં ખડા રહા જબ મચે ઉસસે રખસત હુવા, ફેર ઉસને અપની
ગરદનપર સવાર કરકે કાશીલેકે તરફ લેચલો. ઘડી એકકે બાદ દુર-
સે કાશીલેકે ખેમે નઝર આયે: મચ્છે દેખકર ખુશ હુવા જબ નઝદી-
ક ગયા તબ કાશીલેકે લોગ અઝદહાકો દેખકર ઘબરાએ, ઝોર આ-
પસમેં કહેને લગે કે, હમારે ઘેરનેકો વોહી અઝદહા ફેર આતા
હએ, અગર હમ અએસા જાનતે તો રોશનઝમીરકે વાસ્તે હરગીઝ
મુકામ ન કરતે મચ્છેને પુકારકે કહા, અએ અઝીઝો, કુછ અદેશા
મત કરો, યેહ કીસીકો દુખ નહી દેગા. થોડી દુર ઝોર લેજાકર
ઉસને મુજહે ઉતાર દીયા, ઝોર આપ ઘરકે તરફ રવાના હુવા.
મચ્છે કાશીલેમેં દાખીલ હોકર પહેલે કાશીલે સલારકે ડેરમેં ગયા.
સખ લોક મુતઅજઝુબ હોકર કહેને લગે અએ અઝીઝ તુને ક્યા
જાદુ કીયા કે, ઇસ અઝદહેકે હાથસે જીતા બચા ? બલકે આપ
અપની પીઠપર સવાર કરકે યહાં પહોંચા ગયા ? મચ્છેને અબ્વલસે
આખીર તક સખ કીરસા બયાન કીયા, તો સખ કાશીલેકે લોગ સુન-
કર ચારોં તરફસે મેરીજવાં મરદીપર શાખાશ, ઝોર આફરીન કીએ.
કાશીલા સાલાર:બોલા, અએ રોશનઝમીર જઝાકલા. યેહ જરદાનગી
તુને અએસી કીકે જએસી ઝરખુંદને શુખઅતકીથી ? મચ્છેને

કહા અએ મુશરીક, મુફ્સીલ ફરમાઇએ; કે; ઝરયુંદ કયોનથા
ઓર ઉસને ક્યા શુખેઅત કીધી ?

બયાન કરના રોશનઝમીરકા રૂખર મલકે આફક યાને

સમનરૂખ બાનોકે ઝરયુંદ હમદા દીકો.

રોખનઝમીરને કહા સુન અએ મલીકએ આફક મીર કાશી-
લા બોલા અએ જવાન રીવાયત કરને વાલોસે યું સુનાહએ કે હ-
મદાનમેં એક શખસથા બહોત દવલતમંદ કે દીસી ચીઝકી ઉસે
પરવાહ ન તી ઓર હમેના ખુશીસે જીંદગી કરતાથા ઓર ઉસકો
એક બેઠાથા ઝરયુંદ નામ જખ ઉસને હોશ સંભાલા તખસે તીરઅ
દાઝી ઓર બંદુક ઓર તરવાર ઓર સવારીકા ઉસકો અએસા
શઓક હુવા કે સીપા ફન સીપાહગીરી કે ઓર કીસી ઝીઝ પર
ઉસકી તખાઅત ન ઘગતીથી આખીર ઉસ કસમમેં અએસા કમા-
લ પએદા કીયા કે, આંદનીમેં ચીવટીકો તાકકર અગર તીર મારતા
તો હરગીઝ ખતા નકરતા ઓર સીપારે કે વરક તલવારસે ઇસ
સફાઇકે સાથ ઉતારતા કે દેખને વાલોકે મુતઅજજળ કરતા મુદ્દ-
તકે બાદ ઉસકે માખાપ મરગએ ઓર એકરોઝ હમ સખકોબી ચે-
હી રાહ દર પેશ હએ.

બએત.

મંઝીલે હરતીસે સદા કુછ હએ,

યારો કોઈ આજ કોઈ કલ ગયા.

માંબાપકે મરનેકે બાદ, ઝરયુંદને ફુઝુલ ખરચી કરની શુર
કીયા ઓર આકેખત અદેશી ન કી ઓર પેહ ન સમજહા.

શુચલને દુનીયામેં તખ વોહ હએ મોતેખર,

શુલકી તરેહ હાથમેં ઝર ગાહીએ.

ગંઝ થોડી મુદ્દતમેં દવલત સખ ખરચ કર ગલી. જે લો-
ખકે ઉસકી દવેલતમંદીમેંથે, સો, મુફ્લસીમેં કોઇ યાર, ઓર હમ-
સાએ ઉસસે બાતબી ન કરતેથે, બલકે તાને દે દે કહેતેથે. મસલા
“ અઝ પીસરેના ખલફ દુખતર બેહ ” ઇતની ઉમર પેહ માંબાપ
કે સર લાડ કરતા રહા ઓર નાઝ પરવરદગીમેં અવકાત ઝાયાકી,
ઓર કુછ ઇલમ સીખતા તો અખ ઉસકે કામ આતા, ઓર અએ

સા ખરાબ ન હોતા જ યુદ્ધ સખડી બાતે સુન સુનકે દીલકે દીલકી
મેં કબાબ હોતા. ઓર કહેતાથા ક્રીસ્ટીને સય કહા હએ—

મુશ્કીલ સખ બહાર ખોથી હએ.

મરદકા એતેબાર ખોતી હએ.

અલક્રીસ્ટા અપને દીલ સોચા કે, યહાં રહેનેમે કમાલ બદ-
નામી હએ, જહાંસે યેહ બેહતર હએ કે, પરદેશમેં બકે જસતરેહ
હકતઆલા રૂબેગા જીંદગી બસર કરંગા, યેહ બાત દીલમેં મુકરર
કરકે, ઘોડેપર સવાર હોકે રમકે તરફ રવાના હુવા, મંજીલ બમ-
ઝીલ પહોંચકર પાદશાહકી મુલાએમત હાસીલ કરી પાદશાહને ઉસે
પરદેશી દેખકર પુછા કે, અએ જવાન તેરા નામ કયા હએ ?
ઓર યહાં આનેકા કયા બાયસ હએ ? ઉસને ઉસલીમત બખ-
લાકે અરજ કીયા કે, એસલીતો હમદાની હું ઓર ઝરુબ મેરા
નામ હએ, ઓર આપકી નોકરીકે ધરિદે પરકસકરકે આયા હું ઓર
યેહ જામ્મેદ હએ કે, આપકા તાબેદારીમે બાકી ઉમર ગુઝાર ઓર
બે કામકે મુશકીલસે મુશકીલ હો, ઓર ક્રીસ્ટીસે ન હોસકે મુજહે
દરમાઈએ કે, બખબાઈ પાદશાહને કહા, કયા દરમાલા લેગા ?
બોલા રોઝ હઝાર અશરફી, અગર હાજર અશરફીમેં એક હુખ્યા-
ના કમ દીજએ. તોખી કબુલ નહીં, પાદશાહને અપને દીલમેં
... કે, યેહ મરદ લાફઝત માલુમ હોતા હએ ખબેર એક મહીને
તકે ઉતને પગાર પર ઇસે નવકર રખતાહું, અગર ઇસે કુછ કામ
હોસકે તો બેહતર, વગર ન જવાબ દુંગા. રાંતકો પાદશાહને ઝંત-
ના મેહેલમે જવાન હમદાનીકે આનેકા, ઓર હઝાર અશરફી દરમા
હા માંગેકા મલેકકે રૂબરૂ જીગર કીયા. અબી મલેકને કુછ જવા
બ ન દીયાથા કે પાદશાહઝાદી બોલ ઉડી, બે શખસ મતતા દરમ-
હા માંગતા હએ તો અલબત્તા ઉસમેં કુછ જવહરબી હોગા અયે-
હે શખશકો ઝુફર નવકર રખતાં ચાલીએ. પાદશાહકો બેટીકી બાત
નાગવાર માલુમ હુઝ, ઓર કહા કે અએ બેહયા, તુજહે ઇતિ બા-
તોસે કયા કામ ? મગર બિસ જવાનસે કયા દોસ્તી કીયા ચાહતી
હએ ? બે અબ ઉસે મએ નોકર રખુંગા તો તમામ અલકત
કહેગી કે, જવાન હમદાનીકો પાદશાહકી બેટીને પસંદ કરકે કપાયા

હયે. સખ મુઠકોમે બદનામી હોગી, બેટીને પાદશાહસે યેહ ખાત
 મુનકે કહા, ખુદા નખવાસ્તા, મંએ આપ જએસે પાદશાહકી બેટી
 હોકર, અએસા ખીઆલે બદ દીલમે કહે, આજતક તો કીસી મ-
 રદકી નજર મેરે સાએપરભી નહીં પડી, ઝોર ના મંએને કીસી
 ગએર મરદકા મુંહ દેખા જો અપની ખુશીસે તુમમુજેહ કીસીકીર
 કો બખશ દો, તો મુજહકો કુછકી ઉઝર નહી, પાદશાહ ઇન
 આતોંસે રંજુદા હુવા ઝોર "જહીઝકર કહા મએને તેરેકો ઉસી
 જવાન હમદાનીકો બખશા. ઉમને કહા બહોત ખુબ, અગર આપ
 મુજહે ઇસ રસવાઇસે નીકાલતે હયે તો ખુબ, મેરા નસીબ મેરે
 સાથ હયે ઝોર ખુદા અપની દરગાહસે જુદા ન કરે. પાદશાહને
 ખવાજસરાકો ઇશારા કીયા કે ઇસકા હાથ પકડકે જવાન હમદાની-
 કો સોંપ દે ઝોર કહો કે, પાદશાહને તેરે તંબ બખશી. લડકીકી
 આંખે ડબડ્યા આઈ, ઝોર પાદશાહકે તરફ દેખકર કહા, અએ
 કીબલા બાવજુદ, ઇસ બેગુના હીકે મેરે તંબ આપને ઇસ રસવા-
 ઇસે નીકાલા હયે. અગર મંએ આપકી મુસ્તહીક હુંગી ઝોર બેગુ-
 નાહ તો ખુદા ઇસકા એવઝ આપસે લેગા. માંને ચાહા કે બેટીકી
 કુછ સીદારસ કરે. પાદશાહને ઉસેભી તીવડી ચઘકર કહા, અએ
 કમખખત અગર તુ ઇસ ખાતમે કુછ બોલેગી તો ઇસી વક્ત તુ-
 જહેભી શહેર બદર કરદુગા શીર ખવાજસરાકે તરફ ગુસ્સેકે નીગાહ
 સે દેખા. તો વેહડરગયા, ફઝોરન લડકીકા હાથ પકડકે બાહર લે
 ગયા; ઝોર જવાન હમદાનીકે હવાલે કરકે કહા, ખુદા તુજહપર
 મેહેરબાન હુવા કે પાદશાહને અપની બેટી તુજહે બખશી, ખુદાકા
 શુકર બખ લાઝોર ઇસી ઘડી શહેરશે ચલા જા. ઝરખુંઝ ઝોર
 પાદશાહકી લડકી દોનોં શહેરસે બાહર નીકલે, એક તરફકો ફરવાના
 હયે. સમતરખ બોલી. અએ રોશનઝમીર કયા વોહ પાદશાહ દી-
 વાના થા કે ઇસ ખરાખીસે અપની બેટી બેગુનાહકો નીકાલ દીયા
 ઝોર કેસ બદનામીસે ન રસા કે, લોગ કહેગે કે, પાદશાહકી બેટીને
 જવાન હમદાનીકો પસંદ કરકે રખા હયે, ઝોર યેહ બદનામી છ
 બદનામી ન હએરી કે આપ અપની બેટીકા હાથ પકડકે ઉસકે

હવાલે કીયા ? લાનત ખુદાકી ઉસ અકલપર અગર વોહ અએસી-હી તકસીર વારથી, તો જનસે મારગલા હોતા મગર જવાન હમ-દાનીકો ન દેનાથા રોશનઝમીર ખોલા, અએ મલેકા તુને કબી યેહ મસલ હોઈદુસ્તાનકી સુની હએ યા નહીં—

ફરદઃ—જએસી હોવે દુનીઆ, તએસી ઉયી ખુદ

તકદીરકે લીખેકો કએન મીટા સકતા હએ, જે ખાત હોની હોતી હએ સો વએસી અકલ આદમીકો આતી હએ. ઉસ લડકી-કી તો કીસમતમેં ઝરયુંદકે સાથ યું લીખાથા તો વએસી અકલ પાદશાહકે દીલમેં આઈ, એર કુછ પસોપેશ ન સમજલા. સુન અએ સમતરૂખ, જબ વેહ દોનોં ખાહેર નીકલે, તો ચવયે દિન એક બીઆખાનમેં દો રાહા મીલા. વેહ દોનો સુતરકકીર હએ કે કાંધર જતા હએ એર વોહકહાંકો એર વહાં એક પથ્થરકી સીલપર લીખાથા કે, બાએ તરફકી રાહમેં બહોન આપ્તે હએ, એર દહની તરફકી રાહ એખએકો ખતર હએ જે દોઢ બાએ તરફકો જએગા તો હરગીઝ સલમત ન પહોચેગા ઝરયુંદને વોહ લીખ્યા દેખકર શાહઝાદીકે તરફ નીગાહ કી એર કહા અએ નાઝની મએને તેરાખારહા નામપુછા પરંતુને અપના નામ નખતા-યા ઊસકા કયા સખબ હએ, એર અબ કએનસી તરફ ચલનેકી સલાહ હએ, દહની રાહકો ચલેં યા બાએ તરફકો ! ઉસને આંખોમેં આંસુબરકે કહા, અએ જવાન મએ અપના નામ કયા ખતાઉં, જે કુછ કે રસવાઈ એર ખરાબો મેરી કીસમતમેં લીખીથી સો બાએ આઈ અગર તુ નામ ફરીઆપ્ત કરનેમેં બજાદ હોતા હએ તો માં બાપને ઇસ નામ મુખારકકા નામ “મુખારકુતીસા” ર-ખાથા, સો બરખીલાફ હુવા, એર અબ તુ જે કુછ ચાહે સો ના-મસે પુકાર. એર દહને બાએ ચલનેકી સલાહ મુજહસે કયા પુછ-તા હએ, યેહ અપની હીમ્મતપર મવકુફ હએ, જે તુહમે હીમ્મ-ત હએ તો બાએ તરફ ચલ, વર ન દહની રાહ લે. આ-ઈદા જાંધર તુ ચલેગા, મયેં તેરે હમસહ હું. ઝરયુંદને યેહ ખાત સુનકર ખુદાકો યાદ કીયા, એર બાએ તરફકી

સહસ્રી દોનોં જને તીર રોજતક પએહમ ચલે, લેકીન કુછ હાસીદા
ન દેખા; ચલ્યે રોજ એક ખીયાબાનમેં પહોંચે, કે વહાં ચરીંદ
ઓર પરીદેકા નશાન નથા ઓર હરચંદ દોનોં દુર દુર તક નીગાહ
કરતેથે, કહીં દરખત દીખાઈ ન દેતાથા ઓર ચારો તરફ બાદે સ-
મુમ ચલતીથી. નાઝની બોલી અએ જવાન, ચેહ કયા દહેશતનાક
મુકામ હએ, જહાં કોઇ તાયર ન હએવાન. ઓર ઇનસાનના તો
કયા ઝીકર હએ. ઇસી શુદ્ધગોમેથે, કે કયા દેખતે હએ કે, દુરસે
એક બડા શેર ચલા આતા હએ. ઝરયુંદને દુરસે આતા હુવા દેખકર
કહા, અએ મુબારકુનીસા, કયા મુલાહ હએ ? ઉસને કહા:-

બચેત.

જો શખ્સ તીરોકમાં અપને હાથમેં લેવે,
ઊર ન શેરસે ઓર વોહ ન મરન હાથીસે.

ચેહ તો હમારે માર કો આતા હએ, જો અબ તુ દેર કરે-
ગા તો ચેહ કોઇ એક સાચતમે અપન દોનોંકો માર હાલેગા ઇતને-
મેં શેરગુરરાતા હુવા નઝદીક આ પહોંચા. ઝરયુંદને કમાન ખીચ
કર અએસા એક તીર મારા કે, બોપરી ફાડકે સોફારતક ધુસગયા,
ઓર શેર ચીલાકે ઝમીનપર ગીરપડા. ઝરયુંદને તલવારસે ઉસકા
સર કાટકર ચારોં ચંજકે નાખુન તરાશ કરકે અપને પાસ રખા,
ઓર દોનોં આગેકો રવાના હએ નાઝનીસે બાંતે કરતા હુવા સાત
દીનતક બેખઓફા ખતર ચલે ગયા. આડવેં રોજ એક વીરાનમેં
પહોંચે. કે ઉસ શેરકે મકાનસેબી દહેશતનાક ઝીયાદાથા. નાઝનીને
કહા. અએ જવાન ખબરદાર, કે ચેહ વીરાના ખાલી અઝ ખઓફા
ખતર નહીં ઇતનેમે દેખતે કયા હએ કે દો હાથી બડે બડે મસ્ત
ચલે આતે હએ ઝરયુંદને એક તીર પહેલે આયેસા મારા કે ઉન
દોનોંકી આંખો ફાડ દીં ફેર બદન પર તીર મારે જો તીર થે ચલા-
તાથા સો અએસા કારી લગતાથા બદન ફાડકે સોફારતક ધુસ
જતાથા આખીર વોહ દોનોં હાથી નીમજન હોકે પીછે બાગે, ઓર
ચેહબી ઉનકે પીછે ઘોડા ડબોડતા હુવા ચલાગયા કોસ એકપર દોનોં
હાથી તીરોકે ઝખમોસેમુબેદમ હોકે ઝમીનપર ગીર પડે તો ઉસને તલવાર

मोहानसे भीयकर धनकी सुंदे काटके जनसे भार लावे. मुबारक
कुलीसा उसकी शुभकाम्यत हेमकर जड़ोत पुश दुध इन दोनों हा-
थीओंकी पेशानीपर हथेलीके परापर एक दगाथा नाजनी ओली
अये नवान अयेसा दाग कीसी हाथीकी पेशानीपर नही हेमा.
उनका माथा चिरके हेमा याहीये के क्या हुये. जरयुंदने पेशानी
चिरके हेमा तो होने के भायेमे एक एक मोती अयेसा हुये कि,
जुसकी अमक आश्रताजकी रोशनीसे परापररी करताथा तो वोह
दोनोंमोती लेके जुदाका शुकर कीया और आगे रवाना हुये. कीतना मुदतके
बाद एक सयेरमे पड़ोचि, के 'पुरशीद आबाद' उस शहरका
नामथा जरयुंदने सरायेमे डेरा करके नाजनीनको वहां भीठाया,
और आप जकारके तरफ रवाना हुवा, चार एक आदमीसे पुछा
के, यहाके पादशाहका क्या नाम हुये? उसने कहा के " पुरशीद-
हर " और येह शहर उसीने आबाद कीया हुये. घतनेमे जडी
धुमधामसे वजीरकी सवारी निकली जरयुंदने पुछा के, येह कीसीकी
सवारी हुये, उसने कहा, येह पुरशीद यहेरका वजीर हुये, सो
हरभारको जता हुये. जरयुंदने नजदीक जकर सलाम कीया. वजीरने
उसे अजनबी हेमकर पुछा. अये नवान तुकजोन हुये, और
कहांसे आया हुये? वजीरने कहा, उस राहसे क्युंकर सलामत आया?
कहा जुदाकी मेहेरबानीसे डेर वजीरने मुतअज्जुज होकर पुछा
के, राहमे तुजहे कुछ हादीसा तो नही हुवाथा? उसने कहा,
असनाये राहसे एक शेर और दो हाथी भीयेये, सो जुदायेतआ-
लाके इजलसे भयेने उन तीनोंको मारगला वजीरने कहा अये न-
वान घतना जहल क्युं भोलता हुये वोहशेर और हाथी अयेसे
नही के कोर्भ मार सके; मारहा उनके मारनेको पादशाहदी इज्जोन
अर्ध लेकीन क्षीर क्षीर आछ और भये क्युंकर यकीन कई के, तुने
उन्हे मारा होगा, अगर येह बात सय हुये तो उसकी कुछ आ-
लामत जतला. उसने कहा, दोनों हाथीओंके भायेमे एक एक हा-
अथा, जज के भयेने उसको शगाई कीया, सो उससेसे एक एक हा-
मोती निकला, सो वोह दोनों मोती मेरे डरमे हुये. वजीरने कहा

अगर वोह दोनों मोती मेरे तब हीजलावे तो, अलबत्ता अते-
 पार कइं अरुंधने उसी वक्त सरामेसे मोती, और शेरके चारों
 पंजेके नाभुन ले जाकर वजीरके आगे दूज्ये, उसने देखकर कहा,
 अये जवान, भरदया, और रहमत मुझकी, येह काम तेरे अग-
 और और कीसीसे न होसकता मुझसे उन हाथियोंने येह राहण-
 क कीया है, उनकी दृष्टेशतशे मुसाफ़ीरोंकी आभदोरत आलकुल
 भवकथी; येह आत कहेके अरुंधको अपने साथ पादशाहके पास
 लेगया, तो उसने वहां जाकर अइजसे तसलीमातकी पादशाहने
 वजीरसे पुछा है येह कयान हये ? उसने अरज कीया है, असल
 ते हम दानी हये, और अय इमसे आता हये, राहमें उन दोनों
 हाथियोंका मारके येह दोनों मोती उनके माथेमेंसे नीकावकर लाया
 हये, और शेरके पंजेरेली नाभुनहीजलाये ! पादशाहने वोह मो-
 ती उसके अजशे; इरे पुछा उस सहरमें काँध और भी तेरा र-
 कीकथा ? अरज कीया है इमके पादशाहकी भेटी मेरे साथथी; ती-
 सरा को न था पादशाहने इरमाया शाहजादीसे तुज्हे क्या नीस्म-
 त ? उसने अव्वलशे आभीरतक, कीरसा जयान कीया, पादशाह-
 ने तमाम अहेवाल सुनकर इमके पादशाहपर लानतकी और अर-
 युंधशे कहा, आजशे मेरी रीझकतमें रहे उसने कहा; मेरीली आ-
 रजु येही हये, आकी उमर छश जनायमें छाजिर रहूं इरमाया है,
 क्या इरमाया लेगा ? ओला, हजार अशरफी, पादशाहने वजीरको
 हुकम दीया है, आजसे छस जवानको हजार अशरफी दीया करे।
 अरुंधने अरज कीया, आजतक भयेने इमकी पादशाहजादीका
 हाथ नहीं लगया, जमतक नीकाह न करे तयतक इराम ज्ञान-
 ता हूं पादशाहने हुकम दीया है, ज्याहकी तछयारी करके अण्णी
 सायतमे नाजनीनसे छसका नीकाह करवादे तो वोह हुकमके मु-
 वाफ़ीक अजलाये ? रोज अरोज पादशाहकी भेडेरआनी उसपर
 जीयादा होतीथी, येह रोज पादशाहने कहा अये अरुंध इमकी शा-
 हजादीका कहे के आनेके जहांकी मुलाजमत हासील करे ? उसने
 कहा जहांत पुण जय घरको आनके नाजनींशे येह आत कहीं
 तय उसने छतकार कीया और कहा मेरे तब कीसीकी मुलाकातसे

કયા કામ હયે ? ઝરયુંદને હરચદ કહા પર ઉસને ન માના ! દુસરે રોઝ ઝરયુંદને શાહઝાદી કે ઇનકાર કરનેકા અહેવાલ પાદશાહકી ખીદમતમે અરઝ કીયા ઇસ ખાતસે ઉસને બનાકે અલખતા વોહ પાદશાહકી બેટી હયે.

ઈતિફાકત યેક રોઝ મલકયે જહાં આપ ઉસકે ઘરગઈ કાયદેદાનને શાહઝાદીઓંકી તરેહ મસનદપર ખીઠાયા, ઐર બહોત તાઝીમે તવાજા કી; ઐર યેક ઘડીબી ખીદમતસે ગાફીલ ન હુઈ, ન લેકાને ઉસકી અકલમંદીપર નેહાયત ખુશ હોકર અપને ઘર મુરાજેઆત કી, ઐર રાતકો પાદશાહકે રૂબરૂ ઉસકી બહોત તારીફ કી, દુસરે રોઝ પાદશાહને બહોત મેહેરબાની સે કહા, અએ ઝરયુંદ, તુ તમામ રોઝ જહાં ચાહે વહાં રહે, મગર રાતકો પલંગકી ચવકીદારીમે હાઝીર રહાકર વોહ રાત દીન ખીદમતમે હાઝીર રહેતાથા, બાદ ચંદ મહીને કે, ઝરયુંદકે ઘર લડકા ખમેદા હુવા. પાદશાહને યેહ ખબર સુનકે ઉસસે બહોત રેઆયત ઐર મુરબત કરી. ઉસનેબી અપની ખીદમતસે પાદશાહકો અયસા ખુશ કીયાથા કે ખુરશીદ ચેહેર જહાં બતા વહાં ઉસે સાથ લેખતા.

ઈતિફાકત એક રોઝ ખુરશીદચેહેર શીકારકો નીકલા, સો ખીયાબાનમે પહોંચકી એક હીનકે પીછે ઘોડા દબોડાયા, ઐર સખ લશ્કરસે જુદા હોકર કાસ દોએક નીકલ ગયા. લેકીન ઝરયુંદને સાથ ન હોડા વહાં વોહ હરન તો નઝરસે ગાયબ હોગયા, ઐર બાએ તરફકો બડા એક પેડ થા, ઉસમેસે એક શેર નીકલા. પાદશાહ, ઉસ શેરકો દેખકર ડરા, ઝરયુંદને કહા, અએ ખુદાવંદે રૂએઝમી. અગદ ઈરશાદ હોવે તો અબી ઇસ મુઝીકા સર તનનસે જુદા કરે. પાદશાહને કહા, ફેર દેર કયા હએ “ કતલલ મુઝી કમલલ ઇઝા ” ઝરયુંદને પાદશાહકા હુકમ લેકે, શેરકો લલકરા, તો વોહ દબોડકર ઉસકે ઉપર આયા. ઉસને પુરતી કરકે મીયાનસે તલવાર ખીચી, ઐર બડકે એક અયેસી તલવાર લગાઈ કે, સન તનસે જુદા હોકે જા પડા. પાદશાહ ઉસકી જવાંમરદી દેખકર નેહાયત ખુશ હુવા, ઐર કહા, અએ ઝરયુંદ, આ-

इरीन सह आइरीन डेर वहांसे मुराज्यत करके लश्करमें दाखिल
हुये पादशाहने धरमें पहुँचकर अरबुंदको सात पारखेक पीलमत
मयेदस्तार ओर सरपेय मुरसा ओर मोतीयांकी भावा ओर न-
वाहेर सरी, ओर घोडा देके कभाल मेहेरआनीसे रे हजरत ओम-
जजीयादा करता रहा; लेकिन अरबुंद आव हईस मेहेरआनीके पाद-
शाहकी सोलमत, ओर सांपके पीवानेको अरागर जनके आप
हदगीज मगर नथा ओर रातदीन पीदमतमें हाजीर रताथा अ-
कदीन पुरशीद यहेर अरसाहकी मोसममे मुवाहीक मामुलके अपने
महेलमे आराम करताथा के यकायक आंधी चलने लगी ओर हवाकी
शीहतसे पादशाहकी आंख खुल गछ, घडी होयेके पाद आंधी
थछ गछ, हवा भवकुछ हुछ, तम पादशाहके कानमें ओक अतरकी
आवाज आछ के, आह-आह करके कहेतीथी के “ भयें ननी हुं
क्राछ अयेसा हये ने मुजहे रभ सके ” पादशाहने पलंगपर सेटे
सेटे हो तीन दक्ष येही आवाज सुनी, डेर भ्वाणगाहसे नीकलकर
छतपर आया के, आवाजदा दाल दरीआस्त करे, आहेर नीकलकर
देपता हया हये के अरबुंद तीर कभान हाथमें लीये भडा हये,
ओर छोटी छोटी कुहार पडती हये ओर यारे तरसे अंधेरी
नहुकीथी के अपना हाथभी तछी सुनताथा, अरबुंदने अरबकी स-
मकालमे देप्ता के, क्राछ महेल सरापर भडा हये तीरको दीवलेपर
चडाके कहा के, छस आंधी रातके वक्त महेलसराये पादशाहीपर
के भास भ्वाणगाह सुलतानी हये, क्योन भडा हये ? पुरशीद
येहेर सुप रहा, ओर नवाण न देनेसे अरबुंदको यकीन हुवा के
ओर हये, तो कभान पीयकर याहा के तीर लगावे. पादशाहने
कहा, अये अरबुंद भयें पुरशीदयेहेर हुं क्राछ अवरत आह आह
करती हये, इसकी आवाज सुनके आया हुं कुछ तुजहेभी आवाज
आछ हये ? इसने कहा अये पुदावंद आह रोज हुये के येही
सुनता हुं, पुदा जने. येह क्या छसरार हये, ओर आवाज
करनेवाला क्योन हये; भयें अपने ओहेदेपर हाजीर हुं,
अगर आप हुकम दे तो येह हकीकत दरयास्त कई पाद-

શાહને કહા હાં અખ તુ જાકે હકીકત દરીઆફત કર કે, ચેહ આ-
વાજ ક્યોન કરતા હયે ઔર હસકા મુદ્દઆ કયા હયે ? અરયુંદ
હસીવકત આવાજકે તરફ રવાના હુવા ખુશીદચેહેરબી એક નીમ-
આ બગલમેં દાબટર મહેલસગએ ખાસસે થીચે ઉતરા, ઔર જવાન
હમદાનીકે પીછે પીછે ઇસતરેહ ચલા કે હસે માલુમ ન હોવે. જ
વાન હમદાનીને શહેરખનાહસે બાહેર જાકે, દેખા કે, એક ગુંબજ-
મેંસે આવાજ આતી હયે, ઉધરકા રવાના હુવા, ઔર ગુંબજકે
અંદર જાકર દેખા તો, એક પીરઝન બચેડી હુમ પથ્થર પર છુરી
તેજ કરતી હયે, ઔર હમબદમ આહ આહ કરકે કહતી હયે
“ મયેં જાતી હું કોઇ અએસા હયે જો મુજહે રખ સકે ઔર
એક ચીરાગમે યોગસા તેલ બાકી હયે, સો વોહ હસકે આગે
ધરા હુવા મંઘા મંઘા જલતા હયે. પસ ખુદીઆને અરયુંદકે દે-
ખકર કહા તુ ક્યોન હયે જો ઇસિવખત મેરે ખાસ આયા હયે.
હસને કહા, મયેં આદમી હું, કે તેરા હાલ મુદ્દસીલ દરીઆફત
કરને આયા હું રે આહ આહ કરનેચે તેરા મુદ્દઆ કયા હયે ઔર
કહાં જાતી હયે; ઔર રખ સકનેમે મુરાદ કયા હયે; હસને કહા,
અયે જવાન મયે ખુશીદ ચેહેરે ચલાકે પાદશાહકી ઉમર હું, અખ
હસકી મઓત આઇ હયે મયેં રખસન હોતી હું ઇસતારતે, કઈ
દીનસે પુકાર પુકારકે ખબર કરતીહું, શાયદ કોઇ ઉસ્કે અહેવાલપર
રહમ કરે; આજકી રાત જખ તક ઇસ ચીરાગમેં તેલ હયે, તખ
તક હસકી જીંદકી બાકી હયે. ઔર ફજર હોતેહી ચેહ ચીરાગ ખુ-
જહ જાચેગી, ઔર બમુજરીદગુલ હોનેકે હસકી જાન નીકલ
જાવેગી; અરયુંદને કહા, અયે ટમખખત ઇસકી કુચ ત-
દખીરબી હયે; બોલી એક તદખીર હયે, જો કીસીસે હોસકે. હસને
પુછા કયા તદખીર હયે; બોલી ચેક શખ્સ અરયુંદ હમદાની હસકા
નોકર હયે, અગર વોહ બાપને બેટેકા ગલા ઇસ છુરીસે કાટે
ઔર હસકે લહુસે મુજહે નહીલાવે તો પાદશાહ જીતા રહે,
ઇસકે સીવા ઔર કુછ ઇલાજ નહીં; પાદશાહ છુપકે બાહેર
બગા હુવા દેખતાથા, ઔર ચેહ સખ હકીકત અપને કાનોંસે
સુનતાથા અરયુંદ હસ ખુદીઆસે સુનકર હયેસાન હુવા ઔર

અપને દીલમે કહા કે, અગર ખેરેા અઝીઝ જાનું તો પાદશાહ
મરતા હયે, ઝોર પાદશાહડી જાન બચતા હું તો ખેટા મારા
જતા હયે. થોડીદર ઇસી ફીકરમેં ગમોર કરતા રહા. આખીર
સોચ સોચકર પાદશાહે નમકાખ્વારીપર ખીયાલ કીયા અગર મયે
છતા રહું તો ખેટા ઝોરમી હોજાએગા, મગર અએસા પાદશાહ
દેર પએદા ન હોગા, ઝોર ઇસી દીનકે વારતે ખુરશીદચહેરે હ-
ઝાર અસરદી દરમાહ બા ઇજત મુજહે દેતા હયે થેહ બાત અપ-
ને દીલમેં મુકરર કરકે ખુઢીઆસે કહા, એક સચત તહમ્મુલ કર,
મએં અબી આતા હું, સો ગુબઝસે બાહેર નીકલકર શહેરકો રવા-
ના હુવા.

મસનરી.

નીકલકર શીતાબીસે ધરકો ચલ', તો સુલતાનબી સાથે ઉમકે હુવા.
ઇસે દરદકા ઇસ દર નેશથા, કીસકી ખબરથી ન કુછ હોશથા.
ને દેખા વહાં ઉસને જા અપને ઘર, થી સોધ હુઝ નાઝની સેજપર.
થી ગુલ શમઆ વોહ શમઆથી પડી, કે હરતરફ ઉસકી ઉમલી હુધ.
અદબસે ખગાહો કીયા ફીકર ચું, કે મહબુબ સોતા જગાઉં મએ કયું.
ખગા હોકે રોયા કે નદી ચલી, જબ આંસુ પડે ઉસકી આંખે ખુલી.
લગી બોલને અએ વફાદાર મન, હકીકત જે ગુઝરી સો ઇઝહાર કન
મુફરસીઝ બતા આજ કયા હે થેહ રોના તેરી મુજકા જાંગળ હયે,
મુજન સુનકે ફીલહાલ રોયા જવાં, કીયા નામુરાદીકા થેહ સખ બયાં.

મુખારકુન્નીસા, ઇસ આફતે નાગહાનીસે ઝાર ઝાર રોકે કહેને
લગી, અએ જવાન, કસમ ખુદાકી મએં ઇસિ બચ્ચેકો બગએર
એક સાચતહુન છ સકુંગી, ઝોર તુ કયું કર અપને તથસે ઇસકે
મલેપર છુરી ચલાએગા; ઝરયુંદ બોલા, અએ નાઝની, ગમ મત
કર અગર ઇસકે નસીબમેં ઇસિતરેહ મરતા લીખા હએ, તો હ-
મારે બચાએસે બચતા નહી અગર ખુરશીદચહેરેકો એહ ખબર
થોહએગી તો વોહ અપની સલામતીકે વારતે મરવા ડાલેગા, ઇસ-
સે બહેતર થેહ હએકે અપને હાથોસે ઇસકે લહુસે ઉસ ખુખારકો
નહી લાઉ કે પાદશાહકા હર નમક અદા હોગા, ઝોર સારે આ-
લમમેં નેકનામી હોગી. લાચાર વોહબી તનબકઝા દકે ચુપ હો
રહી જબ ઝરયુંદ ખેરેા મુખારકુન્નાસાકી ગોદસે અપની

જોઈને લેકર ચલા તબ નાઝનીની સરકો ખોલી બાલ નોચતી
આર નાજુક મુંહપર તમાચે મારતી બેટેકા નામ લેલેકે ચેહ બચે-
તે પડતી હુઈ પીછે પીછે ચલી ! ! !

મસનવી

અપને માતમમેં એકલાં છોડકર, તુ ચલા મુજહસે મોહબત તોડકર,
મએં ન વાકીફથી કે મરગે નાગહાં, તુજહકો લેખવેઆ યું અએ મેરીજ
હાએ જની ચેહ ફક્તને કયા કીયા, જલાયા તેરા મુજહ ગમમે દીયા
તેરે ખીત મુજહકો કહાં સખનો કરાર, રાત દીન રોતી રહુરી ઝરઝર
યાંસે અબ ફીરકર ન ધર જહંગી મએં, આજકલ કુડકુદેમરજહંગીમએ
સાંસ લે લેકર ચેહ ફર આ ફરદોદમ,, સોંઝકા મતલાથી પડતી હમબદમ
ઝીંઝગીકા ગરચેતી રાસલુખ હએ તો તે ઇસ જીનેસે મગના ખુખહએ.

અલગરજ ઝરયુંદ લડકેકો લેકે ગુંબજતેં ગયા. મુખારકુન્નીસા-
બીસાથ ગઇ ઓગ મગીદયજુર બાહેર છુપકે ખડા રહાયા.
વોહ બુદીયા નાખેકાર જો ગુબજકે અંદર બએહી હએ ઉસકી
ઇતેઝારી કરતીથી ઉસે દેખકર ખોલી કે લડકેકો લાયા ? ઉસને
કહાં, તેહ માસુમ સુગીર હાઝીર હએ; જો ચાહે સો કરમ ઉસને
કહા મુજહ તેરે બેટેસે કુજ કામ નહી. અગર તેરે તઇ પાદશા
હકી ઝીંઝગી ફરકાર હએ તો, અપને હાથસે ઇસકા ગલા કાટકે
ઇસકે લહસે મુજહે ગુસલ કરવા ઝરયુંદને અપને દીલકો સખત
દીયા, આર ઉસ બેમેહેરકે હાથસે છુરી લેકર લે લડકેકો ઝમીન
પર લીટાયા, ઓ ચહા કે ઉસકી ગરદન કાટે તો ઉસ બુદીઆને
ઉસકા હાથ પકડલીયા, આર કહા; અએ ઝરયુંદ, લડકેકો જાયા
મત કર. મએં તેરી નીમક હલાલી દેખતીથી, હઝાર અફરીન તું-
જહે; આર તેરે માખારકો; ચેહ કામ તેરે સીવાએ આર ફસરેસે
કશુ ન હોસકે, કે ખાવીંદકી સલામતી કે વાન્તે ખેત અમ્મુજ અપને
બેટેકે જુખલા કરનેકો તઇયાર હોખવે ! તેરે સખબસે ખુરશોદ ચેહે-
રકી ઝીંઝકી ઝીયાલ હુઇ, વગરન આ ફરજ હોતેહી ઉસકી મએતથી
પાદશાહ એહ ખાત સુનકર ધરકે તરફ મુતવ્જહા હુવા, આર મહેલમેં
દાખીલ હોકે જુસ જગેસે ઝરયુંદકો ખબરકે વારતે લેખખા ઉસી જગા
આનેકે ખાહોરહા ઝરયુંદની ગુંબજસે નીકલકર શહેરમેં આયા આર

મુત્તારકુન્ડીસકો ધકમ પહોંગાકર આપ પાદશાહકી ખીદમતમેં હાઝીર હુન, પાદશાહને ઉસે દેખકર કહા. અએ જવાન બડી દે-
સે આયા, ચેહતો કહો કે આહ આહ કઓન કરતાથા, ઓર ઉ-
સકા મુદઆ કયા થા ? ઉસને અરજ કીયા, અએ ખુદાવંદ ઉસે
સમજહા કર ઉસકે ખાવોરસે સુચાહ કરવાદી વોહ અપને ખાવી-
દસે રાજી હોકર અપને ઘર ગઈ ઇતમેં સુખહહુઈ પાદશાહને
કહા અએ જવાન મએબી તેરે પીછે પીછે પીછે અમાથા અવ્વલસે
આખીરતક સખ અહેવાલ કાનોસે સુના ઓર દેખા હએ આફરીન
સહ આફરીન કે મેરીજન બચાનેકા અપને બેઠેકે ઝુખહા કરનેમેં
દરેગ ન કીયા જો એહસાન કે તુને મુજહપર કીયા હએ સો
આજતક કીસીસે કીસીને ન કીયા હોગા ખુરશીદએહેરને ઉસીવક્ત
ઝરુદકો ખીલઅત વીઝારતસે સરદરાજ કરકેવઝીર મોઅઝઝમ
કીયા ઓર બાકી ઉમર અએસો અશરતમેં ગુઝારી.

રોશનઝમીર બોલા હએ મએકએ આફાક, ચેહ બાત મુજ
હશે મીર કાશીલાને મુજસે કહી. ફેર કાશીલા આગે કુચ કીયા.
મુદત એકકે બાદ, કાશીલા મીસરમેં પહોંચા, ઓર વહાંસે હરએક
શપ્સ અપને અપને કામકે વાસ્તે હરએક તરફકો રવાના હુવા,
મએં ઉસી શહેરમેં છે મહીને રહા, જખ સાતવા મહીના શુર
હુવા તખ મએને દીલમે સોચા કે છે મહીનેસે ઉસ પીર મરહને
મુજહે બુલાથા અગર મએ ન જાઉંગા તો અઝહા આનકે મુ-
જહે માર ડાલેગા ફેર મએને દીલમેં ગઓર કરકે કહા કે, વહાંસે
એક મહીનેકી રાહ હએ. ઓર ખુદાખને અઝહા કયા હુવા હોગા
ઓર ઇતનીદુર કાહેકો આવેગા; ચેહ તસવ્વુર કરકે આગે રવાના
હુવા. પંધરવે દીન એક શહેરમે પહોંચકર કયા દેખતા હુકે વહાં-
કે સખ આદમી એક ટાંગ દે હએ, ઉનકો દેખકર હએરતમેં રહા,
ઓર વોહ મુજહે દેખકર મુતઅવ્ગુજ હએ, ઓર હંસ હંસકે
આપસમે કહેતેથે કે ચેહ આદમી હો વહાંસે કયુંકર ચઝતા હએ ?
હસ પંદર આદમી મેરે તથ પકડકે અપને પાદશાહકે પાસ લેગએ
વહાં જકે જો મએને દેખા તો, પાદશાહ તખ્તપર બએહા હએ

ਆਰ ਸਭ ਆਦਮੀ ਤਖਤਕੇ ਗੀਰਕ ਏਕ ਟਾਂਗ ਕੇ ਘੜੇ ਫਰੇ ਪਾਫ਼ਾ-
 ਫ਼ਾ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਘੜਾ ਰਹਾ। ਪਾਂਦਸ਼ਾਹਨੇ ਮੇਰੇ ਤਰਫ਼ ਨੀਗਾਹ ਕਰਕੇ
 ਕਹਾ, ਅਯੋ ਆਦਮੀ ਖੁਲ ਅਯਯ ਤੇਰਾ ਖ਼ਾਨਾ ਕਹਾਂਸੇ ਫੁਰਾ, ਆਰ
 ਤੇਰੀ ਵੀਲਾਯਤਮੇਂ ਸਭ ਆਦਮੀ ਕੀਯਾ ਅਯੋਸੇਫੀ ਫੁਯੇ ? ਮਯੋਨੇ
 ਕਹਾ ਮੁਯਛੇ ਫੇਘਕਰ ਤੁਮ ਸੁਤਅਯਯਯਯ ਫੇ, ਆਰ ਧਫ਼ਾਕੇ ਲੋਗੋਕਿ
 ਫੇਘਕਰ ਮਯੋਂ ਸੁਤਫ਼ਯਰ ਫੁੰ ਕੇ ਏਕ ਪਾਵਸੇ ਕੀਸਤਰੇਫ਼ ਯਲਤੇ ਫੁਯੋ ?
 ਖ਼ਤਨੇਮੇਂ ਯੇਫ਼ ਸ਼ੇਰੇ ਖੁਲਫੁਰਾ ਕੇ ਏਕ ਘੜਾ ਅਯਫ਼ਫ਼ਾ ਫ਼ਯੋਫ਼ਾ ਫੁਰਾ
 ਸ਼ਫ਼ੇਰਕੇ ਤਰਫ਼ ਯਲਾ ਆਤਾ ਫੁਯੋ, ਸੋ ਉਸਕੀ ਫ਼ਫ਼ੇਸ਼ਤਸੇ ਸ਼ੇਰੇ ਸ਼ਫ਼ੇਰ-
 ਮੇਂ ਘਲਯਲੀ ਪੜ ਗਫ਼, ਆਰ ਲੋਗ ਲਾਗਨੇ ਲਯੇ, ਮਯੋਨੇ ਖ਼ੀਆਲ
 ਕੀਯਾ ਕੇ, ਯੇਫ਼ ਅਯਫ਼ਫ਼ਾ ਖ਼ਤਨੀ ਫੁਰਸੇ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਫੁਯੋ, ਅਯ
 ਮਯੋਂ ਫ਼ਮਯਫ਼ ਫ਼ੁਧੁੰਗਾ, ਪਰ ਏਫ਼ ਨ ਛੋਡੇਗਾ। ਨਾਫ਼ਕ ਮੇਰੇ ਸਭਯ
 ਤਮਾਮ ਘਲਫ਼ਫ਼ਾ ਆਯਾਰ ਪਾਯੋਗੀ। ਸੋ ਮਯੋਂ ਅਪਨੀ ਜਨਨਸੇ ਫ਼ਾਥ
 ਧੋਕੇ ਉਸ ਅਯਫ਼ਫ਼ਾਕੇ ਤਰਫ਼ ਰਵਾਨਾ ਫੁਰਾ, ਵੋਫ਼ ਮੁਯਛੇ ਫੇਕਰ ਘੜਾ
 ਫੋਗਯਾ; ਜਯ ਮਯੋਂ ਨਯਫ਼ੀਕ ਪਫ਼ੋਂਯਾ ਤਯ ਵੋਫ਼ ਮੁਯਛੇ ਪੀਠਪਰ
 ਸਵਾਰ ਕਰਕੇ ਮੀਸਰਕੇ ਤਰਫ਼ ਰਵਾਨਾ ਫੁਰਾ ਮੀਸਰਮੇਂ ਪਫ਼ੋਂਯਾਕਰ ਮਯੋਨੇ
 ਖ਼ਸ਼ਾਰਾ ਕੀਯਾ ਕੇ, ਮੁਯਛੇ ਫੁਕ ਪੀਆਸਕਾ ਗਲਯਾ ਫੁਯੋ ਯੇਫ਼ ਘਾਤ
 ਸੁਨਕੇ ਉਸਨੇ ਮੁਯਛੇ ਪੀਠਪਰਸੇ ਉਤਾਰ ਫੀਯਾ, ਤੋ ਮਯੋਂ ਸ਼ਫ਼ੇਰਮੇਂ ਗ-
 ਯਾ, ਆਰ ਖ਼ਾਨੇ ਪੀਨੇਸੇ ਫ਼ਰਾਗਤ ਫੋਕੇ ਫ਼ੀਰ ਆਯਾ। ਵੋਫ਼ ਮੇਰੇ ਤਫ਼
 ਗਰਫ਼ਨਪਰ ਸਵਾਰ ਕਰਕੇ, ਅਪਨੇ ਮਕਾਨਪਰ ਪਫ਼ੋਂਯਾ, ਆਰ ਉਸੀ ਗਾਰ-
 ਪਰ ਲੇਯਕਰ ਘੜਾ ਕਰਫੀਯਾ ਫੇਘਤਾ ਕਯਾਫੁ ਕੇ ਉਸ ਖ਼ੀਫ਼ੁਕੀ ਮਾਫ਼ਾ
 ਫੁਸਰੇ ਮੇਰੇ ਮਾਰਨੇਕਾ ਕਰਫ਼ ਕਰਕੇ ਯਲੀ ਆਤੀ ਫੁਯੇ ਮਯੋਨੇ 'ਖ਼ੀਲਫ਼ਯੋਰ
 ਏਕ ਟੀਰ ਅਯੇਸਾ ਯਲਾਯਾ ਕੇ, ਮਰਗਫ਼ ਆਫ਼ ਅਯਫ਼ਫ਼ੇ ਅਪਨੇ ਫੁਸ਼-
 ਮਨਕੇ ਮਰਨੇਸੇ ਨੇਫ਼ਾਯਤ ਖੁਸ਼ ਫੋਕਰ ਮੇਰੇ ਕਫ਼ਮੋਂਪਰ ਗੀਰ ਪਯਾ ਉਸ
 ਅਰਸੇਮੇ ਵੋਫ਼ ਪੀਰ ਖੁਯੁਰਯ ਅਸ਼ਾ ਫ਼ਾਥਮੇਂ ਲੀਯੇ ਫੁਯੋ, ਮੇਰੇ ਸਾਮਨੇ
 ਆ ਘੜਾ ਫੁਰਾ। ਮਯੋਨੇ ਅਰਸਲਾਗੋ ਅਲੇਕੁਮ ਕਹਾ ਉਸਨੇ ਜਯਾਯ
 ਫੇਕਰ ਮੇਰਾ ਫ਼ਾਥ ਪਕੜ ਲੀਯਾ, ਆਰ ਪਫ਼ਾਫ਼ਕੇ ਉਪਰ ਲੇਯਕਰ ਅਯਫ਼ਫ਼ੇਕੇ
 ਫ਼ੋਨੋਂ ਘਯੋ ਫੀਘਲਾਯੋ, ਆਰ ਵਫ਼ਾਂ ਏਕ ਖ਼ਮਾਸਤ ਆਲੀਸ਼ਾਨਥੀ, ਮਯੋਨੇ
 ਉਸ ਖੁਯੁਰਯਸੇਪੁਫ਼ਾ। ਫ਼ਸਖ਼ਮਾਸਤ ਆਫ਼ਫ਼ਰਯਕਫ਼ਯੋ? ਘੋਲਾਯੇਫ਼ਮਕਾਨਫੇਵ ਕਾਫ਼ਯੋ

હસકી મચોતબી તેરે હાથ હએ ફેર એક કાગઝા તખ્તા લીખા
હુવા મેરે હાથમે દીયા, ઝોર કહા, તીન મરતમે ખીસ મીલ્લાહ
ખોલકર ઉસકે અંદર જો, ઝોર કીસી ચીઝકા હરગીઝ અંદેશા મ-
તકર તુજહકે ઝીતહાર ખતર નહોં લેકીન ઉસ નાખેકારકો લાત
ગુસેસે મારના, હરગીઝ હતીઆર ન ચલાતા, મંએ વોહ તખ્તા
લેકર હસખુલધરસાદ તીન દફા ખીસમીલાહ કહેકર દરવાઝેકે અંદર
ગયા, ઝોર વહાં જાકે જો દેખા તો, એક મકાન અએસા પાકીઝા
હએકે હુરાનેખેહેસ્તી જીરકે દેખનેકી આરજુ કરે, ઝોર એક લકડી
પંધરા સોલા ખરસકી નેચાયત હસીન સહેદરીમો એક તખ્તપર
ખએકી હએ. મુજહે દેખકર ખોલી અએ અઝીઝ યેહ વોહ મકાન
હએ કે જહાં પરીઘીપર ન માર શકે કયું કર આયા મગર તુજહે
અપની જનપયારી નહોં કે, આપ આપને પાંવસે ગોરમે આયા
હએ ! મુજહે તેરા જવાતીપર રહમ આતા હએ; જીસ રાહસે આ-
યા હએ ઉસી રાહસે નીકલગન, નહોંતો ધસી વકત મારા જએગા
મએને કહા કે, અએ નાઝનીં, જો લેછ કે મેરી કીસમતમે લીખા
હએ સો મીટતા નહોં, યેહ તો કહે કે, તુ સાથ ઇસ નઝારતકે
પુલ બાવજુર ઇસ આખોતાબકે તેરે મુંહકે રૂખર શરમીદા હએ,
ઉસ દેવ પઝીદકે પંજમે કયું કર ગીરફતાર હું ? યેહ બાત સુન-
કર ઉસકી આખે ભર આઘ.

ખએત.

જીવજીવ આંખ આંસુથમ રહે,

કાસએ નરગીમમે જીં શખતમ રહે.

ફેર એક સાંસ લેકર ખોલી, અએ જવાન, મએ અપની હ-
કીકત કયા ખયાન કઈ મએ દમશકકે પાદશ હકી ખેટીહું, એકકી-
ન ગરમીકે મોસમમે મએ ખુલ્લે બાલેસે છતપર સોતીથી, ઇતેદા-
કન ઇસ મુઝી નાખેકારકા વહાં ગુઝર હુવા, તો મેરે ઉપર આશ-
ક હોગયા; ઉસ રોઝસે હરરોઝ આધી રાતકો આનકે સુખહો તક
મેરે સામને ખએક રહેના લાગા, ઝોર મુજહે મના કરદીયાકે ખમ-
રદાર મેરે આનેકા ઝીકર કીસીકે સામને મત કીજઓ, નહીતો મ-
હાંસે કહા લેખકગા મેરી વોહ હકીકત હુઘ:—

ਹੋਫ਼ਰਾ

ਮਨਮੇਂ ਰਹੇਤੋ ਮਨ ਭਰੇ ਕਹੂੰ ਤੋ ਸੁਖ ਭਰਯਾਏ,

ਭਲੇ ਮਨਮੇਂ ਈਨ ਅਧੀਨ ਦੁਖਵੀਂ ਹੋਨੇ ਲਗੀ ਆਰ ਅਫ਼ਨਕ
ਰੰਗ ਭਰਦ ਪਛ ਗਯਾ ਮਾਂ ਆਪਨੇ ਮੇਰਾ ਧੇਲ ਅਫ਼ੇਵਾਲ ਹੋਯਕਰ ਨਾਤਵਾ-
ਨੀਕਾ ਸਯਾਯ ਪੁਛਨੇ ਲਗੇ, ਕੇਫ਼ੀਨ ਮਯੇਂ ਉਸਕੇ ਕਰਸੇ ਨ ਅਤਵਾਤੀਥੀ
ਆਪੀਰ ਰਖਤਾ ਰਖਤਾ ਸੁਯਕਰ ਮਯੇਂ ਅਯੇਸੀ ਹੋਗਯਾ ਕੇ ਅਫ਼ਨਪਰ
ਗੋਸ਼ਤ ਨ ਰਹਾ ਖ਼ਕਤ ਪੋਸਤੋ ਉਸਤਅਵਾਂ ਆਈ ਰਹਾ. ਐਫ਼ਰੋਜ਼ ਮੇਰੀ
ਮਾਨੇ ਮੁਯਹੇ ਗੋਬੇਮੇਂ ਕੇ ਯਕਰ ਪੁਛਾ, ਅਯੇ ਐਟੀ ਤੇਰਾ ਕਯਾ ਹਾਲ
ਹਯੇ ਕੇ, ਰੋਜ਼ਘਰੇ ਯ ਸੁਯਨੀ ਯਾਤੀ ਹਯੇ ਅਗਰ ਕੁਛ ਆਮਾਰੀ ਹਯੇ
ਤੋ ਯਾਫ਼ੇਰ ਕਰ ਕੇ ਉਸਕਾ ਖ਼ਵਾਜ਼ ਕਰੇਂ ਯਾ ਕੀਸੀਕੇ ਖ਼ਲਕਮੇਂ ਗੀਰਖ਼ਤਾਰ
ਫੁਧ ਹਯੇ ਕੇ ਉਸਕੇ ਪੀਰਾਕਮੇਂ ਦੁਖਵੀਂ ਹੋ ਯਾਤੀ ਹਯੇ । ਅਯੇ ਯਵਾ-
ਨ, ਯਯ ਮਾਮੇ ਧੇਲ ਆਤ ਸੁਨੀ ਤੋ ਮੇਰੇ ਤਖ਼ ਦੁਨਾ ਰੰਯ ਫੁਵਾ ਅ-
ਗਰ ਗੋਯਮ ਰੁਖ਼ਕੀਲ ਵਗਰ ਨ ਗੋਯਮ ਸੁਖਕੀਲ ਅਗਰ ਕਹੂੰ ਤੋ ਹੋਵਕਾ
ਓਰ ਵਗਰ ਨ ਕਹੂੰ ਤੋ ਖ਼ਤਪਰ ਧੇਲ ਆਤ ਰਾਯੀਤ ਹੋਤੀ ਹਯੇ ਕੇ ਕੀ-
ਸੀਪਰ ਆਸ਼ਕ ਫੁਧ ਹਯੇ ? ਖ਼ਰੀ ਹੋਯੇਫ਼ ਖ਼ਸੀ ਪੀਕਰਮੇਂ ਰਹੀ ਕੇ ਕਹੂੰ
ਯਾ ਨ ਕਹੂੰ ਅਗਰ ਯਾਰ ਨਾਯਾਰ ਮਯੇਂਨੇ ਕਹਾਂ, ਅਯੇ ਮਾਫ਼ਰੇ ਮੇਫ਼ੇਰ-
ਆਨ, ਅਅਤਲਕ ਮਯੇਂ ਨਕੀ ਯਾਨਤੀ ਕੇ, ਖ਼ਰਕ ਆਨੇਕੀ ਯੀਯ ਯਾ
ਪਫ਼ੇਨੇਨੇਕਾ ਕਪਾ ਹਯੇ ਕਯਾ ਖ਼ਸੀਕੇ ਖ਼ਫ਼ਿਕ ਕਫ਼ੇਤੇ ਹਯੇ ਆਰ ਅਗਰ
ਕੁਛ ਰੋਗ ਮੇਰੇ ਤਖ਼ ਹੋਤਾ ਤੋ, ਅਲਯਤਾ ਮਯੇਂ ਆਪ ਯਾਫ਼ੇਰ ਕਰਦੇਤੀ
ਖ਼ੁਪਾਨੇਸੇ ਕਯਾ ਹਾਸੀਲ ਥਾ, ਤੁ ਮੇਰੀ ਲਾਗਰੀ ਕਾ ਸਯਾਯ ਮਤ ਪੁਛ.
ਕੇ ਨਾ ਸੁਖਤਾ ਯੇਲ ਧੇਲ ਆਤ ਸੁਨਕੇ ਉਸ ਰਾਯ ਖ਼ੁਰੀਯਾਕੇ ਸੁਨਨੇਕਾ ਖ਼-
ਸ਼ਤੀਆਕ ਫੁਵਾ. ਆਰ ਫ਼ਮਯਫ਼ਮ ਯਯਫ਼ ਹੋ ਕਰ ਪੁਛਨੇ ਲਗੀ ਮਯੇਂਨੇ
ਕਹਾ, ਅਯੇ ਮਾਫ਼ਰੇ ਮੇਫ਼ੇਆਨ ਤੁ ਹਰਗੀਯ ਖ਼ਸ ਆਤਕੀ ਫ਼ਟ ਮਤ ਕਰ,
ਅਗਰ ਕਹੂੰਗੀ ਤੋ ਫ਼ੇਰ ਮਯੇਂ ਨ ਫ਼ੁੰਗੀ, ਆਰ ਤੁ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਹੋਯਨੇ-
ਕੇ ਤਰਸ਼ਾ ਕਰੇਗੀ. ਖ਼ਸ ਆਤਸੇ ਆਰਯੀ ਯਯੋਕ ਯੀਯਾਫ਼ ਫੁਵਾ, ਤੋ
ਯੀਫ਼ ਕਰਕੇ ਕਫ਼ੇਨੇ ਲਗੀ ਕੇ, ਖ਼ਸ ਆਤਕਾ ਖ਼ੁਪਾਨਾ ਖ਼ੁਯ ਨਕੀ, ਤੁ ਅ-
ਪਨੀ ਹਕੀਕਤ ਸੁਖਸੀਲ ਆਯਾਨ ਕਰ ਕੇ ਤਫ਼ਯੀਰ ਕਰੇਂ.

ਗਰਯ ਯਯ ਮਯੇਂਨੇ ਹੋਯਾ ਕੇ, ਯਵਾਮਯਵਾਫ਼ ਉਸਕੀ ਐਫ਼ੀ
ਮਰਜੀ ਹਯੇ, ਆਰ ਯਗਯੋਰ ਕਫ਼ੇਨੇ ਮੇਰਾ ਖ਼ੁਟਕਾਰਾ ਨਕੀ; ਤਯ
ਲਾਯਾਰ ਹੋਕਰ ਮਯੇਂਨੇ ਅਵਲਸੇ ਆਪੀਰ ਤਕ ਹੋਵਕਾ ਸ਼ਾਸ਼

કીસ્તા ખ્યાન કીયા, ઝોર ચેહની કહે દીયા કે, ઉસને મનાકીયાથા કે, હરગીઝ કીસીસે મત કહીઓ, જીસ રોઝ યહાસે લેજાઉગા. વેહ ચેહ અહેવાલ સુનતેહી ધબરાકે મેરે પાસસે ઉડી ઝોર ફર્યોરન જા-કર મેરે બાપકો અબ્બરકી ઉસને ઉસી વક્ત તમામ શહેરકે સીયા-તે, ઝોર જાડને વાલોંકો ખુલાવાકર ગન્ડે. ઝોર તવીઝ લીખવા લીખવાકે મેરે ગલે, ઝોર 'ખાઝુમે' ખાંધે. શામકે વક્ત એક તરફ મેરે બાપને આખા પલંગ ખીંછવાયા ઝોર દુસરે તરફ મેરી માંકી, બીચમે મેરા પલંગ ખીંછવાયા ઝોર હર તરફ શમઅદાનોમે પલી-તે જલવાએ, ઝોર એક શમસ જાડનેવાલા ઇસ ફનમે ઉસતાદ કામીલથા પરદેકે બાહેર ઇસ ઇરાદેપર બએકા કે જીસ વક્ત લોહ દેવ આવેગા, તો મએ અપને ઇલમકે ઝોરસે ઊસે કુક દુંગા ! આંધી રાતકે વક્ત ચેહ મુઝી વહા પહોંચા ઝોર પહેલે ઉસ શખ-સકો ઉસકે જલોનેકે કે રાદેપર બએકા, એક તમાંચા અએસા મારકે, બેગ્ગન કરકે મુજહકો પલંગ સમેત યહાં લાયા ઝોર અબ હરરોઝ મુજહસે ચાહતા હએ કે કુછ ઝોર ખાત કરે, લેકીન આ-જતક મએ ખીમારીકે બહોનેશે બચીહું. ઉસ રોઝસે આદમીકી સુરત દેખનેકો તરસતી હું, આજ ચવથે બરસ તેરા મુહ દેખા હએ શુ ! અએ સમનરખ, ઉસ નાઝનીને અપની ચેહ હકીકત |કહે કે પુછ, અએ જવાન. અબ એહ કહે તુ આપસે અપની જાન દેનેકો યહા કયું આયા, તો મએને ઉસકે રખર ઇબતીદાસે સખ અપના અહેવાલ ખ્યાન કરકે કહા કે એકખુઝરંગકે ઇશારસે ઉશ દેવ પલીદેકે મારનેકે વારતે આયા હું ચેહ ખાત સુનકર બોલી ઉ-સકા મારા સહેલ નહી, અગર અપની જીંદગી મતલુબ હએ તો ચેહ ખીયાલ ખામ દીલસે દુર કર, ઝોર જીસ રાહસે આયા હએ; ઉસી રાહસે ચલા જા, અમસ અપની જાન અઝાઝકો કયું ખરબાદ કરતા હએ ? મએને કહા, જો હોતી હો સો હો. અબ મએ બ-મએર મારે મરે ન બહીમા ઉસને કહા અગર તેરા ચેહી ઇરાદાહ એ તો મુખતાર હએ, તુ જાન, લેકીન ઉસકા મરના બહોત મુશકીલ હએ ! તેરા કામ નહીં કે, ઉસને જીત સકે, ચેહ કહેકે બોલી, અજ ઉસ

મુઝ કે અનેકા વક્ત હુવા હયે, આ તુજહે એક ગોશામે બીંકા રખું, શો એક અએસી જગામે છુપા દીયા કે દેવકો હરશુંઝ ખબર ન હોવે, ઉસ અરસેમે વોજ મુઝી નાખીકર માનીંદ પહાડકે નાઝનીને પાસ આકર બએકા, ઓર ચાહાકે ઉસકોહાત લગાવે. વોહ ભવેં ચડા કર બોલી. અએ કમખખત મએં અપને આઝારસે આપમરતી હું અબી મેરે તઈ હાથ ન લગા, થોડે દીન ઓર સ-ખરકર, જખ મએં આરામ પાઉંગા તખ જો ચાહે સો કીજીએ. મએંને ઉસ કાગઝકે તખતેપર જો ઉસ પીરમદને દીયાથા નીગહ કી, તો એહ લીખા માલુમ હુવાં કે, અએ રોશનઝમીર, ઈસ કાગઝકે તઈ ઉસ દેવકો દીખલા, ઓર લાત મુક્કીસે ઉસકા કામ લ-મામ કર ઝીનહાર હતીઆર મત ચલાઈએ. ઉસ મઝમુનકો દેખકર બાહેર આયા, તો દેવ ગુસ્સે મેરે તરફ આયા. મએંને વોહી તખતા ઉસકે સામને કીયા. તખતકે તરફ દેખતેહી ઉસકા બંદ બંદ સુરત હોગયા. મએંને ઉસકી ગરદનમે હાથ ડાલકર ઝ-મીનપર પટક દીયા, ઓર લાતોસે નીમજનન કીયા. ફેર કશાકરીમે ઉસ ખુઝરગઝી નસીહત દીલસે ફરામોશ હોગઈ. ઓર મીયાનસે તલવાર નીકાલકર ઉસકા ખુન ગીરતેહી હઝારોં દેવ ઓર પએદા હુએ ! ઓર મુજહે ઘેર લીયા. મએંને મુઝતરીખ હોકરંને નીગાહ કી, તો એહ લીખાહુવાથા કે, હઝરત મુલેમાન અલેહીસકા મકી દોહાઈ દેકે એહ કહે કે તુમ શખ જલજળએ સો હઝરત મુલે-માન પએગંબરકી દોહાઈ દેતેહી સખકે બદનમે આગ લગ હી, ઓર ખુદ બખુદ જલકે ખાક હોગએ ! નાઝનીં ઈસ માજરેકો દેખકર મુતઅખુખ હુઈ, ઓર મએં ખુદાકા શુકર બજા લાયા, જ્હાર નાઝનીકા લાથ પકડકે બાહેર આયા વોહી ખુઝરગ હરવાઝેપર ખલથા. મએંને જહુકર સલામ કીયા ઉસને સલામકા જવાબે દેકર કહા, અએ રોશનઝમીપર બારકલાહ ખુબ મરદાનગી કીફેર વહાંસે નઝદીક એક જહોંપડીમે લેગકર, મુજહે ઓર ઉસ અવરતો. ખુબ તરેહ ખાતા ખીલાયા, ઓર કહા અખ જ, તેરેતઈ ખુદાકો સોંપા, મર એક સવાલકા કામ ઓર હુએ કે, ઈસ લાડકીકો સાથ લેગકે ઈસકે

ਵਾਤਨਮੇਂ ਪਹੋਂਚਾਏ, ਘੋਰ ਸਾਹਮੇਂ ਫੁਸ਼ੀਧਾਰੀਸੇ ਆਧਾਏ, ਤੇ ਦੇਵ ਤੇਰੇ
ਮਾਰਨੇਕਾ ਕਰਕੇ ਕਰਾਏ. ਮਝੇਨੇ ਕਹਾ, ਘੁਲਾਤ ਘੇਢੇਤਰ, ਪਰ ਫ਼ਰਮਾਧਾਏ
ਤੇ ਆਪਕਾ ਖ਼ਰਮ ਮੁਘਾਰਕ ਕਥਾ. ਫ਼ਝੇ, ਘੋਰ ਅਝੇਸੇ ਵਝੇਰਾਨਮੇਂ
ਰਫ਼ੇਨੇਕਾ ਕਥਾ ਆਪਸ ਫ਼ਝੇ? ਧੇਫ਼ ਆਤ ਸੁਨਕਰ ਫ਼ਰਮਾਧਾ ਤੇ, ਅਝੇ
ਅਜ਼ੀਜ਼, ਮਝੇ, ਫ਼ਝਰਤ ਸੁਲੇਮਾਨਕੀ ਅਵਲਾਫ਼ਮੇਸੇ ਫ਼ੁ, ਮੇਰਾ ਨਾਮ
" ਅਲੀਸ਼ਾ " ਕਹੇਤੇ ਫ਼ਝੇ. ਘੋਰ ਅਪਨੀ ਆਫ਼ਗ਼ੀਕਾ ਮੀਸਲੇ ਫ਼ੁਆਧ
ਘਨਕੇ ਖ਼ਸ ਵਝੇਰਾਨਮੇਂ ਮਕਾਨ ਕੀਧਾ ਫ਼ਧੇ ਘੋਰ ਰਾਤਫ਼ੀਨ ਘੁਫ਼ਾਕੀ
ਫ਼ਘਾਫ਼ਤਮੇਂ ਮਸ਼ਗ਼ੁਲ ਫ਼ੁ ਆਫ਼ ਫ਼ੁ ਮਝੇ ਨਾਅਜ਼ੀਕਾ ਫ਼ਮਸਾਫ਼ ਦੇਕਰ
ਫ਼ਘਸਤ ਫ਼ੁਆ ਆਫ਼ ਕਥੇ ਰੋਜ਼ਕੇ ਐਕ ਸਾਫ਼ੇਰਮੇ ਪਹੋਂਚਨੇਸੇ ਘੁਫ਼ਾਕਾ
ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਧਾ, ਮੁਫ਼ਕੇ, ਫ਼ਮਸਾਕਥਾ ਵਫ਼ਾਂ ਪਾਫ਼ੇਧੇ. ਨਾਅਜ਼ੀਨੇ ਆਪਕੇ ਮੁਫ਼ਕੇ
ਪਹੋਂਚਨੇਸੇ ਘੁਫ਼ਾਕਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਧਾ ਘੋਰ ਨੇਫ਼ਾਧਤ ਘੁਸ਼ੀਸੇ ਮੇਰੇ ਤਰਫ਼
ਫ਼ੇਘਕਰ ਘੋਲੀ, ਅਧੇ ਜਵਾਨ, ਅਝਰਧੇ ਧੁਝਫ਼ੇ ਕਾਮ ਫ਼ਰਮਾਨਾ ਕਮਾਲ
ਧੁਸਤਾਘੀ ਆਫ਼ਕੇ ਸਰਾਸਰ ਘੇਅਫ਼ਘੀ ਫ਼ਧੇ, ਤੇ ਤੇਰੀ ਸਘਘਸੇ ਮਧੇ
ਅਧੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਸ ਮੁਜ਼ੀਕੇ ਫ਼ਾਧਸੇ ਰੇਫ਼ਾਧ ਮੁਮਕੀਨ ਨਥੀ; ਅਝਰ
ਮੇਰੇ ਅਫ਼ਨਕੇ ਫ਼ਝੇਕੇ ਫ਼ਝਰ ਫ਼ਝਰ ਅਘਾਨ ਪਧੇਫ਼ਾ ਫ਼ੇ, ਘੋਰ ਐਕ
ਐਕ ਅਘਾਨਸੇ ਲਾਘ ਲਾਘ ਤਾਰੀਫ਼ ਅਘਾਨ ਕਫ਼ੇ ਤੋਲੀ ਤੇਰੇ ਐਫ਼ੇ-
ਸਾਨਸੇ ਸਰੇ ਮੁ ਅਫ਼ਾ ਨ ਫ਼ੇਸਕੇ.

ਕਥਾ.

ਫ਼ਝੇ ਫ਼ਝੇਸੇ ਮੇਰੇ ਫ਼ੇ ਅਝਰ ਫ਼ਝਰ ਅਘਾਂ.
ਫ਼ਰਐਕ ਅਘਾਂਸੇ ਕਫ਼ੇ ਲਾਘ ਲਾਘ ਵਸਫ਼ ਅਘਾਂ.
ਫ਼ੇਰ ਐਕ ਆਲ ਅਸਾਘਰ ਨ ਤੋਲੀ ਫ਼ੇ ਤਾਰੀਫ਼,
ਕੀਧਾ ਫ਼ਝੇ ਧੁਨੇ ਮੇਰੇ ਫ਼ਕਮੇਂ ਅਸਕਫ਼ਰ ਐਫ਼ਸਾਂ

ਪਰ ਕਥਾ ਕਫ਼ੇ ਤੇ, ਤੇਰੇ ਸੀਵਾਐ ਧਫ਼ਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਧ ਕਾਫ਼ ਨ-
ਫ਼ੀ ਫ਼ਝੇ ਅਝੇ ਅਪਨੀ ਫ਼ਾਝਤ ਕਫ਼ੁ, ਲਾਧਾਰ ਫ਼ੇਕਰ ਫ਼ਰਐਕਘਾਰ
ਧੁਝਫ਼ੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਫ਼ੇਤੀਫ਼ੁ ਮਝਾਫ਼ ਕੀਝਐ, ਅਘਧ ਧੇਫ਼ ਅਰਝ
ਫ਼ਝੇ ਤੇ, ਕਫ਼ਮ ਰਝ ਫ਼ਰਮਾਕਰ ਧਫ਼ਾਂ ਤੇ ਫ਼ਾਕਮਕੇ ਅਘਰ ਫ਼ੇ ਤੇ,
ਧੁਝਫ਼ੇ ਪਾਫ਼ਸਾਫ਼ਕੀ ਘੇਰੀ ਅਝੇ ਦੇਵ ਲੇਗਧਾਧਾ ਸੇ ਆਫ਼ ਫ਼ਝੇ
ਅਧੇ ਮਲਕੇ ਜਘ ਮਝੇਨੇ ਉਸ ਸਾਫ਼ੇਰਕੇ ਫ਼ਾਕਮਸੇ ਧੇਫ਼ ਅਘਰ ਫ਼ੇ ਤੇ,
ਉਸਨੇ ਸੁਨਤੇਫ਼ੀ ਘਾਫ਼ਾ ਪਾ ਅਘਾਨਕਰ ਤਸਲੀਮਾਤ ਅਝਲਾਧਾ
ਫ਼ੇਰ ਕਥੇ ਪਾਲਕੀਮਾਂ ਸੇਨੇ ਘੋਰ ਜਵਾਫ਼ੇਰਸੇ ਜਫ਼ਲਾ ਜਫ਼ਲਾ
ਘੋਰ ਕਥੇ ਫ਼ਾਤੀ ਤੇ ਅਨਕੀ ਅਮਾਰੀਧਾਂ ਘੋਰ ਫ਼ਵਫ਼ੇ ਅਜ਼ੀਕੇ ਕਾ-

મને જાણકારકે યે સવારીકે વાસ્તે લાકર હાઝીર કીએ. નાઝનીને ચેક હાથીપર મુજહે સવાર કીયા, ઓર ચેક હાથીપર આપ સવાર હોકે બડી ધુમધામસે શહેરમેં દાખીલ હુઈ વહ કે હાકમને ઉસકે આનેકી ખુશીસે બહોત ખમેરાત કરી, ઓર સેકડે લગ્નોડીયાં ખુબર ખીદમતકે વાસ્તે બેજઈ, ઓર તરેહ તરેહકી પેશાક, ઓર ઝેવરગીરાં કીમત લાકર હાઝીર કીએ. દુસરે રોઝ નાઝનીને મુજહસે કહાં, અયે અઝીઝ આજ મહાં આરામ કરે, કલ શહેરે દમશાકે અલેગે, મયેને કહા, આપતો અપને મકાનમેં પહોંચે મેરેતઈ રખસત કરો કે અપને કામકો બાજી ઉસને કહા, અયે જવાન, ચેહ કયુંકર હોસકતા હએ કે અબ મએં લેરે તઈ રખસત કરે, ઇસ અઝઝેકે મરીખખાનેમેં તશરીફ ફરમાહો કે દોઆર માહ આરામ કીજયે, બાદઝાં જસતરફકા કરદ કરોગે વહાં ફરોજ પાદશાહી સાથ લેકર પહોંચ સકતે હો. મએને હરચંદ ઉઝદ કીએ પર ઉસને હરગીઝ ન માના, ઓર કસમેં દેકે ખવામખવા મુજહે રખા. દુસરે રોઝ મુખ્બાકો કે મુરજકી કીસ્તબી ન નીકલી થી, સવારી પાદશાહનાં તખવાર કરવા કર ચેહ ઘોડે બાદરફતાર પર, કે સોને. જવાહીરમેં ગરકથા, મુજહે સવાર કીયા. ઓર આપ અમારીમેં કે જવાહેરશે મુરસા થી બયેકકર દમશાકે તરફરવાના હુએ. વહાં કા હાકમ ખાદા પારીકાબમેં રલતાથા, ઓર નકીમ ફરોજકે એહતીમામ કરતે ઓર પુકારતે જાતેથે બગાહે જાઓ. ઉસરોઝ મએને ઉહ નાઝનીકે એહેરેપર નીગાહકી, તો કાલી દુશાલેમેં ઉસકા મુહ અયેસા માલુમ હોતાથા જે જએસે કાલી બદલીમે ચાંદ.

કતા.

તસવ્વર ચેહ કીયા દેખ ઉસકા મુહ કાલે દુશાલેમેં,
સીમાહ બદલીમેં હએ ખુરશીદ યા હએ માહ કાલેમે.

સો ઉસકી વોહતસવીર અબતલક મેરે દીલસે નહીં જુલતી અલકીસ્સા કોસ ચાર એકપર એક બાગચા તો નાઝની હાથીસે ઉતર કર બાગકે અંદર મુતવજહા હુઈ ઓર મેરા હાથ પકડકર ઘડી દો એકતક સંઘરે કરતી રહી. બાગમેં

ਸਫੇਦਮੇ ਐਕ ਸੁਯੋਮਰਮਰਕਾ ਫਰਨ ਪਛੇਤੁ ਅਗਨਾਥਾ, ਉਸਮੇਂ ਫਰ-
 ਸਮਯਮਥੀ ਘੀਭਵਾਕਰ ਫਰਤਰਘਵਾਨ ਘੀਭਵਾਨੇਕਾ ਫੁਕਮਫੀਯਾ ਘੀਫ-
 ਮਤਗਾਰੇਨੇ ਫਰਤਰ ਘਵਾਨ ਘੀਭਾਫੇ ਘਾਨਾ ਫਾਭੀਰ ਕੀਯਾ. ਸਾਘਤ
 ਐਕਫੇ ਆਫ, ਨਾਭੀ ਘਮਨਾਰੀ ਸਯੋਰਸੇ ਫਰਾਗਤ ਫੋਕਰ ਅੰਗਵੇਕੀ
 ਤਰਫ਼ ਸੁਤਵਭਫਾ ਫੁਭ, ਐਸ ਸੁਯੋਫਥੀ ਫਮਰਾਫ਼ ਫੋਕਰ ਘਾਨਾ ਘਾਫ
 ਅਯਘਨੇਸੇ ਫਰਾਗਤ ਫੋ ਯੁਭਾ ਤਯ ਘੀਫਮਤਗਾਰੇਨੇ ਫਰਤਰ ਘਾਨਾ
 ਫੁਭਾ ਫੇਰ ਰਾਫਕੀ ਮਾਂਫਗੀਸੇ ਫੁਸੀ ਅਯਾ ਸੇਰੀ ਘਾਘ ਲਗ ਗਫ. ਅ-
 ਯ ਅਯਾ ਤੋ ਫੀਫਮੇਂ ਘੇਫ ਅਫੇਥਾ ਘਾਯਾ ਫੇ ਘੁਸਥਕੀ ਐਫੇਤੀਘਾਫ
 ਫਯੇ, ਫਸ ਘਾਗਮੇਂ ਐਕ ਫਯੋਭਥਾ, ਮਯੋਨੇ ਵਫਾਂ ਅਫੇ ਵੋਫ ਫਾਯਭ-
 ਫਾ ਤਘਤਾ ਤੇ ਪੀਫ ਘੁਭਫਗਵਾਰਨੇ ਫੀਯਾ ਥਾ, ਫਯੋਭਫੇ ਕੀਨਾਰੇ ਪਰ
 ਰਘ ਫੀਯਾ, ਐਸ ਘਾਫਾਫੇ ਨਫਾਨੇਫੇ ਵਾਰਨੇ ਫਯੋਭਫੇ ਉਤਫ਼. ਫੇਵ, ਫੇ
 ਮੇਰੇ ਮਾਰਨੇਕੀ ਫੀਕਰਮੇਥੇ. ਫੁਫੇਨੇ ਫੁਰਸਤ ਪਾਫੇ ਵੋਫ ਫਾਯਭਫਾ ਤਘ-
 ਤਾ ਫਾ ਲੀਯਾ, ਐਸ ਘੁਯ ਤਰੇਫ਼ ਅਫਫਫੇਰ ਮੇਰੀ ਸੁਫੇਂ ਘਾਧੀ ਐਸ
 ਲਫਕਰਫੇ ਅਫਘਾਫ ਕੀਯਾ ਅਨਕੀ ਫਯਾਤ ਘਾਫੀਥੀ ਸੋ ਭਾਗ ਗਯੇ,
 ਐਸ ਘਾਫਾ ਫੇ ਫਸ ਨਾਭੀਫੇ ਅਫਘਾ ਕਫੇ. ਤੋ ਐਕ ਫੇਵਫੇ ਫੁਫਕ
 ਫੁਸਨੇ ਅਮਾਲ ਫੇਘਕਰ ਰਫਮ ਘਾਫਾ ਐਸ ਕਫਾ, ਅਯੇ ਘਾਰੇ ਅ-
 ਐਸੀ ਨਾਭੀਫੇ ਫਯਾ ਕਰਨਾ ਘੁਯ ਨਫੀ, ਫਸਫੇ ਅਘਨਾ ਸਾਫੀ ਫੀ-
 ਯਾ ਘਾਫੀਯੇ; ਗਰਭ ਫੇ ਵੋਫ ਮਯਫੀਸੇ ਸੁਫਰ ਮਾਤਮਸਰਾ ਫੋ ਘਫ,
 ਐਸ ਰਾਤਫੇ ਸੁਯਫੇ ਫਨ ਫੇਵੇਨੇ ਐਕ ਫਰਘਤਸੇ ਘਾਧੀ ਫੀਯਾ, ਮਯੋਨੇ
 ਫਸ ਫਾਫਤੇ ਤਘਾਫੀਫੇ ਫੇ ਫੀਫਗੀਸੇ ਨਾਫਮੇਫਥਾ ਫਸ ਪੀਰ ਘੁਭਫਗ-
 ਫੇ ਘਾਫ ਕਰਨੇਫੀ ਮੇਰੇ ਸਾਮਨੇ ਅਨਫੇ ਘਫ ਫੁਵਾ. ਐਸ ਫੇਵੇਂਸੇ ਵੋ-
 ਫ ਫਾਯਭਫਾ ਤਘਤਾ ਫੀਨਫੇ ਮੇਰੇ ਫਾਥਮੇਂ ਫੀਯਾ, ਐਸ ਫਰਮਾਯਾ.
 ਅਯੇ ਗਾਫੀਲ ਫੁਫੀਘਾਰ ਫੋ, ਅਘਰਫਾਰ ਘੇਫੁ ਤਘਤਯੇ ਫੀਫਰਸੁਭ ਮੇਰੇ
 ਸੀਘਾਯੇ ਕੀਸੀਫੇ ਮਨ ਫੀਯੋਫੇ ਫੇਰ ਅਘਨੇ ਫਾਥਸੇ ਮੇਰੇ ਸੁਫੇਂ ਘੋਲਫੇ
 ਕਫਾ. ਫਯਰਤ ਸੁਫੇਮਾਨਕੀ ਫੋਫਾਫਫੇ ਫੇ ਕਫੇ ਫੇ, ਤੁਮ ਸਯ ਤੁਫੇ ਫੋ.
 ਅਯੇ, ਘੇਫ ਘਾਤ ਕਫੇਫੇ ਵੋਫ ਪੀਰ ਘੁਭਫਗ ਨਫਰਸੇ ਗਾਧਯ ਫੁਯੇ:
 ਰੋਸ਼ਨਭਮੀਰਨੇ ਘਫਾਂਤਕ ਘਾਤ ਕਫੀ ਤਯ ਸਮਨਫਘ ਘੋਫੀ, ਅਯੇ
 ਅਘਾਨ, ਮਯੇ ਘੇਫ ਘੁਫਤੀ ਫੁ ਫੇ ਅਯੇ ਫੇਵੇਨੇ ਫਤਨੇ ਲਫਕਰਫੇ ਐਕ
 ਫਮਮੇਂ ਫਨਾ ਕੀਯਾ, ਫਨਸੇ ਫਸ ਪੀਰ ਘੁਭਫਗਵਾਰਨੇ ਫਾਯਭਫਾ ਤਘਤਾ
 ਕਥੁੰ ਕਰ ਫੀਨ ਲੀਯਾਂ? ਰੋਸ਼ਨਭਮੀਰ ਘੋਲਾ, ਘੇਫ ਸਯ ਫਯੇ ਫੇਫੀਨ
 ਘੇਫ ਅਯੋਤ ਨਫੀ ਸੁਨੀ ਫਯੇ:—

अर्थोत.

गरबे खुदाके होस्त हयें पर वोह खुदा नहीं,
देकीन खुदासे अक धीमी खुदा नहीं.

अगर कोछ हो आर रोज़ डीसी आदमीकी भीदमत करे तो वोहनी अलप्यता मेहेरमान होवे, और जे शम्स के अपनी सारी उमर हकतआलाकी भीदमत, और अंदगीमें सरफ़ करते हयें तो उन्हें घतना मकदुर होता हये के, जे आहो सो करे. सुन अये समनश्प नय्य वोह पुअरग मेरी नजरोसे गायब हुवा, तय्य मयेने हजरत सुलेमानकी दोहाई दी, के तुम सय्य दुक-डे दुकडे हो जम्यो, तो उसी वकत उनके अंद अंद खुदा होगये, और अदनसे सर खुदे जपडे ? लशटरके लोक जे भागके अयेये वोहनी येह अहेवाल देपकर नेहायत मुतअख्खुय्य हो गये और कमाल पुशदीकसे रातको उसी आगमें आराम कीया. हवासे सुणहोको रवाना हुये. नय्य हमशकके नजदीक पहुँच्ये, तय्य पादशाहने जेटीके आनेकी ज़बर सुनकर नेहायत पुशीसे वजीरको धरते आलके वास्ते भेज. नाजनी हमशकमें पहुँचकर आपके कदमपोस हुय. पादशाहने अडे आजाऊसे उसको अपने तय्य-तपर भीहाकर अहेवाल पुछने लगा ? उसने अजबलसे आभीरतके सय्य सरगुजीरत जयान करके मेरे तरफ़ धशारा कीया के उस जयानने उस मुजीके पंजेसे मुण्डे छुाकर यहाँतक पहुँचाया हये. नहीं तो डीसी तरेह जलासी मुमकीन नहीं और राहमें अयेसी आइतो, और अहाओसे जया लीया हये के, उसीका कामथा, डेर हमसकके वोगेने आगमें देवाँके आनेका अहेवाल मुइस्सील जयान कीया. पादशाहने मेरेतर्फ़ अपने पास जुलाकर कमाल मेहेरमानीसे इरमाया. अये अजीऊ तेरे सय्यजसे आज पांचवे जस्स अपनी अक मुंड देया हये, तेरे धस हकसे हरगीऊ अहा न होसकेगे डेर मेरे रहनेके वास्ते अक अलाहेहा मकान जाली करवाके सहहा आदमी मेरी भीदमतके वास्ते भेजे; आठ सात दीनके आह मयेने पादशाहसे इज्जत मांगी उसने कहा अये अजीऊ, अयेसी जल्दी क्या हये ? इस ज़ीस

રોજ આરામ કરે. કે રાહડી માંડગી દુર હોવે બાદમાં જ્યાં તરડાં
ધરિયા હોગા ફર્યોજશાહી સાથ કરકે બઆશાની બીજવા દુંગા ફેર
વહાસે ઉઠકર પાદવાહને ખેડીકે આગે મેરી રખસત તખલીકા ઝી-
કર કીયા, ઉસને કહા, અએ કીબલએ આવમ, ઉસ જવાનેકો હ-
રગીઝ બને ન દેના, બલકે ધસારા કીયા કે, અગર મુનાજબ હોવે
તો, ધરીસે મેરા નીકાહ કરવાદો અએ મલેકએ આફકે, જબ મએને
યેહ ખાત સુની તબ આપને તઈ દીવાના કરાર દેકર બેહુદા ખાતે
કસને લગા ઓર બદનકે સારે કપડે ફાડકર શહેરસે નીકલકર જો
કેઈ મુજહે રાહમેં મીલતાથા, દીવાના સમજહકર અબસ અબસ
છંટ, પથ્થર મારતાથા ! હસિ બઝાનેહે ઉનકે હાથસે ખલાસી પાકર
કોસ દો એક રાહ ગયાથા કે વોહી બુઝરૂઝ આગે આયા, મએને
સલામ કીયા. ઉસને સલામકા જવાબ દેકર કહા, અએ ફરજંદ,
કામઝકા તખતા મુજહે દે, કે ઉસસે મુજહકો ખહોત કામ હએ
મએને હાઝીર કીયા, તો મેરે હાથસે લેકર નઝરસે ગાયબ હુવા,
ઓર મએ આગે ચલા. સમનરખને રોજનઝમીરકા માજરા સુનકે
ખહોત આફરીનકી ઓર આરશાહ ઉસકે હોશમે આનેસે દમબદમ
શુકરેશુઝાર હોંતાથા. હઝરત શેખ સતઆનને પુછા, અએ સમનરખ
અબતેરી તખીઅત કયેસી હએ ? બોલી આપકે તવજહેસે અબ
આરામ હએ, લેકીન મલીકમોહમ્મદકા તમામ કીસ્સા સુનનેકા ઇસ્તી
આફ બાકી હએ, કે આખીર કાર ઉસકા કયા અહેવાલ હુવા, અ-
પની મુરાદકો પહોંચેગા યા નહી, શેખ શતઆનને તખસ્સુમ કરકે
કહા, અએ દાનાદીલ, મલીકમોહમ્મદકી હીકાયત જો બાકી રહી સો
તમામ કર.

ખયાલ કરતા દાના દીલકા બાકી હીસ્સા મલેક મોહમ્મદ ઓર
ગેતી અફરોજકા રખર સમનરખ બાનેકે હુરયુઝ
હુકમ આપને પીર.

કહેતે હએ કે, દાનાદીલને અપને મુરશદકી ઇજાઝત
પાકે કહા, અએ સમનરખ બાનો જબ ગેતીઅફરોજકે બાઇકા
ખાવાહ હો ચુકા; તબ ઉસને આપને બાપસે રખસત મારી.

ઉસને રોકર કહા, અરે મેરી ચેહ તો મુજહે ખુબ માલુમ હએ કે, તુ અખ યહાં ન રહેગી. લેકીન અખ જો તુ યહાં આઇ હએ તો મેરી ખુસીકે ખાતીર ચંદરોઝ ઓર આરામ કર લાચાર બાપકે ફરમાનેકો કૃપુલ કીયા, ચંદરોઝકે બાદ, અસરશાહ ખીમાર હુવા ઓર ઇસી ખીમારીસે મર ગયા. અહેલો અયાલ, ઓર આમાને મ-મલોકતને હરચંદ માતમ કીયા. લેકીન કયા હાસીલ? આખીર બ-બુઝ સખર કુછ ચારા ન દેખા કે ચેક દીન સખકો મરના હયે, ઓર રોનેસે કોઈ ઝીંદા ન હોતા; અગર અયેસા અયેસાં હોતા.

ખચેત.

હરએક સખ ઉમરખર રોતા, ઓર વો ફરયાદો મમ કરતા

અગર રોનેહે જી હિંતા; તો મુઝાએકો કોઈ મરતા

અલકીરસા અસરશાહકી તતીલીઓ તકશીનસે ફરાગત પાકે સખ અરકાન દબલતો ઉસકે બેટેકો તખતપર બાઠાયા, ચંદરોઝકે બાદ એક દીન ગેતી અફરોઝકે બાધને કહા અએ બહેત અગર તેરે તઈ યહાં રહેના મંજુર હએ તો ઉમ આદમીકી દોસ્તી છોડ દે, કે હમારી સોહબતમે આદમઝાદકો કયા કામ? ગેતી ફરોઝ ખોલી.

ખચેત.

તેરે અખ વાળે નસીહત સાથ હએ લેકીન નાસેહા,

દીલજો રહે સકતા નહીં બતલા મએ ઉસકો કયા કરે

અએ ખીરાદર ચુસ્તાખી માખાફ અરએ તેરે રખર ચેહ ખાત કહેના એઅદખી, ઓર બેહયાઇ હએ, લેકીન આશકકો હેયા ઓર શરમ કહાં? ઓર ચેહ ખચેત મેરે હસખોહાલ હએ;

જખામ.

જસે મશકકા તીર કારી લએ, ઉસે ઝીંદગી જગમે બારી લએ, ન હોવે ઉસે જગમે હરગીઝ કરાર, જસે ચાર બનીસે ચારી લએ.

જખતક મેરે દમમે દમ હએ, તખ તક ચોહ મુમકીન નહીં કે અપને ચાર વફાદારકી મોહખખતસે દીલ ડગાઉ, બલકે ઉસકે વાસ્તે તુમ સખકો છોડ દે.

ખચેત.

હક મુજહે ખાતીલ ઇસ તરેહ ન કરે,

ચારસે મયે શીર ખુદા ન કરે.

યેહ ખાત કહેકે, સવારીકે વારો તખત મંગત્રાયા, ઝોર પ-
રીઝાદને દેખા કે અખ યેહ જાનેવર મુતયેદ હયે, હકયેકકને ખત
ઝોર નસીહત કે કહા અયે ગેતીઅધરોજ, ઇસ ખાતમે ખુરા કયું
માનતી હુએ તુહી ખતલા, કે હમકો આઘમીઝાદસે દોસ્તી કરના
લાઝીમ હયે ? ખુસુસન તુ અસર શાહકી બેટી હોકે અયેસા ખરાબ
કામ કરે; વોહ કામ કર કે કામ ખરાબ ન કહે. વોહ સબકી ખાતે
સુનકર બોલી:—

ખએત.

નાસેહા દીલ ખસમે નહી કીસીકો સમજહાતે હોં તુમ !
કયા દીવાને હોગએ હો જાન કયુ ખાતે હો તુમ.

યેહ તો સમજહો, હર ગાહકે મયેને માખાપ, ઝોર બડે
બાધ કે વોહ બજાયે બાપકે હયે, ઉનકો કહેના ન માના તો તુ-
મહારી નસીહત કબ અસર કરેગી અખ મુજહે અપને ચારકે સીવા
નગોનામોસ, ઝોર માંખાપકે નામસે કુછ કામ નહી.

ખએત.

હએ શખર યેહી હોશ યેહી જાન યેહી હએ,
મેરા તો યેહી દીન હએ ઇમાન યેહી હએ.

ફર મલીકમોહમ્મદશ હાથ પકડકર તખતપર સવાર હોકે
અપને સારે લશકર સમેત ઉમી કોહીસ્તાન કદીમકે તરફ રવાના
હુધ. એક સાઅતમે વહાં પહોંચકર કદીમ ઘરકો ગર્હ મલીકમોહ-
મ્મદ વહાં ઝીઘા પહોંચનેસે ખુદાકા શુકર બજા લાયા. ગેતીઅધરોજ-
ને રહઅઝાકો ઇશાના કીયા તો ઉશને એક શીશા લાકર દોનોંકે-
તધ ખુબ શરાબ પીલાધ, ઝોર તમામ રોઝ નાચ હોતા રહા. શા-
મકે વક્ત ગેતીઅધરોજ અપને આશકકો સાથ લેકર ખવાબગાહકે
તરફ મુતવજહા હુધ શરાબકે નશેમે દો ચાર ઘડી બોસો કીનારમે
મશગુલ રહે જખ ગેતીઅધરોજ ખવાબમે ગાફીલ હુધ. તખ મલીક
મોહમ્મદને અપને દીક્ષમે કહા.

ખએત.

ન ઇસકો મેહેર ન ઉલજત ન ખ્યાર હએ ન તપાક હએ;

ન મુઠા સખર ન તાકત ન નીંદ હએ ન કસર હએ.

મએ આજ અપના મતલબ હાસીલ કરેમા. ફેર શહવત કે ગલબેમે એ તાકત હોંકે ઉઠા, એર આહા કે ગેતીઅફરોજીએ એ સતર કરકે અપને મતલબકો પહોંચે, સો હાથ લગાવેલી ઉસને આંખે ખોલવી એર ખફીસે ભવે ચગડર હાં, અએ સમે મલકન, છસે કામકો મએ મના કરતી હું તુઝીદમે વોલી કામ કરતા હએ; મએ એહ આહતીથી કે અબ તુ કીસી આફતમે ખીરફતાર ન હોવે, પર જાત ખુજહકે આપ બલામે પડતા હએ. અએ મસેકા, વોહ બીચાર લોટ પોટકે કુત્તા હો ગયા. તે નવકરને મારકે હવેલીસે ખાહેર નીકલ દીયા. વોહ લાચારે પશમાન હોકે દીલહી દીલમે એહ શએર પડતા હુવા શહેરકે તરફ ચલા.

ખએત.

ઇસકદર મએને સહી જોરો જરા યા કીસમત

તોબી મતલબ મેરા હાસીલ ન હુવા યા કીસ્મત

શહેરમે પહોંચકર દેખતા કયા હએ કે, દાનીશમંદ ઘોડે પૂર સવાર હોકર દરબારકો જાતાથા. દઓહકર ઘોડેકે નજદીક ગયા, એર ઉજલકે અપને ચચાકે પાંવ ચુમકર દુમ હીલાને લગા દાનીશમંદને દાનાઈસ ફરીઆફત રીયા કે, મલીકમોહમ્મદ હએ, કહા અએ કમખખત, તુને કહખાર કસમે ખાખાકર તોખા કરીથી, લેકીન ગેતી અફરોજકી દોસ્તીસે ખાજ ન આયા ? એર પરીયાંસે સોહખત ઇખતીયાર કરકે દીનસે બેદીન હો ગયા ખુદાકી કસમ અગર અબ તુ ઇસી હાલતમે મરજઅએ, તોબી મુજહે રહમ ન આવે, હસે એહ ખાત કહેકર નઓકરોઢો પરવાનગીદી, કે ઉસકેતઈ ઠોરીયોકે હવાલે કરો, એર દુસરે કુતોમે ઇસેબી રખા કરો, મલીકમોહમ્મદ અપને દીલમે કહેતાથા કે ગેતીઅફરોજને મેરી ખાતરી આપને સારે ખેશાઅકરીબકો છોડ દીયા, અબ મએ દાનીશમંદકે કહેનેસે ઉસકી દોસ્તી કયું કર છોડું.

ખએત.

એક દીન દીલગી ગયા લએ જાતોબી ખૂબર જાએ,

પર નહોં મુમકીન કે અપને દીલસે ઉસકી યાદ જાએ.

અલમકીસ્સા ત્રીન મહીનેતક ડેરીયાને ઉસે કૂતોમે રખ્યા, કે ઝોકરોઝ ફરખુંદશાહકે દીલમે આયા કે મએને મલીકમોહમદકો ચેતીઅધરોઝકી ખખરકે વાસ્તે ભેગ્યા, સો અખતકક ન શીરા, શાહકે અપને માથુકકે પાસ પહોંચકર અએશોઅશતસમે મશયુલ હુવાહો, આજ મએ આપ બકે ગેતીઅધરોઝકી ખખર હું ઝોર ચેહબી ફરીઆફત કરું કે મલીકમોહમદ વહા કીસ ક્રમમે હએ ફર ઉસી વક્ત ઘોડેપર સવાર હોકર મએહસ ખીસ આદમીકે ઉસ કાહીસ્તાનકે તરફ રવાના હુવા. જખ મહેલકે નઝદીક પહોંચ્યા, તખ ઘેડેસે ઉતર કર અકેલા મહેલકે દરવાઝેકે અંદર ગયા. ગેતી અધરોઝને ફરખુંશાહકો દેખકર ઇસ્તકબાલ લેગઇ. બડી એઝાઝસે તખતપર બીઠાયા. ફર રહઅધઝાશાહ પુરકે ઇશારેસે શરાબકે પી-લાનેમે મશયુલ હઇ; શામકે વક્ત ખાનેસે ફરાગત હોકર ગેતીઅધરોઝને રહઅધઝાકો ઇશારેસે કહા આજ તુ કીસી તઓરસે પાઃદશાહકો હએવાન બનાદે, તો પાદશાહકો મલીકમોહમદકી કહર મા-લુમ હોવે. જએસા શેખસાદીને ફરમાયા હએ:—“કેદરેઆરીયત કસે દાનઢ કે બમુસીયતે ગીરફતાર આપઢ ઉસને કહા, બહોત બે-હેતર. રહઆધઝા પાદશાહકો અપની ખવાબગાહમે લેગઇ, ઝોર પએહમ શરાબકે ખ્યાને દેકે અએસા બે ખુદ કીયા કે, ફરખુંદશા-હકો અપને બલત કીની ખખર ન રહી, ઝોર બોસોફતાર કરકે ચાહા કે બેહીગખીસે લઝતે દુનેયવી હાસીત કરે. રહઅધઝાને જહું જાહલાકે કહા, અએ ગુરખએ ખીસકીન, બસ ઇસસે યોયાહ શુસ-તાખી મતકર, ચેહ કહેતેહી પાદશાહ લોટ પોટકે બીલીકી શીકત હો ગયા. સમનરખ કરવટ ફરકે પુછા, અએ દાનાદીત ચેહ બકે અચબેકી ખાત હએ, કે ઉનકે કકેનેસે કયુંફર હએવાન હોખતાયા? ઉસને જનાખ દીયા, અએ મએક એ આફક કહ તઅજબુખ નહીં પરીઓકી કખાનમે ઝોર બહુમે અપની અસર હએ ?

બરઝ, કે જખ ફરખુંદશાહ બીલીકી શીકત હોગયા, તખ રહઅધઝાને ખવાબ ગાહસે બાહોર ન કાલ દીયા, તો રાત બર આગકી સેલતમે રોરોકર અપને દીલમે પચતાયા, કે

ਅਗਰ ਮਐਂ ਅਐਸਾ ਜਾਨਤਾ ਤੋ ਮਥਾਂ ਆਨਕੇ ਕੁਝ ਫਜ਼ੀਲਤ
 ਹੋਤਾ ! ਅਘ ਸ਼ਹਿਰਮੇਂ ਜਾਕਰ ਨਐਕਰੋਂਕੋ ਕਥਾ ਸੁੱਭ ਦੀਖੀਲਾ
 ਉੱਗਾ ਸੁਘੜੋਂਕੇ ਵਕਤ ਗੇਤੀਅਫ਼ਰੋਂਕੇ ਮਥੇਲਸੇ ਨੀਕਲਕਰ ਅਪਨੇ
 ਸ਼ਹਿਰਕੀ ਸਭ ਵੀ, ਐਰ ਅਪਨੇ ਫ਼ਵਲਤਪਰਾਂਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਕਰ
 ਫ਼ਾਨੀਸ਼ਮੰਦ ਵਜੀਰਕਾ ਮੁੱਤਜ਼ੀਰ ਐਕ ਗੋਸ਼ੇਮੇਂ ਖ਼ੁਪਕੇ ਘੜਾ ਹੋ ਰਹਾ !
 ਜਘ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਘੀਲੀ ਹੋਕਰ ਪਰੀਐਂਕੇ ਮਥੇਲਸੇ ਆਫ਼ੇਰ ਨੀਕਲਾ
 ਤਘ ਸ਼ਾਹਪਰੀਨੇ ਹੋ ਘਾਰ ਜਸੁਸ ਉਸਕੇ ਪੀਠੇ ਮਘਡੀ ਰਵਾਨਾ
 ਕੀਐ. ਅਐ ਆਨੇ ਜਘ ਰਾਤਕੋ ਫ਼ਰਖ਼ੁੰਦਸ਼ਾਹਾ ਘਕ ਨ ਗਯਾ,
 ਤਘ ਸਥਾਕਾ ਸ਼ਕੀਨ ਹੁਵਾ ਕੇ, ਘੁਫ਼ ਅਫ਼ਵਜ਼ਤ ਗੇਤੀਅਫ਼ਰੋਂਕੇ ਤਰਫ਼
 ਰੋਨਕ ਅਘਸ਼ ਹੁਐ ਹੋਯੇ. ਫ਼ਾਨੀਸ਼ਮੰਦ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਭੀਸੀ ਸ਼ੀਕਰਮੇਂ
 ਜਾਗਤਾ ਰਹਾ, ਕੇ ਫ਼ੇਖੀਐ ਹਫ਼ਰਤ ਕੀਸ ਅਫ਼ੇਵਾਲਸੇ ਘਰ ਆਵੇ-
 ਜੇ, ਫ਼ਰਕਰਕੇ ਕਵਤ ਪਾਦਸ਼ਾਹਕੀ ਅਘਰਕੇ ਵਾਸਵ ਪਾਪੀਯਾਫ਼ਾ ਘਾਰਗਾਹ
 ਸੁਖਤਾਨੀਕੋ ਰਵਾਨਾ ਹੁਵਾ. ਜਘ ਮਥੇਲਕੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਹੁੰਚਾ. ਤਘ ਪਾ-
 ਦਸ਼ਾਹਕੇ ਅਸ਼ੀਕਲੇ ਘੀਲੀਯਾ, ਫ਼ਐਂਕਰ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਆਯਾ ! ਉਸਨੇ
 ਅਕਲਸੇ ਮਾਲੁਮ ਕੀਯਾ ਕੇ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਫ਼ਐ ਉਸਨੇ ਫ਼ੁਮ ਛੀਲਾਫ਼ ਫ਼ਾਨੀ-
 ਸ਼ਮੰਦਨੇ ਸ਼ੀਰ ਛਾਕ ਉਸ ਘੀਲੀਕੋ ਗੇਫ਼ਮੇਂ ਭਾਂਡਾ ਲਾਯਾ, ਐਰ ਫ਼ੁਸ਼ਾ-
 ਲੇ ਮੇ ਖ਼ੁਪਾਕਰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਲੇਗਯਾ ਵਫ਼ਾਐਕ ਗੋਸ਼ੇਮੇਂ ਜਾਕਰ ਥੋਡੀਸੀ
 ਮਾਘੁਮ ਘੀਲਾ ਫ਼ੀ. ਤੋ ਲੋਟ ਪੋਟਕੇ ਅਸੁਰਤੇ ਅਸਲੀ ਹੋ ਗਯਾ ?
 ਵਜੀਰਨੇ ਪਾਦਸ਼ਾਹਕੋ ਵੀਘਾਸ ਪਛੋਨਾਯਾ ਐਰ ਥੋਡੇਪਰ ਸਵਾਰ ਕਰਕੇ
 ਮਥੇਲਮੇਂ ਫ਼ਾਖ਼ੀਲ ਕੀਯਾ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਉਸੀ ਵਕਤ ਅਐਸਾ ਸ਼ਰਮੋਂਦਾ ਹੁਵਾ.
 ਕੇ ਘੁਫ਼ਾ ਕੀਰੀਕੋ ਨ ਕਰੇ, ਐਰ ਘੀਸਾਮਨਾ ਹੋਕਰ ਫ਼ਾਨੀਸ਼ਮੰਦਸੇ ਕਢੀ,
 ਕੇ ਫ਼ੁਮ ਆਫ਼ਮੀਐਂਕੋ ਪਰੀਯਾਹੋਂਪਰ, ਐਰ ਤੋ ਕੁਝ ਅਸ ਨਹੀਂ
 ਬਲਤਾ, ਮਗਰ ਥੇਫ਼ ਫ਼ੀਲਮੇਂ ਆਤਾ ਫ਼ਐ ਕੇ, ਮਲੀਕਮੋਹਮਦਕੋ
 ਕੇ ਉਰਕਾ ਘਾਰ ਜਾਤੀ ਫ਼ਐ, ਜਾਨਸੇ ਮਾਰਗਲੁ ਕੇ ਉਸਕਾ ਗਮ
 ਕੀਯਾਮਨ ਤਘ ਗੇਤੀਅਫ਼ਰੋਂਕੇ ਫ਼ੀਲਮੇਂ ਰਹੇਗਾ. ਅਐ ਆਨੇਂ ਅ-
 ਗਰਐ ਮਲੀਕਮੋਹਮਦ ਨੇਫ਼ਾਯਤ ਨਾਲਾਐਕਥਾ, ਲੇਕੀਨ ਬਥਾਕੀ
 ਮਫ਼ਾਅਤਨੇ ਨ ਬਢਾ ਕੇ, ਜਾਨਸੇ ਮਾਰਾ ਜਾਵੇ, ਆਖ਼ੀਰ ਕੁਝਮਐ
 ਅਐਰ, ਉਸਕੇ ਹਫ਼ਮੇਂ ਘੋਲਾ ਕੇ, ਥੇਫ਼ ਤੇ ਫ਼ੀਸ ਜਨਾਮਕਾ ਅੰਫ਼ਾ
 ਫ਼ਐ, ਆਗੇ ਜੇ ਆਪਕੀ ਮਰਜ਼ੀਸੇਂ ਆਵੇ ਸੋ ਕੀਯਐ ਪਾਦਸ਼ਾ-
 ਹਨੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ. ਮਲੀਕਮੋਹਮਦ ਵਫ਼ਾਂ ਫ਼ਐ ਛਾਜੀਰ ਕਰੇ, ਐਰ
 ਜਵਾਹੋਂਕੋ ਖ਼ੁਲਾਯਾ, ਕੇ ਉਸਕਾ ਪੋਟ ਘਾਕ ਕਰੇ ? ਫ਼ਾਨੀਸ਼ਮੰਦਨੇ

અરજ કીયા વોહ બીચારા તો ત્રીન મહીનેસે કુતેકી સુરત બન-
કર ઓર કુતમે ડેરીઓકે હવાયે હએ. યેહ બાત સુનકર પાદ-
સાદને ઉસકો લાનેકે વાસ્તે જલાદ બેજે અએ મલેકા, ગેતીઅ-
ફરોજકે બસુસોને અહેવાલ દેખકર શાહપરીકા ખબર પહોંચાઇ,
કે આપકી દોસ્તીકે તુફએલ મલીકમોહમ્મદ બીચારા યું મુફત મા-
રા જાતા હએ. યેહ માજરા સતનેહી વોહ હાએ હાએ કરકે ત-
ખતપર સરાર હુઈ, જીન ઓર દેવોંકી ફરિયાદ લેકર શીલફઝોર
શહેરમેં આઈ દેખતી કયા હએ કે, જલાદ મલીકમોહમ્મદકો પા-
દશાહકે પાસ લેજાતેહએ, વોહ બીચારા અપને દીલમેં કહેતાથા
કે આજ જો યેહ લોગ મુજહસે અઝોરી બદસુલકા કરતે હએ,
સો બેસબબ નહીં ? ખુદા જાને મુજહસે કયા તકસીર હુઈ હ-
એ, જીસકી યેહ સજા દેતે હયે; અગર મુજહે કતલ કરનેકો
લે જાતે હયે તો મરનેકો કુછ અફસોસ નહીં લેકીન યેહ અર-
માનતો હએ કે, માશુકકો એક નજર દેખકર માર જાઉં.

અએત.

દેખલું એક નજર મઝોં મરતે મરે,
યા નીકલજાવેગા જી નાલાહી કરતે કરતે

ધરી ગુફતગોમેંથા, કે ચકાયકુ ગેતીઅફરે જાને આનકા
શોર માચાયા. અબ્બલ ઉંનકો કે મલીકમોહમ્મદકો મારનેકે ધરા-
દેપરથે ઝેરોજખાર કરકે કુછ જાનવર બનાદીએ, ઓર થોડોકે બે-
જાન કરદીયા, બાદ મલીકમોહમ્મદકો કહા. અએ મલીક મોમદ
વક્ષાદાર તુ આદમી હોકર તખત મેરે પાસ આનકર કયું બએ-
ઠતા વોહ ઉસીદમ લોટપેકર આદમી હોગયા. ઓર તખતપર ગે-
તીઅફરોજકે પાસ આ બએઠા ! વોહમલીક મોહમ્મદકો સાથ લે-
કર મહેલમેં દાખીલ હુઈ. ફરખુદશાહને યેહ સુનકર દીલમેં બ-
હોત અફસોસ કીયા, ઓર એક દહેસત પએદાં હુઈ, કે મુખાદા
ગેતીઅફરોજ મેરે ખાબ કરનેકા કરદ ન કરે ?

ગેતીઅફરોજને ધરકો જાકે મલીકમોહમ્મદસે પુછા, અ-
એ માર થેક કામ જો મએને કીયા તુજહે કુછ ખબર હએ ?

વોહ બીયારા ઇસ મુકદ્દમેસે નાવાફીકથા બોલા મુજહે કુછ મા-
લુમ નહી. જેતીઅફરોઝને અબ્બાસે અ ખીરતક સખ અહેવાલ
બયાન કીયા. ઉસને ખુશ હોકર યેહ બઅેત પડી:—

બઅેત.

ગમે જાં તુ હઅે દીગર રાહતે જા હઅે તુહી,
મઅેને યેહ દેખલીયા જાને જહાં હઅે તુહી.

જેતીઅફરોઝને ઉસકો અપની છાતીમે લગાયા, ફેર રૂઢઅ-
ફઝાને દોતોકો પીઆલે શરાબકે પીલાઅે ઓર નાઝનીકે ઇશારેસે
નાય શુર હુવા, દોનોં આશકોમાશુક ફગાતસે બઅેકે હુઅે નાય
દેખતેયે, ઓર શરાબકે નશમેં બેખુદ હોકર ઉસકી છાતીકો હાથ
લગાતાથા, ઓર કબી યેહ બે હાજમકાકા મુદ મુમ લેતાથા;
ગરઝ વોહ દોનોં અયેશોશાતમેં મશગુલથે, કે ચકાયક પરયોંકી
આવાઝ કાનમેં આઈ; જેતીઅફરોઝને ઉંચા સર કરકે જો દેખા
તો યેહ માલુમ હુવા કે, જીસ પાદશાહસે નામઝદ હુઈથી, ઉસકો
વઝીર આના હઅે ઇતનેમે ઉસને આનકર કોરનશકી જેતી અફ-
રોઝને ઉસકી તરફ દેખતર કહા, અઅે વઝીર તેહે કયા પયેગામ
હયે! વઝીરને માનીંદ એલચીયાં કાયદેદાન કે તસલીમાત બખ-
લાકે અપને આકાકે તરફસે યેહ પયેગામ કહા:—અસ શાહકે મર-
નેકે બાદ, હમને શાહીકે વાસ્તે તુમહારે બાઈકે પાસ કાસીંદ જા-
યા ઉસને ઓર આપકી વાલેદઅે મોઅઝ મને જવાબ દીયા
કે, ઇસ મુકદ્દમેમેં હમારા કુછ ઇખતીઆર નહીં. જેતી અફરોઝ
આ રખ મુખતાર હઅે, બલકે ઉસકે સીવા ઓરની કહાથા સો
વોહ મેરા મકદુર નહીં જો અરઝ કરું; ઇસ વાસતે ઇસ ફીદવી-
કા પાદશાહ જમઝહને આપકી ખીદમતમેં લેને હઅે ઓર
બહોત દોઆકે બાદ કમાલ શઅોક, ઓર નેહાયત આરઝુમં-
દીસે બકમેદ તમામ કહાં હયે કે, યેક મુદતસે રાત દીન
તુમહારી યાદમેં રહેતાહું.

બઅેત

કાફીર હો સીવા તેરે કરે આહ કીસી ફી,
સુરત ન હીખાવે મુજહે અલાદ કીમકી.

અખ ચેહ તરકકા હયે કે ઉસ આરઝુમંદકે ઇસતીઆ કપર નઝર કરકે મેરી આંખકો અપને જમાવસ રોશન કીજયે, ચેહ ઉમર અઝીઝ માનીંદ આંખે રવાંકે રાત દીન ચલી જતી હયે, ફેર આનેકી ઉમેદ નહીં.

ખજોત.

જોઈએ હરગીઝ હયે યા બદે જહાં હયે;

જુઝ ઉમર યુઝશતાકે જો હુંદે તો કહાં હયે,

વરના સાફ જવાબ દીજીએ કે “ અત્ર ઇતેઝાર અશદ્દોમી નલમયોત ” મયેં કાહેકો ઇતેઝાર રહું ગેતીઅદ્વરોઝ ચેહ પયેગામ સુનકર બોલી, થોડી દેર તઅમુત્ત કર અપને સવાવકા જવાબ લેકર જાઠયો, સમનરખ બોલી, અપે દાના દીલ, પહેલે ચેહ ખતલાદે કે, મલીકમોહમદ ખીચારા ઇતને દુખ લઠાયા. ખખરમી અપની મુઝાદેકો પહોંચેગા, કા મલીક મોહમદકો જોડકર વઝીરકે સાથ અપને નસીબતીકે ઘર જાવંગી ? ઇસકે હાલખર મુજહે રહમ આતા હયે દાનાદીલ હાંસકે બોલા, અખ થોડા કીરસા બાકી રહા હયે ઉસકે સુનનેસે મુદ્રસીલ હાલ માલુમ હોગા, અયે મલેકા ગેતી અદ્વરોઝને ચેહ બાત કહી ઓર મલીકમોહમદકો હાથ પકડકે ખલવલમેં લેગઇ, વહાં દોનોં આશકો માથુક પલંગપર બયેઠકર શરાબ ખુરીન મશગુલ હવે, મલીકમોહમદ શરાબકે નશેમેં મસી હોકર ઇસ ઉમેદપર, કે શાયદ અખબી મેરે હાલપર ઉસ ઓર હમકો રહમ આવે, તેહ દોહરા પડા.

દોહરા.

આહ દુખી કયેસી બહી અંઆહ તકે સંગ;

દીપકકે બાવે નહીં ઓર જરજર મરે પતંગ.

ગેતી અદ્વરોઝને સુનકર જવાબદીયા:—

પીતમ તુમ મત જાનીયો બહોત હયે એક અંગ;

પહેલે તો દીપક જલે પીછે જલે પતંગ.

છતના સોઝોગદાઝ માથુકકે દીલમેં હયે, આશકકે ઉસકે હસવાં હીરસાબી નહીં, કયેં કે વોહ તો રોરોકે અપને દીલ કાગ મ નીકાલતા હયે, ઓર ચેહ દીલમેં ભુલ ભુનકે કખાબ હોતા હયે.

ખગ્ગેત.

શમાકી બેકરારકો કહાં પાતા હયે પરવાના,
લરઝના થરખરાના સર કટાના સાફ જલગના.

જનેમન જયેસી જયેસી આપ્તે ઝોર ખલાયેં મેરે ઈશિક
મેં તુને અપને ઉપર ઉઘાએ હયેં; સો મેરે દીલમેં નકશ કલહ-
જર હયે મેરીબી વફાદારી તુને દેખા કે તેરી ખાતીર ધરખાર
ખેશો અકારીખ છોડકર તેરી અશનાઇ કમુલ કી, ફેર ઉસકે ગલેમે
હાથ ડાલકર બડીએક અદમે પલંગપર લેટ ગઈ, ઝો મુંહ પર
ધુંધટ ડાલકર આહીસ્તાસે ખોલી—

ખગ્ગેત.

મઝેં આગે હું તેરે જો આહિસો કર.

કેહએ વકત ખાલી કીસીસે ન ડર.

મલીકમોહમ્મદને જળ માશુકકી જખાનસે ચેહ ખાત સુની
ગોયા મુરદે કે બદનમેં, જીઆયા ઝોર કીસી મુફલીસકે હાથમેં
કાફનકા ગજ લગા, નાઝનીકે વરલસે ઉસ વકત જો લજત ઉસને
પાઈ, સો કહેનસે દુસ્ત નહીં, યાને ઉસકા દીલહી જનતાં હોગા.
કે ઉસુ અઝેસકે આગે હકત અકલીમક સલનનકો કુછ હકીકત
નહીં સમજતાયા, ઝોર નેહાયત ખુશીસે ચેહ ખગ્ગેત પડી—

ખગ્ગેત.

સરીરે સલતનતસે આસ્તાને યાર ખેહેતર હએ,

હમ જીલ્લે હુમાસે સાયએ દીવાર ખેહેતર હએ.

અલકીસ્સા જળ “જેતીઅફરોઝ” યારકી મુલાકાતસે જીદગા-
નીકા મઝા હાસીલ કરચુકી, તળ એક લઝ્મોડી કે હાથ પલંગકી આદર
વઝીરકે પાસ ભેજદી, કે એહ જવાબ સાફ અપને ખાવીંદકે પહોંચ
દીજીઓ, વઝીર એહ અહેવાલ હઝેરત અફઝા દેખકર બહોત દગ
હુવા, ઝોર વહાંસે આનકર જેતીઅફરોઝકા જો અહેવાલ દેખાયા,
સો પાદશાહ કી ખીદમતમે અરઝ કયા, ઝોર વોહ ચેહ ખાત સુનતેહી
ગગબનાક હોકર ઉસ નાખેકારકે તારા કરનેકો મુસત એહ હુવા વઝીરને
અરઝ કીયા, કે જનાબેઆલીનીમ ખુરદયેસગ હમ અવરા શાયદ

भीसरा—नभुरद शेरनीम भुरदये सग.

अप्य वोह नापाक धस नभानके काभील नहीं रही, अप्यय मोहम करना क्या हासीलअपनी येह बात कीस के जाहीर नहीं दुध, इर तो तमाम आदममें भशदुर हो नयेगी, के गेतीअक्षरोंका इलाने पादशाहके मनसुपकी सो आदमीजाह साथ अद्वेजी करके पराय दुध. पादशाह येहबात दीवमें गयेह कररे चुप हो रही, और दोनों आशके भाशुक उरी कोहीस्तानमें तमाम उमर अयेसो अशरत करते रहे, समनइय मलीक मोहमदकी मुराद हासील होनेका अडेवाय सुनकर नेहायत पुशीसे बोली, अत्रहमदोला लादके, आशक भीयारा हतने दुध देपकर आभीर अपनी मुरादके पहुँचा,

अयेत.

ये भुशवकते व भुररम रोजगाररे,
के पारेअरे भुरदअज वरव योरे.

येह अयेत पठके पञ्जपयसे उही और शेय सनमानकी कदम जोसी करके और दोनों मरीहोंकी जडोत शुकरुजार दुध, शेय सनमानने पुछा अये भलेका, अप्य तनीअतकी क्या लाय हये इरने लाय पाँचके नेहायत आनजीस अर्ग किया के आपकी तपनईसे सग तरेका आराम हये, आजरशाहने सुमनइशके सैदतका मुसल कराया और हमअदम शेय भुजुइगवारकी कदमभोशी करके नेहायत अजकसे कहे-ताथा के आपके इजबसे होशमें आछ वगरना क्या मकदुर के आदमी नदु किया दुवा दीसे और कलानीसे अज्जा होवे ? इर उस जवाबा मककारके के पहुँची औस्तथी, इजारहा इस्वाधहे कतल करके शाहीयाने नजवाये. और नेहायत पुशीसे अयेसो अशरतसे कहेने लगे. दुसरे रोज शेय सनमानके कहा के, अये आजरशाह अप्य तुमारा मतलब पुरा दुवा य ने पुहाने समनइयके अज्जा किया, धसिलीये अप्य हमे रजहोके हम अपने मकानका जेवे, आजरशाहने

હાથ જોડકર ચરજકી, આપકો કીસી સ્ત્રીજકી પરવા નહી, મગર મુઝે ચાહતાહું કે, હુઝુરકે ખાદે માંકે વાસ્તે થોડીસી જગર નજર કરે તમ શેખ સતચ્ચાન હંમે, ઝોર કહા કે અઝે પાદશાહ, ફ-કીરોંકો જતગીર, ઝોર માલોઝરસે કયા નીસબત હુઝે રાઈ જોડે યા લડકા નહીં રખતે, છસે વાસ્તે જર ઝોર ઝમાન ઝમાકરે, ખુદા અઝેસા રજાક હુઝે કે ગઝે બસે પહોંચા દેતા હઝે ઝોર, અગર અઝેસાહી તુમહારા દીલ ચાહતા હો તો ગરીબો ઝોર મો-હોતાજોંકી ખીદમત દીયા કરો, ઝોર ઉતકો ખાના કપા દીયા કરો ઝોર રખયતપર મેહેરખાતીદી નજર રખા કરો, તો બહોત ખુબ હઝે ફેર આઝરશાહને રોશનઝમીર, ઝોર દાના દીલકો ખીસ અશોર ફીકે તોડે દેને લગા. મગર બન્યોંને કયુલ ન કીયા, ઝોર રખસત હુઝે પાદશાહ, ઝોર ખુબસ્તાનઝે બહોત હુન્તક ઉતકો પહોંચાનેમા ગ-ઝે, ઝોર ફેર વહાંસે ચાપને મુલકકો અઝે ઝોર શંખે રોઝ અ-ઝેશો આતમમેં બસર કરને લગે. ચંદરોઝમેં સગતઝખકો એક લાડકાહસીન ગાઝત્વીન પચોદા હુવા આઝરશાહ બહોત બહોત ખુશહુવા ઝોર ફકીરોં ઝોર મોહોતા જોડે બહોત માલોઝર દીયા. ઝોર ફેર તમામ ઉમર અઝેસો અશરતમેં બસ કીર

રાશચાર. (ખાતમા)

શુકરે હક સદ શુકરે હક અઝે દોસ્તાં, અપની હાજતસે હુવા શાહ કામરાં. મુદતોં કે બાદ અઝ ફજલે ધલાહ, આરઝુ અપનીકો પહોંચા પાદશાહ. પહેલે ગમયા ફેરનો વોહ શાદી હુમ, છસસે સારે ઘરકીઆબાદીહુમ, અઝેઅઝીઝા“મેહેર” હઝે ચેહદોઆ, ઇસતરેહ હોસબકાહસીવમુંદઆ; આજ મુઝેને રોઝ શંખા વકતે શામ, મેહેરનવ આઘને હીંદકીતમામ જખતલહઝેઆસપાંપરમાહોમેહેહ જખતલકઆલમસેં હઝેદઝોરેસપહે તખતરક બાગે જહાંકી હઝેબહ રમન નમાનમ ઇબિમાનરં યાદગાર.

બાહર બાહર.

હસતેહાર ! હસતેહાર !! હસતેહાર ! ? !

શાકીનો કહાં હો ? આઘએ તશરીફ લાઘએ અમને સનદાનુ !
સલામી મજહમકી ચૂનીદા કીતાએ એર હુમદારે દીલપસંદ કીસં
ઘરદુકી પ્યારી અખાનમે, એર શુજશાની ઘરદેમે રૂપવાદ હમી. હ
સાહેબોએ ખરીદના મનસુર હો, વા કીમત દેકે યા મીઝવાકે મંગ-
વા લે ફકત.

કીરસા હાલ મગધોરીસા.	૦-૨-૦	મોહ બાહરની વીગરે	૦-૨-૦
કીરસા સાહે શુક્રમ.	૦-૨-૦	કીરસા સોપાન બદા	૦-૨-૦
કીરસા સાહેદમ.	૦-૨-૦	કીરસા સોદાગર બચા	૦-૨-૦
કીરસા હુંસદે સાબ.	૦-૪-૦	કીરસા સોદાગર બચા	૦-૨-૦
કીરસા લાલ મોહર.	૦-૨-૦	કીરસા સાતેમન	૦-૨-૦
ફવાએ મગધુલ અરસ.	૦-૧-૦	નાજની પદાણુકા કીરસા.	૦-૨-૦
કશકુલ ખુલાશા.	૦-૨-૦	ચુલ ખીજીકા કીરસા.	૦-૨-૦
સુબોકા સીતારા.	૦-૫-૦	ખાસ અમલકા કીરસા	૦-૧-૦
સખાવત નામા	૦-૧-૦	બીબી મરીયમકા કીરસા	૦-૨-૦
વફાતનામા બીબા ફાતમકા	૦-૧-૦	છબીબકીઆરિકા કીરસા	૦-૨-૦
મદેનખી અને બગે મસુમ	૦-૩-૦	મુલકમતે ખોલાન.	૦-૨-૦
શાદીનામા બીબી ફાતમકા	૦-૧-૦	મજમુએ બંબી નામા	૦-૧-૦
મજમુએ મૂતાબત	૦-૨-૦	મુલકમત માનમ	૦-૧-૦
સકરાત નામા.	૦-૧-૦	દલામે ફોન માતમ.	૦-૨-૦
મજમુએ મહાલ	૦-૪-૦	મહાલમ ફોટા	૦-૧-૦
મજમુએ નજમુકીયા	૦-૪-૦	છેલખટાકેમાહીનાનથી	૦-૨-૦
નુર નામ	૦-૪-૦	ફાતમત છકા કીરસા	૦-૨-૦
ચાર દુરવશકા કીરસા.	૦-૫-૦	લેલી મજનુકા કીરસા.	૦-૧-૦
સાહેબદા સાહેપરી કીરસા	૦-૨-૦	અવાજલ હોદી.	૦-૧-૦
ગેરુન મોહમદ હનીફાકા	૦-૨-૦	તરકી ખુસલાત	૦-૪-૦
તમીમ અનશારીકા કીરસા	૦-૪-૦	જગનામા મોહમદ નીકકા	૦-૨-૦
કાલી ગોરીનો કીરસા.	૦-૨-૦	કીરસા	૦-૨-૦
જમજમાકી ખોપરી.	૦-૧-૦	ચુલકારે પંજતન	૦-૩-૦
દાઢ હલીમા	૦-૨-૦	ગાયન સંગહર	૦-૨-૦

ચુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જગુબે.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

